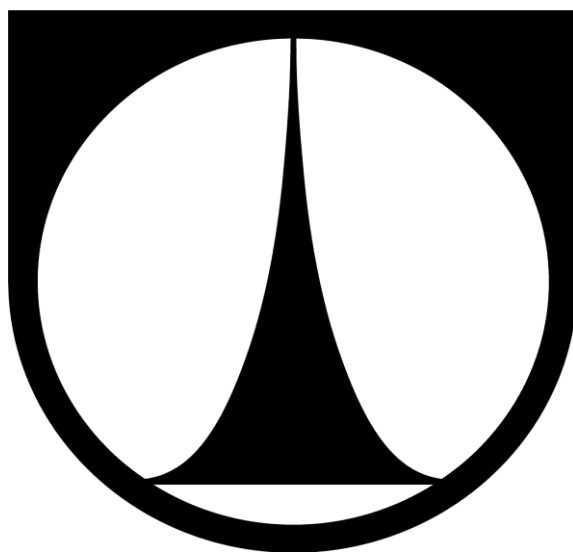

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Petr Hejl

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Problematika optimalizace základu daně a daňové povinnosti na dani z příjmů fyzických osob u podnikatelských subjektů v České republice

The Issue of Optimizing the Tax Base and Tax Liability on Income Tax of Individual Entrepreneurs in the Czech Republic

DP-EF-KFÚ-2013-11

Bc. Petr Hejl

Vedoucí práce: Ing. Josef Horák, Ph.D., katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Petr Salač, Finanční úřad pro Liberecký kraj

Počet stran: 89

Počet příloh: 2

Datum odevzdání: 10.05.2013

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petr Hejl**
Osobní číslo: **E10000228**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika**
Název tématu: **Problematika optimalizace základu daně a daňové povinnosti na dani z příjmů fyzických osob u podnikatelských subjektů v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Zásady pro vypracování:

1. Charakterizujte současnou právní úpravu daně z příjmů fyzických osob v České republice
2. Vymezte vývoj hlavních možností optimalizace daňového základu a daňové povinnosti u podnikajících fyzických osob od roku 1993
3. Analyzujte vliv navrhovaných změn pro další období a predikujte jejich vliv na daňový základ a daňovou povinnost u podnikajících fyzických osob
4. Navrhněte řešení, jakými způsoby by bylo vhodné upravit a stabilizovat současný zákon o daních z příjmů fyzických osob a analyzujte jejich vliv na základ daně a daňovou povinnost

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 65 normostran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KOBÍK, J. a A. KOHOUTKOVÁ. Daňový řád s komentářem. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2010, 959 s. ISBN 978-80-7263-616-7.

MACHÁČEK, I. Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové optimalizaci, 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 273 s. ISBN 978-80-7400-188-8.

Daňové zákony 2012 XXL Profi, Bratislava: DonauMedia, 2012, 182 s. ISBN 978-80-89364-23-7.

PITTERLING, M. Daňově uznatelné výdaje, Praha: ASPI, 2007, 108 s., ISBN 978-80-7357-307-2.

Monitoring tax revenues and tax reforms in EU Member States 2010, Brusel: Evropská unie, 2010, 85 s. ISBN 978-92-79-14808-8.

BUNDESMINISTERIUM DER FINANZEN. Amtliches

Einkommensteuer-Handbuch 2011, Stuttgart: Schäffer-Poeschel Verlag, 2012, 2273 s. ISBN-13: 978-3791031682.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz)

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Josef Horák, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Konzultant diplomové práce:

Ing. Petr Salač

Finanční úřad Nový Bor

Datum zadání diplomové práce:

31. října 2012

Termín odevzdání diplomové práce:

10. května 2013

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová
děkanka

doc. Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 10.05.2013

ANOTACE

Tato diplomová práce na téma problematiky optimalizace základu daně a daňové povinnosti na dani z příjmů fyzických osob v České republice se zabývá deskripcí ustanovení zákona o daních z příjmů týkajících se podnikajících fyzických osob a možností daňové optimalizace včetně jejich historického vývoje. Jsou zde analyzovány historické údaje o počtech podaných daňových přiznání, celkové a průměrné výši předepsané daně, následně je provedena deskripce již účinných a schválených legislativních změn a je predikován jejich vliv na základ daně a daňovou povinnost podnikajících fyzických osob. Jsou zde odhalena ustanovení způsobující problém nízkých fiskálních příjmů od těchto osob a navržena řešení, vedoucí ke zvýšení fiskálních příjmů, kompenzovaná vyšší právní jistotou a nižší administrativní zátěží drobných podnikatelů. Výsledky práce jsou tak využitelné z mikroekonomického i makroekonomického hlediska.

Klíčová slova:

Analýza, daň z příjmů, daňový bonus, daňový řád, daňové přiznání, deskripce, fyzická osoba, legislativa, optimalizace, poplatník, predikce.

ANNOTATION

This master's thesis on the issue of optimizing the tax base and tax liability on income tax of individual entrepreneurs in the Czech Republic deals with a description of the provisions of the Income Tax Act related to self-employed individuals and tax optimization options, including their historical development. Historical data on the number of tax returns filed, total and average amount of prescribed taxes are analyzed here, then the description of already effective and approved legislative changes is made and their impact on the tax base and tax liability of individual entrepreneurs is predicted. The provisions causing the problem of low fiscal revenue from these persons are unveiled and the solutions, leading to an increase in fiscal revenues compensated by higher legal certainty and lower administrative burden on small entrepreneurs, are suggested here. Therefore the results of the thesis are applicable from the microeconomic as well as macroeconomic perspective.

Keywords:

analysis, income tax, tax bonus, tax code, tax return, description, individual entrepreneur, legislation, optimization, taxpayer, prediction.

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ	10
SEZNAM TABULEK	11
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	12
ÚVOD	13
1 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY	15
1.1 Struktura zákona o daních z příjmů a klíčová ustanovení pro zdaňování podnikajících fyzických osob	16
1.2 Další důležité právní předpisy související s daní z příjmů	23
2 HLAVNÍ MOŽNOSTI OPTIMALIZACE ZÁKLADU DANĚ A DANĚ Z PŘÍJMŮ U PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB A JEJICH HISTORIE.....	25
2.1 Časové testy pro osvobození příjmů z prodeje majetku zařazeného v obchodním majetku	25
2.2 Uplatnění výdajů procentem z příjmů dle § 7 odst. 7 ZDP	27
2.3 Minimální základ daně dle § 7c ZDP, společný základ daně manželů dle § 13a ZDP	29
2.4 Nezdaniitelná část základu daně dle § 15 ZDP	30
2.5 Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů dle § 24 ZDP	32
2.6 Položky odčitatelné od základu daně dle § 34 ZDP	44
2.7 Slevy na dani dle § 35ba ZDP	45
2.8 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP	46
3 LEGISLATIVNÍ ZMĚNY PRO ROK 2013 A NÁSL., PREDIKCE JEJICH Vlivu NA ZÁKLAD DANĚ A DAŇOVOU POVINNOST PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB.....	49
3.1 Analýza vlivu hlavních milníků historického vývoje ve zdaňování podnikajících fyzických osob na daňovou povinnost	49
3.2 Přehled hlavních legislativních změn ve zdaňování podnikajících fyzických osob na rok 2013 a následující	57
3.3 Predikce vlivu schválených legislativních změn na daňovou povinnost podnikajících fyzických osob v letech 2013 až 2015	59
4 NÁVRH ZMĚN ZDP A JEJICH PŘÍNOS PRO PODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY A PRO STÁT	68
4.1 Změny v daňovém zvýhodnění na vyživované dítě.....	68
4.2 Snížení administrativní a daňové zátěže	70

4.3	Zvýšení právní jistoty poplatníků	72
ZÁVĚR		73
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		75
SEZNAM PŘÍLOH		79

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1:	Historický přehled hlavních změn v ZDP ovlivňujících daňovou zátěž podnikajících fyzických osob.....	50
Obrázek 2:	Vývoj počtu podaných příznání k DPFO za roky 1993 až 2011.....	53
Obrázek 3:	Vývoj průměrné výše předepsané daně na jedno podané příznání k DPFO za roky 1993 až 2010.....	55
Obrázek 4:	Podíl jednotlivých nezdanielných částí základu daně, slev na dani a daňového zvýhodnění na snížení daně v daňových příznáních za rok 2011.....	56

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1:	Přehled časových testů u majetku nezařazeného a zařazeného v obchodním majetku.....	26
Tabulka 2:	Přehled výše paušálních výdajů k příjmům dle § 7 odst. 1 ZDP.....	28
Tabulka 3:	Chronologický přehled vývoje paušálních výdajů uplatňovaných k příjmům dle § 7 ZDP.....	28
Tabulka 4:	Nahrazení nezdanitelných částí základu daně slevami na dani.....	32
Tabulka 5:	Vývoj sazby základní náhrady za použití osobních automobilů a průměrných cen pohonných hmot v letech 2008 až 2013.....	38
Tabulka 6:	Příklady mank a škod a jejich daňová uznatelnost.....	42
Tabulka 7:	Vývoj slev na dani dle § 35ba ZDP.....	46
Tabulka 8:	Vývoj daňového zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP a maximální výše daňového bonusu.....	47
Tabulka 9:	Vývoj počtu podaných daňových přiznání k DPFO za roky 1993 až 2011.....	52
Tabulka 10:	Vývoj průměrné výše předepsané daně na jedno podané daňové přiznání za roky 1993 až 2010.....	54
Tabulka 11:	Daň poplatníka uplatňujícího paušální výdaje, vyživujícího manželku a jedno dítě.....	60
Tabulka 12:	Porovnání úhrnů hrubých příjmů dle § 6 s úhrny dílčího základu daně dle § 7 ZDP vykázaných v daňových přiznáních za rok 2008 ve výši od 1.201 tis. Kč na poplatníka.....	62
Tabulka 13:	Vývoj počtu poplatníků uplatňujících v daňových přiznáních nezdanitelnou část základu daně dle § 15 odst. 3 a 4 ZDP a celkové a průměrné výše uplatněných úroků za roky 2005 až 2011.....	65
Tabulka 14:	Předpokládaný vliv schválených legislativních změn na celkovou předepsanou daňovou povinnost fyzických osob podávajících daňové přiznání za roky 2013 až 2015.....	67
Tabulka 15:	Příklady výše daně (daňové povinnosti či přeplatku na dani) při různých základech daně a různém počtu vyživovaných osob dle znění ZDP platného v roce 2012.....	69

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

BA 91:	Benzin automobilový 91 oktanů
BA 95:	Benzin automobilový 95 oktanů
BA 98:	Benzin automobilový 98 oktanů
ČSSZ:	Česká správa sociálního zabezpečení
DAP:	Daňové přiznání
DPFO:	Daň z příjmů fyzických osob
DŘ:	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
FS ČR:	Finanční správa České republiky
GFŘ:	Generální finanční ředitelství
JIM:	Jedno inkasní místo
MFČR:	Ministerstvo financí České republiky
MPSV:	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
ÚFDŘ:	Ústřední finanční a daňové ředitelství (předchůdce GFŘ)
ZDP:	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZOR:	Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZP:	Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

ÚVOD

Drobné podnikání, prakticky zlikvidované po roce 1948, zaznamenalo po roce 1989 překotný rozvoj. Počtem subjektů představují fyzické osoby nejvýznamnější okruh podnikatelů, přičemž ekonomický a společenský význam jejich činnosti je značný. Aby ji mohly úspěšně vykonávat, potřebují mimo jiné stabilní a jednoznačný právní systém, včetně systému daňového.

Tato práce je zaměřena na možnosti optimalizace základu daně a daňové povinnosti na dani z příjmů u podnikajících fyzických osob. Některé z těchto možností se, s ohledem na strukturu hmotněprávního daňového předpisu (zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve zněních pozdějších předpisů, dále též ZDP), týkají i dalších fyzických osob odlišných od podnikatelů. V práci bude nejprve popsána současná právní úprava daně z příjmů fyzických osob a hlavní možnosti optimalizace základu daně a daňové povinnosti (resp. daně) včetně jejich historie. Následně bude provedena analýza vlivu v minulosti provedených legislativních změn na základ daně a daňovou povinnost, deskripce schválených legislativních změn na roky 2013 až 2015 a predikce jejich vlivu na základ daně a daňovou povinnost. Na základě deskripcí a provedených analýz budou pojmenovány hlavní problémy ve zdaňování podnikajících fyzických osob a předložen vlastní návrh řešení těchto problémů.

Práce je určena nejen daňové veřejnosti, tj. daňovým subjektům, daňovým poradcům, účetním atd., ale i pracovníkům Finanční správy České republiky (FS ČR) na všech stupních. Dále může posloužit i k zamyšlení či jako návod osobám, podílejícím se na legislativě daní z příjmů, ať už ve fázi přípravy zákonů, nebo při jejich schvalování. Téma je aktuální s ohledem na probíhající reformu daně z příjmů a další směřování výběru daní a pojistného v souvislosti se vznikem jednoho inkasního místa (JIM).

Hlavními cíli této práce je pojmenovat hlavní problémy spojené s optimalizací základu daně a daně u podnikajících fyzických osob, které zákon o daních z příjmů přináší těmto osobám a státu, predikovat vliv již schválených legislativních změn na základ daně a daňovou povinnost v letech 2013 – 2015 a pokusit se nalézt kompromis při řešení hlavních problémů, přijatelný pro daňovou veřejnost i pro stát. Předpokládaný přínos spočívá

zejména v odhalení zákonných příčin způsobujících velmi nízký výběr daně od podnikajících fyzických osob a návrhu vyvážených opatření k jejich řešení.

1 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Evropská unie dosud ponechává rozhodování o přímých daních na členských státech.¹ Současná právní úprava daně z příjmů fyzických osob je primárně zakotvena v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o právní předpis hmotné povahy, který byl vydán ve Sbírce zákonů, v částce 117 rozeslané dne 18. prosince 1992.² Účinnosti nabyl společně s dalšími daňovými zákony nové daňové soustavy dne 1. ledna 1993. Samotný ZDP nahradil celkem 43 právních předpisů, nepočítaje jejich novelizace, mezi nejpodstatnější patřily zákon č. 76/1952 Sb., o dani ze mzdy, zákon č. 36/1965 Sb., o dani z příjmů z literární a umělecké činnosti, zákon č. 172/1988 Sb., o zemědělské dani, zákon č. 157/1989 Sb., o důchodové dani, zákon č. 389/1990 Sb., o dani z příjmů obyvatelstva.³ Cílem přijetí nové právní úpravy, a to nejen v případě ZDP, nýbrž celé nové soustavy daní, bylo nepochybně oprostit se od daní centrálně plánované ekonomiky, jejich zjednodušení, snížení daňového zatížení a přiblížení se vyspělým západoevropským státům. Od roku 1993 byl ZDP mnohokrát novelizován, ať už samostatně nebo s novelami jiných zákonů, a jeho přehlednost a jednoznačnost vzala postupem let za své. K jednotlivým paragrafům byly postupně přidávány další a další odstavce a do odstavců další písmena. Pravidlem se stalo, že jedna oblast zdanění je v ZDP řešena na několika místech a i daňový odborník se tak v zákoně často ztrácí. Vliv na daň z příjmů fyzických osob má kromě ZDP ještě celá řada dalších právních předpisů, nejdůležitější z nich viz oddíl 1.2.

---

¹ Lewis, R., & Buzev, A. (2012). The european private company: Entrepreneurial flexibility & the practicalities of national law. *International Journal of Business and Social Science*, 3(21) [vid. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/1220693730?accountid=17116>

² Československo. Zákon č. 586 ze dne 18. prosince 1992 o daních z příjmů. In *Sbírka zákonů, Česká a Slovenská Federativní Republika*, 1992, částka 117, s. 3473-3491. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb117-92.pdf>

³ *Daňové zákony XXL Profi*, 1. vyd. Bratislava: DonauMedia, 2012, s. 62-63, ISBN 978-80-89364-23-7. (dále citováno jako Daňové zákony 2012)

1.1 Struktura zákona o daních z příjmů a klíčová ustanovení pro zdaňování podnikajících fyzických osob

Cílem tohoto oddílu je poskytnout základní orientaci v ustanoveních právní úpravy daně z příjmů, kterými se podnikající fyzické osoby musí řídit.

Před samotnou deskripcí jednotlivých ustanovení je třeba objasnit **pojem daň**. Daň je širší pojem než daňová povinnost, neboť zahrnuje rovněž daňový odpočet, daňovou ztrátu nebo jiný způsob zdanění a příslušenství daně. Tím se rozumějí úroky, penále, pokuty a náklady řízení, jsou-li ukládány nebo vznikají-li podle daňového zákona.⁴

V současné podobě má zákon o daních z příjmů těchto šest částí:

- ČÁST PRVNÍ – Daň z příjmů fyzických osob § 2 až § 16,
- ČÁST DRUHÁ – Daň z příjmů právnických osob § 17 až § 21,
- ČÁST TŘETÍ – Společná ustanovení § 22 až § 38fa,
- ČÁST ČTVRTÁ – Zvláštní ustanovení pro vybírání daně z příjmů § 38g až § 38t,
- ČÁST PÁTÁ – § 39 a § 39a,
- ČÁST ŠESTÁ – Přechodná a závěrečná ustanovení § 40 až § 42,

a tyto tři přílohy:

- Příloha č. 1 – Třídění hmotného majetku do odpisových skupin,
- Příloha č. 2 – Postup při přechodu z vedení účetnictví na daňovou evidenci z hlediska daně z příjmů fyzických osob,
- Příloha č. 3 – Postup při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví z hlediska daně z příjmů fyzických osob.

S výjimkou části třetí, která se vztahuje výhradně na právnické osoby, jsou ustanovení týkající se fyzických osob a jejich zdanění obsaženy ve všech částech zákona.

---

⁴ KOBÍK, J. a A. KOHOUTKOVÁ. *Daňový řád s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2010, s. 18. ISBN 978-80-7263-616-7. (dále citováno jako *Daňový řád s komentářem*)

Poplatník daně z příjmů fyzických osob

V § 2 ZDP je specifikováno, kdo je poplatníkem daně z příjmů fyzických osob a rozsah jeho daňové povinnosti, který je dán určením daňového rezidentství či nerezidentství konkrétní fyzické osoby. Poplatníkem daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby. Poplatníci, kteří mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost vztahující se na příjmy ze zdrojů na území České republiky i na příjmy ze zdrojů v zahraničí. Bydlištěm na území České republiky se pro účely ZDP rozumí místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat. Poplatníky, obvykle se zdržujícími na území České republiky jsou ti, kteří zde pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Výše uvedení poplatníci jsou označovány jako daňoví rezidenti České republiky. Fyzické osoby výše neuvedené a ty, o nichž to stanoví mezinárodní smlouvy, mají daňovou povinnost vztahující se pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Tito poplatníci jsou označováni jako daňoví nerezidenti. Mezi nerezidenty patří i poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují pouze za účelem studia nebo léčení, a to i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují, tj. nad 183 dní v kalendářním roce.⁵

Předmět daně z příjmů fyzických osob, osvobození od daně

Velmi důležitým je ustanovení § 3 ZDP, jenž specifikuje předmět daně z příjmů fyzických osob. Tím jsou příjmy ze závislé činnosti rozvedené v § 6, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti rozvedené v § 7, příjmy z kapitálového majetku dle § 8, příjmy z pronájmu dle § 9 a ostatní příjmy dle v § 10 ZDP. Příjmem se dle § 3 odst. 3 rozumí příjem peněžní i nepeněžní dosažený i směnou. V § 3 odst. 4 je stanoveno, co není předmětem daně z příjmů fyzických osob, a v § 4 jsou uvedeny příjmy osvobozené od daně. Zde je nutno upozornit na časové testy uvedené v tomto paragrafu, např. u příjmů z prodeje nemovitostí, motorových vozidel, z převodu členských práv družstva, příjmů z prodeje cenných papírů apod.. Zjednodušeně řečeno se jedná o to, že některé zde uvedené příjmy jsou osvobozeny pouze v případě, jestliže mezi nabytím a prodejem či převodem dotčeného majetku či práv uplyne v zákoně uvedený čas, tzv. časový test. Zde se již nabízí prostor pro určitou formu optimalizace, více ve druhé kapitole v oddíle 2.1.

---

⁵ Daňové zákony 2012, s. 3.

Základ daně a daňová ztráta dle § 5 zákona o daních z příjmů

Ustanovení § 5 se vztahuje na všechny fyzické osoby, pokud není v § 6 až 10 stanoveno jinak. U podnikající fyzické osoby je dílčím základem daně dle § 7 částka, o kterou příjmy ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Důležité je zde slovo prokazatelně, neboť dle daňového řádu⁶, tj. procesního předpisu upravujícího správu daní, leží důkazní břemeno v daňovém řízení na poplatníkovi. Pokud výdaje přesáhnou příjmy, je rozdíl ztrátou. O ztrátu upravenou dle § 23 se sníží úhrn dílčích základů daně dle § 7 až 10. Pokud to z důvodu nízkých základů daně ve zdaňovacím období, v němž ztráta vznikla, není možné, lze tuto ztrátu nebo její část odečíst v následujících pěti zdaňovacích obdobích.

Příjmy dle § 7 zákona o daních z příjmů

Jak bylo výše uvedeno, v § 7 jsou specifikovány příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti.

Příjmy z podnikání jsou:

- a) příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) příjmy ze živnosti,
- c) příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů,
- d) podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.

Pojmem příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů rozumíme např. činnost lékařů, lékárníků, veterinárních lékařů, advokátů, notářů, exekutorů, daňových poradců, znalců a tlumočnicků, rozhodců, architektů a inženýrů v investiční výstavbě atd.. Jedná se o činnosti vymezené negací pojmu živnost v § 3 živnostenského zákona⁷. Společným rysem je úprava podmínek těchto povolání ve zvláštním zákoně, např. zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců

---

⁶ Česko. Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2009, částka 87, s. 4038-4140. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5542>.

⁷ Československo. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [vid. 2012-12-05]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zivnostensky-zakon/> (dále citováno jako živnostenský zákon)

České republiky. Pro výkon těchto povolání jsou obecně kladeny vyšší požadavky na kvalifikaci, to znamená převážně vysokoškolské vzdělání, absolvování praxe a složení odborné zkoušky.

Příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti jsou rovněž v § 7 taxativně vymezeny; jedná se např. o příjmy z užití nebo poskytnutí práva ať už autorských či z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů, příjmy znalce, tlumočníka, insolventního správce, ale např. i příjmy z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku. Pojem „nezávislé povolání“ není nikde legislativně upraven, jedná se např. o příjmy sportovců, sportovních rozhodčích, nezávislých umělců atd.... S jedinou výjimkou, kterou představují příjmy autorů za příspěvky do novin, časopisů, rozhlasu a televize plynoucí ze zdrojů na území České republiky (jejichž úhrn od téhož nepřesáhne 7 tis. Kč měsíčně a jenž jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně dle § 36), jsou základem daně příjmy snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Pro daňovou a optimalizaci a snížení administrativní zátěže je velmi důležité ust. § 7 odst. 7, umožňující s určitou omezující výjimkou vztahující se na spoluvlastníky a účastníky sdružení, které není právnickou osobou, uplatnit namísto skutečných výdajů výdaje paušální. Ty ve zdaňovacím období roku 2012 představují 30 až 80 % příjmů dle toho, z jaké činnosti příjmy plynou. Výhoda pro podnikatele je spatřována zejména v menší administrativní zátěži, neboť je povinen vést pouze záznamy o příjmech a evidenci pohledávek, tedy samozřejmě pokud není z nějakého důvodu účetní jednotkou. Odpadá mu vedení daňové evidence dle § 7b ZDP, což mu přináší úsporu výdajů s tím spojených a rovněž eliminuje případné problémy s finančním úřadem, který u těchto poplatníků téměř nemá co kontrolovat. To však neplatí v případě, že je podnikatel plátcem daně z přidané hodnoty, neboť zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, mu v § 100 ukládá povinnost vést evidenci pro daňové účely. Jedná se o **jednu z disproporcí mezi ZDP a zákonem o DPH**. Podnikající fyzická osoba se uplatněním paušálních výdajů sice vyváže z určité evidenční povinnosti pro účely daně z příjmů, avšak pokud je plátcem DPH, je povinna obdobnou evidenci vést za účelem naplnění litery zákona o DPH. Jak již bylo zmíněno, daňová evidence (pro účely daně z příjmů) je popsána v § 7b ZDP a v podstatě se jedná o volnější formu jednoduchého účetnictví.

Pojem jednoduché účetnictví odstranila ze zákona o účetnictví novela č. 437/2003 Sb., a to s účinností od 1. ledna 2004. Tato novela zároveň zrušila vyhlášku č. 507/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví.⁸ Ačkoli § 7b ZDP odkazuje na zvláštní právní předpisy o účetnictví při obsahovém vymezení složek majetku v daňové evidenci, odpadla proti jednoduchému účetnictví např. striktní forma vedení peněžního deníku nebo vedení pokladny a její inventarizace. Nepříliš šťastně je koncipováno znění ust §7b odst. 4: „Zjištění skutečného stavu zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků provede poplatník k poslednímu dni zdaňovacího období. O tomto zjištění provede zápis. O případné rozdíly upraví základ daně podle § 24 a 25.“ Tím je zde mezi řádky uvedeno, že součástí daňové evidence je evidence zásob. Uvedené „případné rozdíly“ totiž nepředstavují nic jiného než rozdíly zjištěné porovnáním skutečného stavu se stavem evidenčním, tj. stavem dle evidence zásob, a toto porovnání se nikterak neliší od inventarizace známé účetním jednotkám. Více o významu evidence zásob v oddíle 2.5.

Nezdanitelné části základu daně dle § 15, položky odčitatelné od základu daně dle § 34 a sazba daně dle § 16 zákona o daních z příjmů

V ustanovení § 15 jsou taxativně vyjmenovány položky, které lze odečíst od základu daně, a podmínky pro uplatnění jejich odpočtu. Jedná se o hodnotu darů, úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotéčního úvěru, příspěvky na penzijní připojištění a na soukromé životní pojištění, odborové příspěvky a úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání. Více k uvedenému v oddíle 2.4.

Položky odčitatelné od základu daně jsou řešeny v § 34 v části třetí ZDP, tj. společně pro fyzické a právnické osoby, na rozdíl od nezdanitelných částí základu daně, které jsou pro fyzické osoby řešeny samostatně v § 15. Položkou odčitatelnou od základu daně dle § 34 je nyní pouze daňová ztráta vyměřená za nejdéle pět předchozích zdaňovacích období, jež byla zmíněna v oddíle 1.1, a dále výdaje vynaložené na realizaci projektů výzkumu a vývoje.

---

⁸ *Účetnictví podnikatelů 2004 - edice úplných znění č. 405*, Ostrava: Sagit, 2004, s. 31. ISBN 80-7208-399-6.

Dle § 16 ZDP činí daň ze základu daně sníženého o nezdaniitelnou část základu daně dle § 15 a o odčitatelné položky dle § 34 zaokrouhleného na celá sta Kč dolů 15 %. Tato jednotná, resp. lineární sazba daně platí již od roku 2008, kdy nahradila klouzavě progresivní stupnici se sazbami 12 až 32 %.⁹

Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů

Problematika výdajů je řešena v části třetí ZDP, tedy společně pro fyzické i právnické osoby. Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů jsou pozitivně vymezeny v § 24 ZDP, negativní vymezení je uvedeno v § 25 ZDP. Ani v jednom případě se nejedná o taxativní výčet výdajů. Ustanovení byla mnohokrát novelizována, jejich základ se však nemění. Pro podnikatele nepochybně představují významný prostor pro optimalizaci základu daně a budou podrobněji rozvedeny v kapitole 2.

Slevy na dani

Možnosti slev na dani z příjmů a způsoby jejich uplatnění jsou uvedeny rovněž v části třetí zákona. Ustanovení § 35, § 35a a § 35b ZDP se vztahují na fyzické i právnické osoby, jedná se o slevy na zaměstnance se zdravotním postižením a slevy pro poplatníky, kterým byl poskytnut příslib investiční pobídky dle zákona č. 70/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů. Výše slevy dle § 35 ZDP v roce 2012 (i 2013) činí 18 tis. Kč na každého zaměstnance se zdravotním postižením a 60 tis. Kč na každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením, případně poměrnou část z těchto částek, je-li výsledkem průměrného přepočteného počtu těchto zaměstnanců desetinné číslo. V případě investičních pobídek má fyzická osoba možnost uplatnit dle § 35a slevu ve výši vypočtené daně, avšak za splnění všeobecných podmínek daných zákonem o investičních pobídkách a zvláštních podmínek daných ZDP. Těch je celá řada, týkají se např. povinnosti uplatnění daňových odpisů, opravných položek k pohledávkám a položek odčitatelných od základu daně dle § 34 při stanovení základu daně v nejvyšší možné míře.¹⁰

---

⁹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony, úplná znění platná k 1.1.2008*. 16. vyd. Praha: Grada publishing, 2008, s. 3. ISBN 978-80-247-2385-3. (dále citováno jako *Daňové zákony 2008*)

¹⁰ *Daňové zákony – úplná znění platná v roce 2013*, 1. vyd. Bratislava: DonauMedia, 2013, s. 42 – 44. ISBN 978-80-89364-41-1. (dále citováno jako *Daňové zákony 2013*)

Slevy na dani, týkající se výhradně fyzických osob, a možnosti jejich uplatnění, jsou popsány v ust. § 35ba, § 35c a § 35d ZDP. Mezi nejdůležitějšími je nutno jmenovat slevu na poplatníka, na manželku, slevy na invaliditu poplatníka a daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Toto zvýhodnění může mít formu slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu.¹¹ **Možnost uplatnění těchto slev a nastavení jejich výše má klíčový vliv na výši daňových povinností fyzických osob a tím také na celkový výběr daně z příjmů fyzických osob.** Vývoj slev na dani dle § 35ba ZDP přináší Tabulka 7 na str. 46, vývoj daňového zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP přináší Tabulka 8 na str. 47 ve druhé kapitole.

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob

Které fyzické osoby a za jakých podmínek jsou povinny podat přiznání k dani z příjmů, je řešeno v části čtvrté ZDP. Jedná se o osoby, jejichž příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly 15 tis. Kč, pokud se nejedná o příjmy od daně osvobozené nebo o příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Dále se jedná o osoby s příjmy nepřesahujícími 15 tis. Kč, pokud vykazují daňovou ztrátu. Přiznání k dani z příjmu není povinen podat poplatník s příjmy podle § 6, pokud je pobíral pouze od jednoho a nebo postupně od více plátců daně a zároveň podepsal u všech těchto plátců prohlášení k dani podle § 38k ZDP, a vyjma příjmů od daně osvobozených a příjmů, z nichž je vybírána daň paušální částkou, nemá jiné příjmy přesahující 6 tis. Kč. Lhůta pro podání daňového přiznání je dána ust. § 136 DŘ. U daní z příjmů se jedná o lhůtu 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období a v případě daňových subjektů, které mají dle zákona o účetnictví povinnost mít účetní závěrku ověřenu auditorem, nebo jimž daňové přiznání zpracovává daňový poradce, se jedná o lhůtu 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Lhůta počíná dle ust. § 33 DŘ běžet dnem, který následuje po dni, kdy došlo ke skutečnosti určující běh lhůty, tzn. v případě daní z příjmů 1. ledna, a končí uplynutím toho dne, který se svým číselným označením shoduje se dnem počátku běhu lhůty, tj. 1. dubna, resp. 1. července. Dle ust. § 250 DŘ upravujícího pokutu za opožděné tvrzení daně je liberováno opoždění daňového subjektu s podáním daňového přiznání na kterékoliv dani o 5 pracovních dnů bez represe ze strany správce daně. Lhůtu pro podání přiznání v případě úmrtí poplatníka

---

¹¹ Daňové zákony 2013, s. 43 – 44.

řeší ust. § 239 DŘ, dědic je povinen podat daňové přiznání za zůstavitele do 6 měsíců po jeho úmrtí a daň ve stejné lhůtě uhradit.

1.2 Další důležité právní předpisy související s daní z příjmů

Mezi dalšími důležitými předpisy není možné opomenout zejména procesní předpis upravující správu daní a další klíčové předpisy, na něž zákon o daních z příjmů odkazuje a které mají přímý dopad na daňovou povinnost na dani z příjmů.

Jedná se o tyto předpisy:

a) zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Jedná se o procesní předpis upravující správu daní, kterým byl s účinností od 1. ledna 2011 nahrazen dosavadní zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

b) zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o účetnictví se nevztahuje pouze na právnické osoby, ale i na fyzické osoby, které jsou účetní jednotkou, a některá jeho ustanovení prostřednictvím § 7b ZDP, pojednávajícím o daňové evidenci, rovněž na fyzické osoby vedoucí daňovou evidenci. Na tuto skutečnost daňová veřejnost velmi často zapomíná a je tak např. rozšířen mylný názor, že fyzická osoba vedoucí daňovou evidenci není povinna vést evidenci zásob, viz oddíl 1.2. Sama skutečnost, zda fyzická osoba je či není účetní jednotkou, může mít zásadní vliv na výši jejího daňového základu a daně, a to z důvodu odlišného pojetí příjmů a výnosů, výdajů a nákladů. Toto je dáno aktuálním principem účetnictví, tj. účtováním nákladů a výnosů do období, s nímž věcně a časově souvisí, bez ohledu na období, kdy došlo k reálnému pohybu peněz. U poplatníků, kteří nevedou účetnictví, se pro zjištění základu daně vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji, viz § 23 odst. 2 ZDP.

c) zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje pro účely zjištění základu daně z příjmů způsob a výši rezerv a opravných položek, které jsou výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení příjmů u poplatníků daní z příjmů, tj. fyzických i právnických osob.¹² Více v oddíle 2.5.

d) zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon, ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání a kontrolu nad jejich dodržováním. Byl již zmíněn v oddíle 1.2. Zákon v § 2 a 3 (pozitivně a negací) vymezuje pojem živnost, přílohami tohoto zákona je zatřídění konkrétních živností mezi živnosti řemeslné, vázané, koncesované a volné.¹³ Tyto skutečnosti jsou nezbytné při uplatňování paušálních výdajů dle § 7 odst. 7 ZDP. Dále je nezbytné pro správné zdanění dodržovat živnostenský zákon s ohledem na Pokyn GFŘ č. D-6 k jednotnému postupu při uplatňování některých ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. V pokynu je k § 7 ZDP uvedeno, že za příjmy dle § 7 se nepovažují příjmy z činností vykazujících znaky podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, které lze vykonávat na základě povolení, registrace a nebo jiného souhlasu příslušného orgánu a poplatník toto povolení, registraci nebo jiný souhlas nemá. Tyto příjmy jsou pak zdaňovány dle § 10 ZDP.¹⁴ Jakkoliv pokyny nejsou právně závazné, v praxi je ověřeno, že finanční úřad při zjištění absence povolení k výkonu činnosti dle pokynu postupuje.

e) zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Jedná se o novou právní normu (s výjimkou některých ustanovení je účinná od 1. ledna 2013), která nahradila zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů. Souvisí s reorganizací daňové správy v České republice, vymezuje soustavu orgánů Finanční správy České republiky, územní působnost a sídlo GFŘ, Odvolacího finančního ředitelství a finančních úřadů včetně Specializovaného finančního úřadu, práva a povinnosti zaměstnanců FS ČR a povinnosti jiných orgánů vůči orgánům FS ČR.¹⁵

---

¹² Daňové zákony 2012, s. 73.

¹³ Živnostenský zákon.

¹⁴ MFČR. *Finanční zpravodaj 7/2011*. Praha, 2011, roč. XLV, č. 7, s. 167 [vid. 2012-12-15]. ISSN-0322-9653. Dostupné také z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/financi_zpravodaj-2011-07.pdf. (dále citováno jako „Pokyn GFŘ D-6“).

¹⁵ Česko. Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [vid. 2012-03-02]. Dostupné z: http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/ceska_danova_sprava_16462.html?year=0.

2 HLAVNÍ MOŽNOSTI OPTIMALIZACE ZÁKLADU DANĚ A DANĚ Z PŘÍJMŮ U PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB A JEJICH HISTORIE

V této kapitole bude popsána situace daná zákonem o daních z příjmů ve znění platném pro rok 2012 a její historický vývoj v příslušných ustanoveních ZDP, zákoně o rezervách, případně v dalších předpisech; následně bude v kapitole 3 analyzován vliv hlavních milníků historického vývoje na daňovou zátěž podnikajících fyzických osob.

2.1 Časové testy pro osvobození příjmů z prodeje majetku zařazeného v obchodním majetku

Pojem obchodní majetek je vymezen v ust. § 4 odst. 4 ZDP jako souhrn majetkových hodnot, tj. věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných jiných hodnot, které jsou ve vlastnictví poplatníka a o kterých bylo nebo je účtováno anebo jsou nebo byly uvedeny v daňové evidenci. Z vymezení vyplývá, že pokud poplatník není účetní jednotkou a nemá povinnost vést daňovou evidenci, tj. např. uplatňuje výdaje procentem z příjmů dle § 7 odst. 7 ZDP, nemá obchodní majetek ve smyslu ZDP a časové testy pro osvobození jsou mu příznivěji nakloněny. Princip časových testů byl vysvětlen v oddíle 1.2, jejich přehled přináší Tabulka 1 na následující straně.

Podnikající fyzická osoba by měla již při rozhodování se o zařazení či nezařazení majetku do obchodního majetku brát v potaz kromě výhod spojených se zařazením majetku do obchodního majetku, např. možnost uplatňování daňových odpisů, oprav, pojistného atd., rovněž daňové nevýhody spojené s pozdějším zpeněžením tohoto majetku. Pokud už podnikatel hodlá prodat majetek zařazený v obchodním majetku, časté jsou dotazy ohledně vyhnutí se zdanění příjmů z jeho prodeje, mnoho legálních možností však v úvahu nepřipadá.

Tabulka 1: Přehled časových testů u majetku nezařazeného a zařazeného v obchodním majetku

Ustanovení § 4 ZDP	Specifikace osvobozených příjmů	Časový test u nezařazeného majetku	Časový test u zařazeného majetku
Odst. 1 písm. a)	Příjmy z prodeje či budoucího prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu..., včetně souvisejícího pozemku	Bydliště dle definice v § 2 ZDP nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem	Bydliště jako u nezařazeného majetku plus prodej 2 roky od vyřazení z obchodního majetku
Odst. 1 písm. b)	Příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor neuvedených pod písm. a)	Doba mezi nabytím a prodejem přesahující 5 let	5 let od vyřazení z obchodního majetku
Odst. 1 písm. c)	Příjmy z prodeje movitých věcí	U motorových vozidel, letadel a lodí doba mezi nabytím a prodejem přesahující 1 rok	5 let od vyřazení z obchodního majetku
Odst. 1 písm. r)	Příjmy z převodu členských práv družstva, z převodu účasti na obchodních společnostech nebo z prodeje cenných papírů neuvedených pod písm. w)	Doba mezi nabytím a převodem přesahující 5 let	V případě pořízení z obchodního majetku musí uplynout od ukončení podnikání doba 5 let
Odst. 1 písm. w)	Příjmy z prodeje cenných papírů dosažené osobami, jejichž přímý podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech společnosti nepřevyšoval v době 24 měsíců před prodejem 5 %	Doba mezi nabytím a převodem přesahující 6 měsíců	6 měsíců od ukončení podnikání

Zdroj: Daňové zákony 2012. Vlastní zpracování.

Nabízí se možnost majetek darovat rodinnému příslušníkovi, i ten však musí splnit časový test v případě dalšího prodeje, byť již pro majetek nezařazený v obchodním majetku, navíc se jedná o disimulovaný právní úkon. Ten je v právu obecně charakterizován jako situace, kdy formálně bezvadný právní úkon pouze zastírá jiný právní úkon s jinými dopady (v našem případě daňovými) na jeho účastníky. Na tyto úkony je pamatováno v DŘ zásadou materiální pravdy zakotvenou v § 8 odst. 3: „Správce daně vychází ze skutečného obsahu právního úkonu nebo jiné skutečnosti rozhodné pro správu daní.“¹⁶ Důkazní břemeno k prokázání, že formálně bezvadný právní úkon pouze zastírá jiný právní úkon s odlišnými daňovými dopady pro daňový subjekt, nese v souladu s ust. § 92 odst. 5 DŘ správce daně. Pokud důkazní břemeno unese, může následně vzniknout podezření ze spáchání daňového trestného činu podnikající fyzickou osobou.

¹⁶ Daňový řád s komentářem, s. 54 – 56.

Z výše uvedených důvodů se jeví lépe možnost kompenzovat zvýšení příjmů vzniklé prodejem obchodního majetku jiným způsobem, např. odpočtem daňové ztráty předchozích období dle ust. § 5 odst. 3 ZDP. Daňové ztráty vzniklé v předchozích obdobích představují značnou rezervu daňové optimalizace, bude o nich pojednáno dále. Rovněž lze doporučit před prodejem vždy vyjmout majetek z obchodního majetku a následně příjem z jeho prodeje vykázat v příjmech dle § 10 ZDP, neboť na tyto příjmy se nevztahuje zdravotní a sociální pojištění.

Historicky se výše uvedená ustanovení vyvinula v neprospěch podnikajících fyzických osob, na počátku účinnosti ZDP v roce 1993 např. osvobození příjmů z prodeje bytu nebo obytného domu s nejvýše dvěma byty vůbec nebralo v potaz zařazení do obchodního majetku. U příjmů z prodeje movitých věcí byl u podnikajících fyzických osob uplatňován časový test jednoho roku od ukončení podnikání, u převodu členských práv a převodu účasti na obchodních společnostech zákon nerozlišoval, zda se jedná či nejedná o obchodní majetek. Ustanovení s časovými testy byla zpřísněna prakticky do současné podoby v průběhu let 1994 a 1995.

2.2 Uplatnění výdajů procentem z příjmů dle § 7 odst. 7 ZDP

Podmínky pro uplatnění výdajů procentem z příjmů, nazývaných také paušálními výdaji, byly uvedeny v oddíle 1.1. Jak bylo uvedeno, kromě možnosti výrazné optimalizace základu daně s sebou uplatnění paušálních výdajů přináší rovněž výrazné snížení administrativní zátěže a rizika kontroly ze strany finančního úřadu, které je poté v případě neplátců DPH naprosto mizivé. Podnikatel je v tomto případě povinen vést pouze záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikáním. Přesto je vhodné, pokud podnikatel není schopen předem odhadnout výši svých skutečných výdajů a jejich podíl na příjmech, aby doklady o výdajích schraňoval a po skončení zdaňovacího období provedl propočet, který způsob uplatnění výdajů je pro něho daňově výhodnější. Přehled příjmů z podnikání, tj. bez příjmů z jiné samostatné výdělečné činnosti, a procentní výši výdajů, jíž je možno z těchto příjmů uplatnit, přináší Tabulka 2, legislativní vývoj v této oblasti zachycuje Tabulka 3 na následující straně. Pokud je v Tabulce 3 uveden pojem „pojistné“, rozumí se jím zaplacené pojistné na sociální zabezpečení včetně nemocenského

pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené poplatníkem (za sebe). Toto pojistné není možné od roku 2008 uplatnit jako daňově uznatelný výdaj bez ohledu na zvolený způsob uplatňování výdajů.

Tabulka 2: Přehled výše paušálních výdajů k příjmům dle § 7 odst. 1 ZDP

Příjmy	Paušální výdaj v % z příjmů
Ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %
Ze živností řemeslných	80 %
Ze živností mimo živností řemeslných	60 %
Z jiného podnikání podle zvláštních předpisů	40 %

Zdroj: Daňové zákony 2012. Vlastní zpracování.

K údajům v Tabulce 2 je nutno pro úplnost zmínit výdajový paušál k příjmům z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku ve výši 30 % z příjmů platný od roku 2011, který je uveden v § 7 odst. 2 ZDP mezi příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti. Tento paušál nemůže být uplatňován současně s paušály dle § 7 odst. 1 ZDP uvedenými v Tabulce 2, a to s ohledem na vymezení pojmu obchodní majetek v ZDP, viz oddíl 2.1. Stručně řečeno podnikatel uplatňující paušály dle § 7 odst. 1 ZDP nemá a nemůže mít obchodní majetek a nemůže tedy dosahovat příjmů z jeho pronájmu. Případné příjmy z pronájmu proto daní stejně jako kterákoli jiná fyzická osoba dle § 9 ZDP, v případě příležitostného pronájmu movitých věcí dle § 10 ZDP.

Tabulka 3: Chronologický přehled vývoje paušálních výdajů uplatňovaných k příjmům dle § 7 ZDP

Období let	Zeměd'. výroba, lesní a vodní hospodářství	Živnosti řemeslné	Živnosti mimo řemeslných	Jiné podnikání podle zvláštních předpisů
1993 - 2005	50 % + pojistné	25 % + pojistné	25 % + pojistné	25 % + pojistné
2006 - 2007	80 % + pojistné	60 % + pojistné	50 % + pojistné	40 % + pojistné
2008	80 %	60 %	50 %	40 %
2009	80 %	80 %	60 %	60 %
2010 - 2012	80 %	80 %	60 %	40 %

Zdroj: TREZZIOVÁ, A. V diskusi o správné výši výdajových paušálů by měly být zohledněny reálné náklady OSVČ. Komora.cz. Praha: C.O.T. media, 2012, č. 4, s. 53 – 54. ISSN 1802-1247. Vlastní zpracování.

Společenským negativem výdajových paušálů je skutečnost, že prohlubují disparitu ve zdanění podnikajících fyzických osob a fyzických osob zaměstnanců a jsou živnou půdou jevu, označovaného jako švarcsystém.¹⁷ Ten je obecně vnímán jako jev společensky negativní, avšak potírán je od doby počátku jeho výskytu na počátku 90. let 20. století ze

¹⁷ TREZZIOVÁ, A. V diskusi o správné výši výdajových paušálů by měly být zohledněny reálné náklady OSVČ. Komora.cz. Praha: C.O.T. media, 2012, č. 4, s. 53-54. ISSN 1802-1247.

strany státních orgánů nikoli nepřetržitě a jen sporadicky. Úskalí, které musí podnikatel při rozhodování mezi skutečnými a paušálními výdaji vzít v úvahu, přináší přechod na změnu v uplatňování výdajů ze skutečných na paušální a naopak. V těchto případech je podnikající fyzická osoba povinna podat za zdaňovací období předcházející této změně dodatečné daňové přiznání, v němž upraví základ daně způsobem uvedeným v § 23 odst. 8 písm. b) ZDP. Pokud vykázala na konci předchozího zdaňovacího období např. značnou výši zásob či má vysoký zůstatek rezervy, může jí vzniknout na základě dodatečného daňového přiznání vysoká daňová povinnost.

2.3 Minimální základ daně dle § 7c ZDP, společný základ daně manželů dle § 13a ZDP

Ustanovení § 7c o minimálním základu daně bylo do ZDP vloženo s účinností od roku 2004 ve snaze zabránit daňovým únikům způsobeným opakovaným vykazováním velmi nízkých základů daně či daňových ztrát některými fyzickými osobami ve snaze vyhnout se zdanění. S drobnými úpravami toto ustanovení platilo i v letech 2005 až 2007, s účinností od 1. ledna 2008 bylo ze zákona vyjmuto jako nadbytečné, neboť došlo k radikálnímu zvýšení slevy na poplatníka dle § 35ba ZDP a tento institut zcela ztratil svůj význam, neboť daň vypočtená z minimálního základu daně a následně snižená o slevu na poplatníka by byla vždy nulová.¹⁸

Ustanovení § 13a o společném základu daně manželů bylo do ZDP vloženo s účinností od roku 2005 a platilo i pro léta 2006 a 2007. Tento institut měl pro poplatníky opodstatnění v době platnosti klouzavě progresivní stupnice daňové sazby zejména v případech, kdy jeden z manželů pobíral výrazně nižší či žádné zdanitelné příjmy. Hlavní podmínkou pro jeho uplatnění bylo vyživování alespoň jednoho dítěte žijícího s manželi v domácnosti. Svůj smysl tento institut ztratil nahrazením klouzavě progresivní stupnice jednotnou sazbou daně ve výši 15 % a současně s radikálním zvýšením slev na poplatníka, na druhého z manželů bez příjmů a daňového zvýhodnění na vyživované dítě od roku

---

¹⁸ Daňové zákony 2008, s. 4.

2008. Odhaduje se, že rodinám s dětmi přinášel ve své době společný základ daně manželů nižší daňové zatížení o více než 5 mld. Kč ročně.¹⁹

2.4 Nezdanitelná část základu daně dle § 15 ZDP

Od základu daně lze odečíst za splnění podmínek uvedených v § 15 tyto položky:

- Hodnotu darů poskytnutých vyjmenovaným fyzickým a právnickým osobám, pokud úhrnná hodnota darů přesáhne 2 % ze základu daně a nebo činí alespoň 1 tis. Kč. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze základu daně. Za zmínku stojí, že jako dar na zdravotnické účely se hodnota jednoho odběru krve bezpříspěvkového dárce oceňuje částkou 2 tis. Kč, nově od roku 2013 je v ustanovení oceněna rovněž hodnota odběru orgánu od žijícího dárce, a to na 20 tis. Kč.²⁰
- Zaplacené úroky z úvěru ze stavebního spoření, z hypotečního úvěru a úvěrů s nimi souvisejících poskytnutých na financování bytových potřeb, pokud se nejedná o bytovou výstavbu, údržbu ani o změnu stavby bytového domu nebo bytu ve vlastnictví prováděnou v rámci podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti nebo pro účely pronájmu. Úhrnná částka úroků odečítaných od základu daně ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti nesmí překročit 300 tis. Kč ročně.
- Příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem v celkovém úhrnu nejvýše 12 tis. Kč ročně. Částka, kterou lze odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na zdaňovací období sníženému o 6 tis. Kč.
- Příspěvek zaplacený poplatníkem na penzijní pojištění podle smlouvy o penzijním pojištění uzavřené mezi poplatníkem a institucí penzijního pojištění, pokud byla sjednána výplata plnění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let; v úhrnu lze odečíst částku 12 tis. Kč ročně.
- Pojistné zaplacené poplatníkem na soukromé životní pojištění podle smlouvy s pojišťovnou za podmínek popsanych v předchozím bodu. U pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou 5 až 15 let je podmínkou sjednaná pojistná částka alespoň 40 tis. Kč a nad 15 let alespoň 70 tis. Kč.

---

¹⁹ Daňové zákony 2008, s. 4.

²⁰ Daňové zákony 2013, s. 17.

- Úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, pokud nebyly uhrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 poplatníkem s příjmy podle § 7 ZDP, nejvýše 10 tis. Kč, resp. 13 či 15 tis. Kč podle stupně zdravotního postižení poplatníka.
- Dále lze odečíst za zákonem daných podmínek členské příspěvky zaplacené odborové organizaci, toto ustanovení se týká výhradně poplatníků s příjmy dle § 6 ZDP.

Ustanovení § 15 ZDP zaznamenalo od roku 1993 téměř v každém zdaňovacím období změny. V roce 1993 bylo možné odečíst 20.400 Kč ročně na poplatníka, 9.000 Kč ročně na vyživované dítě (nejvýše na 4 děti), 12.000 Kč ročně na manželku s vlastními příjmy nepřesahujícími 20.400 Kč ročně, 6.000 Kč ročně za částečnou invaliditu, 12.000 Kč ročně na plnou invaliditu a 36.000 Kč ročně u držitele průkazky ZTP-P (zvláště těžce poškozený s průvodcem). Nárok na odpočet na poplatníka neměl starobní důchodce, jehož důchod přesáhl částku 20.400 Kč ročně. Dále bylo možné odečíst hodnotu darů za zákonem vymezených podmínek. Částky byly postupně valorizovány a nezdanitelné části základu daně rozšiřovány, např. částku 6.000 Kč ročně na studenta bylo možné uplatnit již v roce 1994, v roce 1998 přibýly úroky z úvěru ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru a úvěrů s nimi souvisejících, v roce 2000 přibýlo penzijní připojištění, v roce 2001 životní pojištění, v roce 2004 členské příspěvky člena odborové organizace.

S účinností od roku 2005 byla nezdanitelná část základu daně na vyživované dítě dle § 15 odst. 1 písm. b) ZDP (pro zdaňovací období roku 2004 stanovená v částce 25.560 Kč ročně) nahrazena daňovým zvýhodněním dle nového ustanovení § 35c ZDP ve výši 6.000 Kč ročně. Další podstatné změny v ust. § 15 ZDP byly provedeny zákonem č. 545/2005 Sb. s účinností od roku 2006.²¹ Jedná se o nahrazení dalších nezdanitelných částí základu daně slevami na dani dle § 35ba. Porovnání přináší Tabulka 4 na následující straně. Tyto úpravy změny by samy o sobě neměly zásadní vliv na výši daňových povinností fyzických osob, kdyby v následujících letech nedošlo k razantnímu zvýšení slev na dani. Podrobněji bude zmíněno v oddíle 2.7, popisujícím slevy na dani.

---

²¹ MARKOVÁ, H. *Daňové zákony, úplná znění platná k 1.1.2007*. 15. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007, s. 5. ISBN 978-80-247-2087-6. (dále citováno jako *Daňové zákony 2007*)

Tabulka 4: Nahrazení nezdanielných částí základu daně slevami na dani

Položka	Nezdanielná část základu daně (rok 2005) v Kč	Sleva na dani (rok 2006) v Kč
Poplatník	38 040	7 200
Manželka	21 720	4 200
Částečný invalidní důchod	7 140	1500
Plný invalidní důchod	14 280	3 000
Držitel průkazu ZTP-P	50 040	9 600
Student	11 400	2 400

Zdroj: Daňové zákony 2007. Vlastní úprava.

2.5 Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů dle § 24 ZDP

Pokud podnikající fyzická osoba neuplatňuje paušální výdaje dle § 7 odst. 7 ZDP, viz oddíl 2.2, jsou ustanovení § 24 a následujících ZDP naprosto zásadní pro možnost optimalizace základu daně. Ustanovení jsou společná pro podnikající fyzické i právnické osoby. Výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se pro zjištění základu daně odečtou ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené ZDP a zvláštními předpisy. Takovým zvláštním předpisem může být např. zákoník práce v případě stravného či jiných povinných náležitostí poskytovaných zaměstnavatelem zaměstnancům. Výdaje nejsou v § 24 vyjmenovány taxativně, jejich vymezení je částečně provedeno negací v § 25 ZDP, kde je uvedeno, které výdaje zejména nelze uznat za daňové výdaje.

ZDP je stále obsírnější, přesto jsou některá jeho ustanovení natolik nejednoznačná, že od roku 2008 jsou do zákona včleněna ustanovení o závazném posouzení. Jedná se o to, že poplatník může v případě pochybností požádat správce daně podle procesního předpisu upravujícího správu daní, tj. do 31. prosince 2010 zákon č. 337/1992, o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, od 1. ledna 2011 zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, o závazné stanovisko ohledně daňových důsledků určité skutečnosti, ke konkrétním situacím.

Jedná se o tato závazná posouzení:

- posouzení způsobu rozdělení výdajů (nákladů), které nelze přiřadit pouze ke zdanitelným příjmům (§ 24a),

- posouzení poměru výdajů (nákladů) spojených s provozem nemovitosti používané pouze zčásti k podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti nebo k pronájmu a zčásti k soukromým účelům, které lze uplatnit jako výdaje (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů (§ 24b),
- posouzení skutečnosti, zda je zásah do majetku technickým zhodnocením (§ 33a),
- posouzení skutečnosti, zda se jedná o výdaje (náklady) vynaložené při realizaci projektů výzkumu a vývoje (§ 34a).²²

Rozhodnutí o závazném posouzení se stává neúčinným, pokud došlo ke změně zákonné úpravy či pro zdaňovací období započatá po uplynutí 3 let ode dne, v němž nabylo rozhodnutí o závazném posouzení právní moci.²³ Správní poplatek za závazné posouzení činí dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, částku 10 tis. Kč. Jakkoliv ustanovení o závazném posouzení přispívají k právní jistotě poplatníka ve vyměřovacím a zejména případném doměřovacím řízení, zůstává otázkou, zda by znění hmotného daňového předpisu (v tomto případě ZDP) nemělo být koncipováno tak jednoznačně, že by obdobné instituty v daňových zákonech byly nadbytečné.

Vysvětlení rovněž zaslouží úvodní věta § 24 odst. 2: „Výdaji (náklady) podle odst. 1 jsou také“²⁴. Toto ustanovení je na základě této věty v soudní praxi i Ministerstvem financí ČR vykládáno tak, že výdaje vymezené v § 24 odst. 2 jsou daňovými výdaji bez ohledu na skutečnost, zda slouží k dosažení, zajištění či udržení zdanitelných příjmů za předpokladu, že v příslušném ustanovení není omezující podmínka jiným ustanovením nebo zvláštním právním předpisem.²⁵ To znamená, že např. výdaje na pracovní cesty jsou výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů vždy, pokud se jedná o pracovní cestu a výdaje jsou uplatněny ve výši dle zákoníku práce. Zde zůstává otázkou, zda ZDP musí nutně být natolik nekonkrétní a nedokonalý, že je potřeba jeho ustanovení vykládat v pokynech řady D (a v některých případech pouze v těchto pokynech), které nemají právní váhu a nelze se na ně účinně odvolávat v kterékoliv fázi řízení.

²² Daňové zákony 2008, s. 29-37.

²³ Daňový řád s komentářem, s. 589.

²⁴ Daňové zákony 2012, s. 28.

²⁵ Pokyn GFŘ D-6, s. 175.

Daňových výdajů týkajících se podnikajících fyzických osob je celá řada a jejich podrobná deskripce by přesáhla rámec této práce. Níže budou proto popsány pouze ty daňové výdaje, jenž zaznamenaly v průběhu účinnosti ZDP zásadní vývoj, jsou schopny podstatně ovlivnit základ daně či jejich potenciál optimalizace základu daně není ze strany podnikajících fyzických osob dosud příliš využit.

Rezervy pro zjištění základu daně z příjmů

Dle ust § 24 odst. 2 písm. i) ZDP jsou výdaji vynaloženými na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů rezervy a opravné položky, jejichž způsob tvorby a výši stanoví zvláštní zákon, resp. u pohledávek nabytých přeměnou odstavec 9 téhož paragrafu. Výjimku představují rezervy vytvářené poplatníky v souvislosti s dosahováním příjmů dle § 10.²⁶ Ty nejsou daňovými výdaji s ohledem na charakter daňových výdajů vztahujících se k těmto příjmům, tj. výdajů pouze na dosažení, nikoliv na zajištění a udržení příjmů.

Zvláštním zákonem je v tomto případě v tomto případě ZOR upravující pro účely základu daně z příjmů způsob tvorby a výši rezerv a opravných položek, které jsou výdajem na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. ZOR rozlišuje rezervy a opravné položky. Rezervami se rozumí bankovní rezervy, rezervy v pojišťovnictví, rezerva na pěstební činnost a ostatní rezervy, kterými jsou rezerva na odbahnění rybníka a rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou a rezerva na vypořádání důlních škod. Opravnými položkami se rozumí opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994 a opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh.²⁷

Podnikající fyzické osoby nemohou pochopitelně uplatnit bankovní rezervy a rezervy v pojišťovnictví, to je dáno vyžadovanou právní formou bank a pojišťoven. Opravné položky mohou uplatnit pouze v případě, že vedou účetnictví, toto souvisí s rozdílným okamžikem vstupu pohledávky do zdanitelných příjmů, resp. výnosů u účetní jednotky a osoby vedoucí daňovou evidenci dle § 7b ZDP. Rezerva na odbahnění rybníka a rezervy na sanaci pozemků dotčených těžbou a na vypořádání důlních škod jsou specifické pro úzký okruh poplatníků, nejčastěji tak podnikající fyzické osoby aplikují ZOR při vytváření

---

²⁶ Daňové zákony 2012, s. 29.

²⁷ Tamtéž, s. 74-78.

rezerv na opravy hmotného majetku, v menší míře pak při vytváření rezerv na pěstební činnost.

Tvorba rezervy na opravy hmotného majetku byla poplatníky poměrně často využívána, neboť vyžadovala pouze vlastnické či nájemní právo k hmotnému majetku a určitou administrativní obratnost poplatníka či účetního. Bez dalších podmínek tak představovala minimálně možnost oddálení, avšak také optimalizace daňové povinnosti. Poplatník např. začal tvořit rezervu v roce, kdy vykazoval vysoký základ daně z příjmů, v roce vykazování ztráty poté rezervu zrušil, přičemž žádnou opravu neprovedl ani to neměl v úmyslu. Možnosti těchto poplatníků významně narušila novela ZOR účinná od roku 2009, která i u těchto rezerv zavedla povinnost do termínu pro podání daňového přiznání deponovat prostředky v plné výši rezervy připadající na jedno zdaňovací období na samostatný účet v bance. Peněžní prostředky z tohoto účtu mohou být čerpány pouze na účely, na které byla rezerva vytvořena.²⁸

Nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku

Významnou formu daňové optimalizace v minulosti představovalo ust. § 24 odst. 2 písm. h) bod 2 ZDP, týkající se nájemného u finančního pronájmu s následnou koupí hmotného majetku, který lze podle ZDP odepisovat, a které je možné zahrnovat do výdajů vynaložených na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů za dodržení dalších podmínek, uvedených v § 24 ZDP.

Základními podmínkami jsou v současnosti tyto:

- doba nájmu hmotného movitého majetku činí alespoň minimální dobu odpisování uvedenou v § 30 odst. 1 ZDP; u majetku zařazeného v odpisové skupině 2 nebo 3 lze dobu nájmu zkrátit až o 6 měsíců, u nemovitostí musí doba nájmu trvat nejméně 30 let; pokud je majetek odepisován dle § 30a odst. 1, činí minimální doba nájmu 12 měsíců; pokud je majetek odepisován dle § 30a odst. 2, činí minimální doba nájmu 24 měsíců,
- po ukončení doby nájmu následuje bezprostředně převod vlastnických práv mezi vlastníkem a nájemcem, přitom kupní cena není vyšší než zůstatková cena vypočtená

---

²⁸ *Daňové zákony 2009*. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2009, s. 94. ISBN 978-80-7208-727-3. (dále citováno jako *Daňové zákony 2009*)

ze vstupní ceny evidované u vlastníka, kterou by předmět nájmu měl k datu prodeje při rovnoměrném odepisování, to neplatí, pokud je najatá věc již odepsána ve výši 100 % vstupní ceny,

- po ukončení finančního pronájmu zahrne poplatník odkoupený majetek do svého obchodního majetku.²⁹

Použití minulého času v souvislosti s významnou formou daňové optimalizace danou tímto ustanovením je zcela namístě, neboť na rozdíl od znění platného do 31. prosince 2007, je nyní nájemné u finančního pronájmu s následnou koupí, co se týká minimální doby nájmu, velmi přiblíženo uplatňování daňových odpisů.³⁰ V letech 1993 až 2007 postačovala doba nájmu vyšší než 20 % stanovené doby odepisování dle § 30 ZDP, nejméně však 3 roky, u nemovitostí nejméně 8 let. Finanční pronájem byl v těchto letech hojně využíván jako forma pořízení hmotného majetku, od roku 2008 se jeho význam rapidně snížil a podnikatelé dávají přednost úvěrovému financování. To má oproti finančnímu pronájmu nespornou výhodu, spočívající v právu nakládat s takto pořízeným majetkem od počátku jako vlastník.

Mimořádné odpisy hmotného majetku

V rámci tzv. protikrizových opatření bylo do ZPD v průběhu roku 2009 včleněno zcela nové ust. § 30a upravující mimořádné odpisy. Ustanovení se vztahuje pouze na hmotný majetek zařazený v odpisových skupinách 1 a 2 pořízený v období od 1. ledna 2009 do 30. června 2010 s výjimkou majetku odpisovaného podle § 30 odst. 4 a 5 ZDP (otvírky nových lomů, pískoven, hlinišť, technické rekultivace, matrice, zápustky, formy, modely, šablony...), poplatník musí být zároveň prvním vlastníkem tohoto majetku. Provádění mimořádných odpisů není povinné, jedná se třetí, přechodnou alternativu k rovnoměrným a zrychleným odpisům hmotného majetku, která zrychluje dobu odpisování v odpisové skupině 1 ze tří let na 12 měsíců a v odpisové skupině 2 z pěti let na 24 měsíců (prvních 12 měsíců rovnoměrně do výše 60 % vstupní ceny, dalších 12 měsíců rovnoměrně do výše 40 % vstupní ceny).³¹ Cílem ustanovení byla nepochybně podpora investic.

---

²⁹ Daňové zákony 2012, s. 32-34.

³⁰ Daňové zákony 2007, s. 31.

³¹ Daňové zákony 2010, s. 39-40.

Výdaje na pracovní cesty

Výdaje na pracovní cesty a podmínky jejich uplatňování jsou uvedeny v § 24 odst. 2 ZDP, který je uvozen větou „Výdaji (náklady) podle odstavce 1 jsou také“.³² Tato věta již byla podrobena rozboru v oddíle 2.5. V kontextu § 24 odst. 1 a slůvka „také“ v uvozující větě odst. 2 lze dovodit, že výdaje vymezené v § 24 odst. 2 ZDP jsou daňovými výdaji bez ohledu na skutečnost, zda slouží k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. To ostatně potvrzuje i pokyn GFŘ D-6, který doplňuje předpoklad, že v příslušném ustanovení není omezující podmínka jiným ustanovením ZDP, případně jiného zvláštního předpisu.³³ To v praxi znamená, že výdaje na pracovní cestu jsou daňovými výdaji vždy, pokud se jedná o pracovní cestu, bez ohledu na skutečnost, zda tato cesta má vazbu na zdanitelné příjmy (současné či budoucí). Limity pro jejich uplatnění představuje řada omezujících podmínek v ZDP, včetně odkazů na limity v zákoníku práce.

Dle ust. § 24 odst. 2 písm. k) ZDP jsou daňově uznatelné výdaje na pracovní cesty maximálně ve výši dle zvláštního právního předpisu, jímž je v tomto případě zákoník práce. V současnosti je možno uplatnit zejména tyto výdaje:

- na ubytování, na dopravu hromadnými dopravními prostředky, na pohonné hmoty spotřebované vozidlem zahrnutým v obchodním majetku nebo v nájmu a na další nezbytné výdaje v prokázané výši,
- stravné při tuzemských pracovních cestách, přitom pro zaměstnance již při trvání pracovní cesty nejméně 5 hodin a minimálně ve výši dle zákoníku práce, pro podnikatele nejméně 12 hodin v kalendářním dnu, přitom výše v zákoníku práce je pro ně maximální,
- stravné a kapesné při zahraničních pracovních cestách, přičemž pojem kapesné se objevuje v § 180 ZP, týká se zaměstnanců ve státní a příspěvkové sféře, jeho poskytnutí závisí na vůli zaměstnavatele a může činit až 40 % zahraničního stravného.³⁴ Oproti tomu u zaměstnanců v podnikatelské sféře nezná ZP pojem kapesné, ale je možné jim dle § 166 odst. 2 ZP poskytnout i další cestovní náhrady. Obecně však je třeba si uvědomit, že za cestovní náhrady se podle § 156 odst. 3 ZP

---

³² Daňové zákony 2012, s. 28.

³³ Pokyn GFŘ D-6, s. 175.

³⁴ JANOŠEK, K., *Cestovní náhrady ve 180 příkladech*. 2. vyd. Olomouc: Anag, 2009, s. 240. ISBN 978-80-7263-505-4. (dále citováno jako Cestovní náhrady 2009)

považují pouze ty, které byly poskytnuty dle § 152 ZP a že **v případě náhrad vyšších než může poskytnout zaměstnavatel ve státní a příspěvkové sféře se jedná u zaměstnance o příjmy dle § 6 ZDP, které jsou předmětem daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků a vstupují do vyměřovacích základů pro pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a na sociální zabezpečení a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.**³⁵

- na dopravu vlastním silničním motorovým vozidlem nezahrnutým do obchodního majetku poplatníka ve výši sazby základní náhrady a náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty. Ministerstvo práce a sociálních věcí v souladu s § 189 odst. 1 ZP stanovuje každoročně koncem roku vyhláškou sazbu základní náhrady, minimální výši stravného a průměrné ceny pohonných hmot na následující zdaňovací období. Vývoj sazby základní náhrady u osobních silničních motorových vozidel a průměrných cen pohonných hmot v letech 2008 až 2013 přináší Tabulka 5. Pokles sazby základní náhrady je dán zejména poklesem cen osobních automobilů.
- na dopravu vlastním silničním motorovým vozidlem, které není zahrnuto v obchodním majetku, avšak v minulosti v obchodním majetku zahrnuto bylo nebo bylo předmětem finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci nebo u vozidla vypůjčeného ve výši náhrady výdajů za spotřebované pohonné hmoty.
- na dopravu silničním motorovým vozidlem zahrnutým do obchodního majetku nebo v nájmu v prokázané výši; u zahraničních pracovních cest, pokud nelze výdaje na pohonné hmoty prokázat, rovněž ve výši výdajů za spotřebované pohonné hmoty.

Tabulka 5: Vývoj sazby základní náhrady za použití osobních automobilů a průměrných cen pohonných hmot v letech 2008 až 2013

Rok	zákl. náhrada v Kč/km	BA 91 Kč/litr	BA 95 Kč/litr	BA 98 Kč/litr	nafta Kč/litr
2008	4,10	30,60	30,90	33,10	31,20
2009	3,90	26,30	26,80	29,00	28,50
2010	3,90	28,50	28,70	30,70	27,20
2011	3,70	31,40	31,60	33,40	30,80
2012	3,70	nestanovena	34,90	36,80	34,70
2013	3,60	nestanovena	36,10	38,60	36,50

Zdroj: MPSV. Vyhlášky [online]. [vid. 2013-02-06]. Dostupné z <http://www.mpsv.cz/cs/1490>. Vlastní zpracování.

³⁵ Cestovní náhrady 2009, s. 106.

Významná pro poplatníky je možnost uplatnění paušálního výdaje na dopravu silničním motorovým vozidlem dle ust. § 24 odst. 2 písm. z) ZDP pokud nebyl uplatněn výdaj na dopravu tímto vozidlem dle § 24 odst. 2 písm. k), tj. dle možností popsaných výše. Tuto volbu ZDP umožňuje počínaje rokem 2010. Paušální výdaj na dopravu činí 5 tis. Kč za každý celý kalendářní měsíc, ve kterém poplatník používal vozidlo k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů s výjimkou příjmů dle § 10 ZDP, a současně jej nepřenechal k užívání jiné osobě (kromě zaměstnanců a spolupracujících osob, pokud vozidlo neužívají rovněž soukromě). Pokud poplatník vozidlo používal k uvedeným činnostem pouze z části, má nárok na paušální výdaj ve výši 80 % z částky 5 tis. Kč měsíčně. Poplatník může paušální výdaj na dopravu uplatnit nejvýše za tři vlastní motorová vozidla zahrnutá nebo nezahrnutá v obchodním majetku nebo v nájmu; pokud za jedno z nich uplatní paušální výdaj na dopravu, má se za to, že ostatní vozidla využívá výhradně k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Určitou zajímavost (a do jisté míry disproporci s daňovým řádem) představuje skutečnost, že tvrzení poplatníka o užívání vozidla výhradně pro podnikání se považuje za pravdivé, není-li prokázán opak.³⁶ Důkazní břemeno zde tedy přechází na správce daně. Od roku 2011 je v ZDP v § 25 odst. 1 písm. x) jednoznačně stanoveno, že pokud byl uplatněn paušální výdaj na dopravu, není možné u tohoto vozidla současně uplatnit výdaje za spotřebované pohonné hmoty a parkovné; pokud byl uplatněn krácený paušální výdaj na dopravu, nelze navíc uplatnit 20 % ostatních výdajů souvisejících s předmětným vozidlem s výjimkou odpisů tohoto vozidla.

V době bezprostředně před a po nabytí účinnosti ustanovení týkajících se paušálních výdajů na dopravu bylo zejména v médiích deklarováno, že poplatník uplatňující tento paušální výdaj není povinen vést evidenci jízd. Poplatník není povinen vést tuto evidenci pro účely ZDP. Plátcí daně z přidané hodnoty musí v souvislosti s prokázáním nároku na odpočet daně z pohonných hmot a dalších přijatých zdanitelných plnění prokazovat použití těchto plnění v rámci svých ekonomických činností³⁷, a unesení tohoto důkazního břemene bez evidence jízd si lze jen těžko představit.

Je třeba ještě upozornit na další chybu, které se poplatníci, často i za přispění účetních, dopouštějí. Tato chyba pramení z rozšířeného názoru, že pokud nejsou uplatňovány

---

³⁶ Daňové zákony 2012, s. 31.

³⁷ Daňové zákony 2012, s. 101.

v daňových výdajích žádné výdaje související s provozem vozidla, není třeba přiznávat a platit silniční daň. Dle § 2 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů jsou předmětem daně silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, jsou-li používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti nebo jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním anebo k činnostem, z nichž plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezaložených za účelem podnikání.³⁸ Z uvedeného je patrné, že předmět daně silniční nemá přímou vazbu na daňové výdaje. Přesto se správce daně při dotazu na způsob přepravy zboží, materiálu či náradí často od poplatníka dočká odpovědi, že přepravu uskutečňuje soukromým vozidlem a výdaje na jeho provoz si daňově neuplatňuje. Následuje upozornění poplatníka na povinnost podat i zpětně přiznání k dani silniční, eventuálně výzva k jeho podání a následně další kroky dle daňového řádu. Totéž samozřejmě platí, pokud si poplatník výdaje spojené s provozem vozidla daňově uplatňuje, avšak silniční daň za vozidlo přesto nepřiznává.

Vzhledem ke skutečnosti, že paušální výdaj na dopravu dle § 24 odst. 2 písm. zt) ZDP lze uplatnit obecně u silničního motorového vozidla, lze zcela legálně optimalizovat daňovou povinnost na DPFO a přitom se vyhnout zdanění na dani silniční, např. v případě motocyklů a jim podobných vozidel. Pokud poplatník uplatní krácený paušální výdaj na dopravu, postačí jedna pracovní cesta s motocyklem měsíčně, základ daně se sníží o 4 tis. Kč měsíčně, v případě zařazení motocyklu v obchodním majetku může uplatnit i 80 % veškerých ostatních výdajů spojených s vozidlem (mimo výdajů za pohonné hmoty a parkovného) a daňové odpisy v plné výši. Lze tak legálně snížit základ daně prostřednictvím výdajů na volnočasovou aktivitu, to vše bez daňové povinnosti na dani silniční, neboť na tato vozidla se vztahuje osvobození dle § 3 odst. 4 zákona o dani silniční.³⁹ Ze zkušeností lze předpokládat novelizaci tohoto ustanovení s cílem zamezit možnosti této optimalizace.

---

³⁸ Daňové zákony 2012, s. 127.

³⁹ Tamtéž.

Možnosti uplatnění škod v daňových výdajích, daňový význam evidence zásob

Problematika škod je řešena v § 24 a § 25 ZDP. Dle § 25 odst. 2 ZDP je škoda definována jako fyzické znehodnocení (poškození nebo zničení) majetku ve vlastnictví poplatníka, a to z objektivních i subjektivních příčin, pokud je majetek v důsledku škody vyřazen. Mankem je inventarizační rozdíl, kdy je skutečný stav nižší než účetní. Za tyto škody a manka se nepovažují technologické a technické úbytky a úbytky vyplývající z přirozených vlastností zásob vznikající např. rozprachem (např. uhlí), sesycháním (např. ovoce, zelenina, masné výrobky) v rámci technologických úbytků ve výrobním, zásobovacím a odbytovém procesu, ztratné v maloobchodním prodeji a nezaviněné úhyny zvířat, která nejsou hmotným majetkem, a to do výše ekonomicky zdůvodnitelné normy stanovené poplatníkem, tj. na rozdíl od dob centrálně plánované ekonomiky neexistují centrálně stanovené normy. Správce daně může posoudit, zda výše stanovené normy odpovídá charakteru činnosti poplatníka a obvyklé výši norem poplatníků se stejnou či obdobnou činností. Pokud dojde k závěru, že nikoliv, může o zjištěný rozdíl upravit základ daně.⁴⁰

Dle § 25 odst. 1 písm. n) ZDP **nelze za daňové výdaje uznat manka a škody přesahující náhrady s výjimkou uvedenou v § 24**, tj. s výjimkou těchto škod:

- škod vzniklých v důsledku živelních pohrom nebo škod způsobených podle potvrzení policie neznámým pachatelem anebo jako zvýšené výdaje v důsledku opatření stanovených zvláštními předpisy (§ 24 odst. 2 písm. 1)),
- výdajů (nákladů) vzniklých v důsledku prokazatelně provedené likvidace zásob materiálu, zboží, nedokončené výroby, polotovarů a hotových výrobků (§ 24 odst. 2 písm. zg)).

Definice živelní pohromy je vyjádřena výčtem přírodních katastrof v § 24 odst. 10 ZDP. Dále je zde uvedeno, že výše škody musí být doložena posudkem pojišťovny, a to i v případě, že poplatník není pojištěn, nebo posudkem soudního znalce.⁴¹ To prohlubuje ekonomickou nevýhodu nepojištěného podnikatele oproti pojištěnému v případě vzniku pojistné události.

---

⁴⁰ Daňové zákony 2012, s. 36.

⁴¹ Tamtéž, s. 31–33.

Zvýšenými výdaji v důsledku opatření stanovených zvláštními předpisy se rozumějí např. výdaje v důsledku zákazu výroby, technologických postupů, používání přípravků či nařízené likvidace zvířat.⁴² Základní přehled jednotlivých manků a škod a jejich daňové znatelnosti či neuznatelnosti přináší Tabulka 6.

Tabulka 6: Příklady manků a škod a jejich daňová uznatelnost

Popis manka či škody	Daňová uznatelnost
poškozené zboží schopné opravy a následného prodeje	není škodou ve smyslu ZDP, oprava je daňově uznatelná
poškozené či zničené zboží s následným vyřazením (mimo živelní pohromy)	daňově uznatelné do výše náhrad, případně plně uznatelné při prokázání jeho likvidace
zboží vyřazené v důsledku živelní pohromy	plně daňově uznatelné, nutno však doložit posudkem pojišťovny nebo soudního znalce
zboží odcizené či zničené neznámým pachatelem	plně daňově uznatelné na základě potvrzení policie
zboží odcizené či zničené pachatelem, který byl zjištěn	uznatelné do výše náhrady obdržené od pachatele či do výše náhrady od pojišťovny
zboží s prošlou expirací	plně uznatelné při prokázání jeho likvidace, přičemž u potravin a léčiv pouze, pokud je nelze podle zvláštních předpisů dále uvádět do oběhu
manko v rámci přirozených norem úbytků a ztrátového v maloobchodním prodeji	není mankem ve smyslu ZDP, avšak norma musí být ekonomicky zdůvodnitelná
manko nad normu	uznatelné do výše náhrad

Zdroj: Daňové zákony 2009. Vlastní zpracování.

Za nejpodstatnější změnu v možnostech zahrnutí škod do daňových výdajů lze považovat uznatelnost výdajů vzniklých v důsledku prokazatelně provedené likvidace zásob materiálu, zboží, nedokončené výroby, polotovarů a hotových výrobků, která byla do ZDP implikována s účinností od roku 2008 prostřednictvím § 24 odst. 2 písm. zg). Omezující podmínka je stanovena u léků, léčiv a potravinářských výrobků, u nichž musí zároveň platit, že je nelze dle zvláštních právních předpisů uvádět dále do oběhu, přičemž ZDP zde odkazuje na zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, a zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně některých souvisejících zákonů. Důležité je v ustanovení slovo „prokazatelně“, přičemž je zde přímo uvedeno, jakými důkazními prostředky poplatník likvidaci prokazuje. Jedná se o protokol, kde uvede důvody likvidace, způsob, čas a místo provedení likvidace, specifikaci likvidovaných předmětů a způsob

⁴² Pokyn GFŘ D-6, s. 178.

naložení s nimi, dále uvede pracovníky odpovědné za provedení likvidace.⁴³ Do roku 2007 byly tyto výdaje daňově neuznatelné, pokud na ně nebylo možné aplikovat ust. § 24 odst. 2 písm. l) ZDP, tzn. pokud se nejednalo o škody způsobených podle potvrzení policie neznámým pachatelem anebo jako zvýšené výdaje v důsledku opatření stanovených zvláštními předpisy.

Nutno podotknout, že zejména drobní podnikatelé tuto změnu v daňové uznatelnosti škod příliš nezaznamenali a evidenci škod nevedli před ani po této změně, většina z nich má vlažný přístup i k samotné evidenci zásob. Správce daně pak v daňovém řízení, zejména **v průběhu daňové kontroly** (postup zahajovaný před i po vyměření při předpokladu rozsáhlého dokazování) či **postupu k odstranění pochybností**⁴⁴ (operativnější postup při vzniku pochybností o údajích v daňovém tvrzení před jeho vyměření, který může následně přejít i v daňovou kontrolu) požaduje prokázat osud veškerých pořízených zásob. Pokud není vedena prokazatelná evidence škod, daňový subjekt zpravidla neunese důkazní břemeno a není možné ověřit výši zdanitelných příjmů, což často končí konstatováním nemožnosti stanovit daň dokazováním a daň je stanovena za použití pomůcek. Přestože daňový řád je poplatníkům v těchto případech vstřícnější než předchozí zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, platný do 31.12.2010, stále do značné míry diskvalifikuje daňový subjekt po konstatování přechodu na pomůcky z možnosti ovlivnit nějakým způsobem výši vyměřované či doměřované daně. Ta může být v případě pomůcek vyměřena na podkladě jednak důkazních prostředků, které nebyly správcem daně zpochybněny, podaných vysvětlení, porovnání srovnatelných daňových subjektů či na základě vlastních poznatků správce daně získaných při správě daní (obecně).⁴⁵ Zjednodušeně řečeno dochází k situaci, kdy správce daně např. z předložených dokladů vypočítá vhodným statistickým způsobem střední hodnotu marže uplatňované daňovým subjektem, kterou následně aplikuje na zásoby, jejichž osud nebyl prokázán, a vypočte částku zvýšení příjmů. Jiný způsob zjištění základu daně představuje porovnání se základy daně srovnatelných daňových subjektů, tj. subjektů podnikajících v obdobné lokalitě, s obdobným obratem, s obdobným počtem zaměstnanců, se stejným vztahem k DPH (plátce/neplátce). Nejsou vyloučeny ani různé kombinace uvedených způsobů,

---

⁴³ Daňové zákony 2008, s. 27 a 68.

⁴⁴ Daňový řád s komentářem, s. 347-348.

⁴⁵ Tamtéž, s. 425.

postup výpočtu není nikde závazně stanoven, správce daně je vázán pouze povinností stanovit daň dostatečně spolehlivě, tj. pokud možno co nejblíže správnému stanovení daně. Zároveň musí v souladu s ust. § 98 odst. 2 DŘ přihlédnout ke zjištěným okolnostem, z nichž vyplývají výhody pro daňový subjekt, i když jím nebyly uplatněny.⁴⁶ Zde se může jednat např. o zjištění, že některý výdaj charakteru daňového výdaje byl zaevidován nedaňově, nebo daňový subjekt vykazuje ekonomickou nevýhodu v porovnání se srovnatelnými subjekty (např. daňový subjekt jako provozovatel taxislužby používá vozidla na benzínový pohon oproti srovnatelnému kolegovi používajícímu levnější LPG).

Z výše popsaného lze vyvodit závěr, že **bezchybná a prokazatelná evidence zásob**, pokud je pro ni s ohledem na charakter činnosti podnikatele a jím zvolený způsob uplatňování výdajů (skutečné výdaje) použití, **je základním a nejdůležitějším předpokladem pro správné stanovení daně**, bez něhož většina forem daňové optimalizace ztrácí smysl v okamžiku zahájení prověřování základu daně a daně ze strany správce daně. Tento závěr je v praxi každodenně potvrzován.

2.6 Položky odčitatelné od základu daně dle § 34 ZDP

Položky odčitatelné od základu daně byly již popsány v oddíle 1.1. Ustanovení je společné pro fyzické a právnické osoby. Ve znění ZDP platném v roce 2012 (i 2013) je položkou odčitatelnou od základu daně dle § 34 pouze daňová ztráta vyměřená za nejdéle pět předchozích zdaňovacích období a dále výdaje vynaložené na realizaci projektů výzkumu a vývoje. Historicky bylo možné dle tohoto ustanovení vždy odečíst ztrátu (poprvé v roce 1994 ztrátu vzniklou v roce 1993), jen se měnil počet následujících zdaňovacích období, v nichž bylo možné takto učinit. V roce 1994 to bylo pět následujících období, v letech 1995 až 2003 to bylo sedm následujících období a od roku 2004 do současnosti je to znovu pět následujících období. Ze zkušenosti je možno říci, že odpočet daňové ztráty vyměřené za předchozí období podnikající fyzické osoby často nevyužívají, neboť řada z nich si po vykázání základu daně (v některém z následujících zdaňovacích období) ani neuvedomí, kdy a v jaké výši daňovou ztrátu vykázala, natož aby si uvědomila, že existuje možnost jejího odpočtu. Nejčastěji se s tím lze setkat v případech, kdy podnikající fyzická osoba

---

⁴⁶ Daňový řád s komentářem, s. 425.

v průběhu let mění účetního (účetní) a neposkytne mu historické údaje. Další případ, avšak také nikoliv ojedinělý, představuje situace, kdy podnikatel nemůže (a ani nepotřebuje) odpočet ztráty využít, neboť v žádném z následujících zdaňovacích období nevykáže základ daně.

Od roku 1993 bylo možné na základě tohoto ustanovení rovněž uplatnit odečet 10 % ze vstupní ceny hmotného majetku pořízeného úplatně nebo ve vlastní režii ve zdaňovacím období. Podmínkou mimo jiné bylo zatřídění majetku v daných položkách přílohy ZDP, dále odpočet nebylo možné uplatnit u motocyklů, osobních automobilů (s výjimkou koncesionářů osobní dopravy osobními automobily), letadel, hmotného majetku umístěného či používaného více jak 183 dnů v příslušném zdaňovacím období v zahraničí. Doba mezi nabytím a případným prodejem tohoto majetku musela činit nejméně tři roky, v opačném případě byl poplatník povinen uplatněný odpočet dodanit. Ustanovení o odpočtu vstupní ceny hmotného majetku bylo každoročně měněno a konkretizováno, v roce 2005 bylo ze ZDP vypuštěno a v § 34 bylo nahrazeno odpočtem 30 % výdajů vynaložených na výuku žáků ve studijních a učebních oborech učilišť, která jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy (platilo pouze v letech 2005 až 2007) a 100 % výdajů vynaložených na realizaci projektů výzkumu a vývoje. Přechodně v letech 2005 až 2009 byly v ust. § 34 uvedeny odpočty 50 % výdajů na vypořádání majetkových podílů členů družstev nebo společníků společností.

2.7 Slevy na dani dle § 35ba ZDP

Jak již bylo uvedeno v oddíle 2.4, některé nezdánitelné části základu daně dle § 15 byly s účinností od roku 2006 nahrazeny slevami na dani dle nového ustanovení § 35ba ZDP. Nově tak bylo možno uplatnit slevu na poplatníka, na manželku, na poživatele částečného či plného invalidního důchodu, na držitele průkazu ZTP/P a na poplatníka připravujícího se soustavně na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem až do dovršení věku 26 let, resp. 28 let v případě prezenční formy studia v doktorském studijním programu. Porovnání nezdánitelných částí základu daně a slev na dani mezi lety 2005 a 2006 je uvedeno v Tabulce 4 na str. 32. Slevy byly postupně upravovány až do současné podoby, jejich vývoj přináší Tabulka 7 na následující straně.

Tabulka 7: Vývoj slev na dani dle § 35ba ZDP (údaje v Kč)

Položka	Roky 2006 a 2007	Roky 2008 až 2010	Rok 2011	Rok 2012
Poplatník	7 200	24 840	23 640	24 840
Manžel, manželka	4 200	24 840	24 840	24 840
Částečný invalidní důchod	1500	2 520	2 520	2 520
Plný invalidní důchod	3 000	5 040	5 040	5 040
Držitel průkazu ZTP-P	9 600	16 140	16 140	16 140
Student	2 400	4 020	4 020	4 020

Zdroj: Daňové zákony 2007, Daňové zákony 2008, Daňové zákony 2009, Daňové zákony 2010, Daňové zákony 2011, Daňové zákony 2012. Vlastní zpracování.

Hranice vlastního příjmu manželky (manžela) pro možnost uplatnění slevy na manželku (manžela) byla počínaje rokem 2009 zvýšena z částky 24.840 Kč na částku 68.000 Kč. Pokud je manželka (manžel) držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka slevy na dvojnásobek. Počínaje rokem 2010 byla v souvislosti se změnami v sociálním zabezpečení a důchodovém pojištění změněna i terminologie týkající se invalidních důchodů. Pojem částečný invalidní důchod byl v ZDP nahrazen pojmy invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, pojem plný invalidní důchod byl nahrazen pojmem invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Z Tabulky 5 je patrné, že mezi lety 2007 a 2008 došlo k razantnímu zvýšení částek slev na dani, poté tyto částky zůstaly s výjimkou tzv. „povodňové stokoruny“, tj. snížení slevy na poplatníka o 1.200 Kč ročně, resp. 100 Kč měsíčně, která měla být jakousi rezervou na státní výdaje vynaložené v případě povodní, nezměněny až do současnosti. Nutno doplnit, že do roku 2007 nemohl poplatník pobírající k 1. lednu zdaňovacího období starobní důchod přesahující 38.040 Kč ročně uplatnit základní slevu na poplatníka, viz § 35ba odst. 2 ZDP.⁴⁷

2.8 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP

Jak bylo uvedeno v oddíle 2.4, nezdanitelná část základu daně na vyživované dítě dle § 15 odst. 1 písm. b) ZDP byla s účinností od roku 2005 nahrazena daňovým zvýhodněním dle nového ustanovení § 35c ZDP ve výši 6.000 Kč ročně, které je průběžně zvyšováno. Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Daňový bonus představuje záporný rozdíl mezi daňovou

⁴⁷ Daňové zákony 2007, s. 40.

povinností poplatníka a nárokem na daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c odst. 1 ZDP⁴⁸.

Zákon uvádí v § 35c řadu podmínek, které jsou nezbytné pro možnost uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Je zde definováno vyživované dítě poplatníka, kterým je dítě vlastní, osvojené, dítě v péči nahrazující péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnuk, jehož rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit. Musí se jednat o nezletilé dítě či zletilé do 26 let připravující se na budoucí povolání, či pokud se pro nemoc či úraz nemůže připravovat na budoucí povolání nebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost. Podmínkou u zletilých dětí je skutečnost, že nepobírají invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Daňový nerezident může daňové zvýhodnění uplatnit, jestliže úhrn jeho příjmů ze zdrojů na území České republiky činí nejméně 90 % jeho celosvětových příjmů, s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny nebo z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.⁴⁹ Vývoj výše daňového zvýhodnění na (jedno) dítě spolu s maximální výší daňového bonusu uplatnitelného jedním poplatníkem přináší Tabulka 8.

Tabulka 8: Vývoj daňového zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP a maximální výše daňového bonusu (údaje v Kč)

Zdaňovací období	Daňové zvýhodnění	Maximální daňový bonus
2005, 2006, 2007	6 000	30 000
2008, 2009	10 680	52 200
2010, 2011	11 604	52 200
2012	13 043	60 300

Zdroj: ÚZ Daně z příjmů podle stavu k 1.8.2006, Daňové zákony 2007, Daňové zákony 2008, Daňové zákony 2009, Daňové zákony 2010, Daňové zákony 2011, Daňové zákony 2012. Vlastní zpracování.

Je třeba zmínit, že určité znevýhodnění mohou zaznamenávat nesezdaní partneři, když např. matka nemá příjmy, na jejichž základě by mohla daňový bonus uplatnit, a partner není otcem vyživovaného dítěte. Zde je disproporce mezi manželi a druhem a družkou, když druhý z manželů může na vyživované dítě manželky daňové zvýhodnění uplatnit, avšak druh na dítě družky nikoliv. Stejná situace nastává v případě slevy na manželku. Druh a družka jsou např. pro účely sociálního zabezpečení postaveni naroveň manželům, avšak pro účely daně z příjmů nikoliv. Je otázkou spíše pro sociology a makroekonomy, do

⁴⁸ ÚZ Daně z příjmů podle stavu k 1.8.2006, Ostrava: Jiří Motloch – Sagit, 2006, s. 79. ISBN 80-7208-576-X

⁴⁹ Daňové zákony 2012, s. 45.

jaké míry jsou tyto disproporce schopny ovlivnit vstup lidí do manželství a zda je vyšší jejich společenský či fiskální význam, daňovou povinnost fyzických osob však bezpochyby zvyšují.

Podmínky pro uplatnění daňového bonusu jsou oproti podmínkám pro uplatnění slevy na dani rozšířeny o minimální výši příjmů, jichž musí poplatník dosáhnout, aby mohl daňový bonus uplatnit. Příjem dle § 6, § 7, § 8 nebo § 9 (součet těchto příjmů) musí dosáhnout alespoň šestinásobku minimální mzdy, u poplatníka s příjmy dle § 9 nesmí výdaje převýšit tyto příjmy. Podmínka nezahrnuje příjmy dle § 10, u nichž je nejsnazší jejich fiktivní vykázání za účelem vylákání neoprávněného daňového bonusu. Poplatník s příjmy podle § 6 může uplatňovat daňové zvýhodnění již v průběhu zdaňovacího období při výpočtu záloh na daň dle § 38h odst. 4 ZDP, plátce je povinen mu vyplatit daňový bonus, pokud poplatníkův měsíční příjem dle § 6 od tohoto plátce činí alespoň polovinu minimální mzdy. Pokud následně při ročním zúčtování nedosáhne příjem poplatníka šestinásobku minimální mzdy, poplatník na daňové bonusy vyplacené v jednotlivých měsících již nárok neztrácí. Nutno upozornit, že to však neplatí za situace, kdy je poplatník povinen či o vlastní vůli podá daňové přiznání. V těchto případech, pokud poplatník ztratí nárok na daňový bonus, je povinen již vyplacené měsíční daňové bonusy vrátit.

3 LEGISLATIVNÍ ZMĚNY PRO ROK 2013 A NÁSL., PREDIKCE JEJICH VLIVU NA ZÁKLAD DANĚ A DAŇOVOU POVINNOST PODNIKAJÍCÍCH FYZICKÝCH OSOB

Aby bylo možné predikovat vliv již účinných, schválených či připravovaných legislativních změn týkajících se daně z příjmů fyzických (popsaných v této kapitole) na daňovou povinnost, je nutno pokusit se nejprve analyzovat vliv hlavních milníků historického vývoje (popsaných ve druhé kapitole) na daňovou povinnost podnikajících fyzických osob. Následně budou popsány nejdůležitější změny v možnostech optimalizace základu daně a daňové povinnosti podnikajících fyzických osob s účinností od 1. ledna 2013 a schválené změny pro nejbližší léta. Nakonec bude predikován vliv těchto změn na základ daně a daňovou povinnost.

3.1 Analýza vlivu hlavních milníků historického vývoje ve zdaňování podnikajících fyzických osob na daňovou povinnost

Pro provedení analýzy vlivu hlavních změn ve zdaňování a možnostech daňové optimalizace je třeba nejprve zrekapitulovat přehled těchto změn a následně tyto změny konfrontovat s úhrny předepsaných daňových povinností fyzických osob podávajících přiznání a s průměrnou daňovou povinností na jedno podané daňové přiznání v jednotlivých zdaňovacích obdobích.

Rekapitulace hlavních změn ve zdaňování podnikajících fyzických osob

Přehled hlavních změn ve zdaňování a možnostech optimalizace základu daně a daňové povinnosti u podnikajících fyzických osob převážně z informací uvedených ve druhé kapitole přináší Obrázek 1. Na vodorovné ose jsou uvedena zdaňovací období, zelenou barvou jsou vyznačena období platnosti ustanovení snižujících daňovou zátěž, žlutou barvou období platnosti ustanovení zvyšujících daňovou zátěž, modrou barvou je

vyznačena platnost ustanovení, jehož vliv na daňovou zátěž (pozitivní či negativní) je závislý na výši vykázaného základu daně konkrétní fyzické osoby.

odpočet 10 %										
vstupní ceny										
hmot. majetku										
		minimální základ daně								
			společný základ daně manželů							
						soc. a zdrav. pojistné podnikatele jako nedaňový výdaj				
						minimalizace daňových výhod finančního pronájmu				
						razantně vyšší slevy na dani				
						sleva na poplatníka i u starobních důchodců				
		daňové zvýhodnění na vyživ. dítě včetně daňových bonusů								
						zvyšování daňového zvýhodnění na vyživ. dítě				
						daňová uznatelnost likvidace zásob				
				navýšení výdajových paušálů		část. navýšení výdajových paušálů				
						mimořádné odpisy hmotného majetku				
						deponace fin. prostředků u rezerv				
							paušální výdaj na dopravu			
									povodň.	
									100 Kč	
snižování klouzavě progresivní sazby daně						lineární sazba daně 15 %				
1993	až 2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012

Obrázek 1: Historický přehled hlavních změn v ZDP ovlivňujících daňovou zátěž podnikajících fyzických osob

Zdroj: ZDP. Vlastní zpracování.

Nad rámec skutečností popsanych ve druhé kapitole je v Obrázku 1 zachyceno i snižování klouzavě progresivní sazby daně změkčováním její stupnice, k němuž každoročně docházelo mezi lety 1993 až 2000, v nezměněné podobě byly sazby platné v letech 2001 až 2005, dále byly sníženy v roce 2006 a od roku 2008 byly nahrazeny lineární sazbou daně. Z Obrázku 1 je patrné, že k zásadním změnám začalo docházet od roku 2004. V roce 2004 se jedná o změny pro poplatníky nepříznivé, a to o vypuštění možnosti uplatnit odečet 10 % vstupní ceny hmotného majetku dle § 34 ZDP (viz oddíl 2.6) a zavedení institutu minimálního základu daně dle § 7c ZDP. V roce 2005 došlo k pozitivním změnám pro poplatníky, neboť byl zaveden společný základ daně manželů dle § 13a ZDP a nezdanitelná část základu daně dle § 15 odst. 1 písm. b) byla nahrazena daňovým zvýhodněním na vyživované dítě dle § 35c ZDP, byť zatím ve výši pouhých 6 tis. Kč na

1 dítě. Nárůst tohoto zvýhodnění od roku 2008 a maximální výše daňového bonusu viz Tabulka 8 na str. 47 ve druhé kapitole. Od roku 2006 došlo k navýšení výdajových paušálů, a to u všech příjmů uvedených v § 7 odst. 1 a 2 písm. a) ZDP (viz Tabulka 3 na str. 28).

Dále je z Obrázku 1 patrné, že **rok 2008 lze** předem, ještě bez znalosti údajů o úhrnu předepsané daně z příjmů fyzických osob podávajících přiznání a počtech podaných přiznání za jednotlivá zdaňovací období, **považovat za přelomový**. Bylo sice zrušeno ustanovení § 13a o společném základu daně manželů, avšak pouze z důvodu ztráty jeho opodstatnění s ohledem na zavedení jednotné, lineární sazby daně 15 % a na současné radikální zvýšení slev na poplatníka, na druhého z manželů bez příjmů a daňového zvýhodnění na vyživované dítě, viz oddíl 2.3 a Tabulka 7 na str. 46, Tabulka 8 na str. 47. Slevu na poplatníka mohli nově uplatnit i poživatelé starobního důchodu bez ohledu na jeho výši. Z důvodu zvýšení slev zároveň ztratilo opodstatnění ustanovení o minimálním základu daně, které bylo rovněž ze ZDP vypuštěno. Další pozitivní změnou pro poplatníky je daňová uznatelnost výdajů vzniklých v důsledku prokazatelně provedené likvidace zásob, která byla popsána v oddíle 2.5. Jako negativa pro poplatníky lze naopak chápat nemožnost od roku 2008 uplatnit v daňových výdajích pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění hrazené poplatníkem (za sebe) bez ohledu na způsob uplatňování výdajů (viz oddíl 2.2) a výrazné snížení daňové výhodnosti finančního pronájmu s následnou koupí najatého hmotného majetku (viz oddíl 2.5).⁵⁰

V roce 2009 došlo k dalšímu navýšení výdajových paušálů, avšak pouze u příjmů ze živností mimo řemeslných z 50 na 60 %, a u příjmů z jiného podnikání podle zvláštních předpisů ze 40 na 60 %, zároveň však již bez možnosti uplatnit rovněž pojistné, viz předchozí odstavec. Současně bylo do ZDP vloženo nové ustanovení § 30a řešící mimořádné odpisy, viz oddíl 2.5. Negativum představuje povinnost deponace peněžních prostředků ve výši vytvářených rezerv na opravy hmotného majetku na samostatném účtu v bance daná novelou ZOR, viz oddíl 2.5. V roce 2010 byl zaveden paušální výdaj na dopravu, viz oddíl 2.5, v roce 2011 byla snížena základní sleva na poplatníka o 1.200 Kč

---

⁵⁰ Daňové zákony 2008, s. 3-30.

ročně, a to pouze přechodně za rok 2011. Opatření je známé jako „povodňová stokoruna“, viz oddíl 2.7.

Konfrontace hlavních změn ve zdaňování podnikajících fyzických osob s vývojem jejich daňových povinností

Nejprve je vhodné analyzovat meziroční vývoj počtu podaných daňových přiznání. Údaje o jejich počtech včetně meziročních změn a změn v porovnání s rokem 1993 jsou uvedeny v Tabulce 9, graficky jsou znázorněny na Obrázku 2.

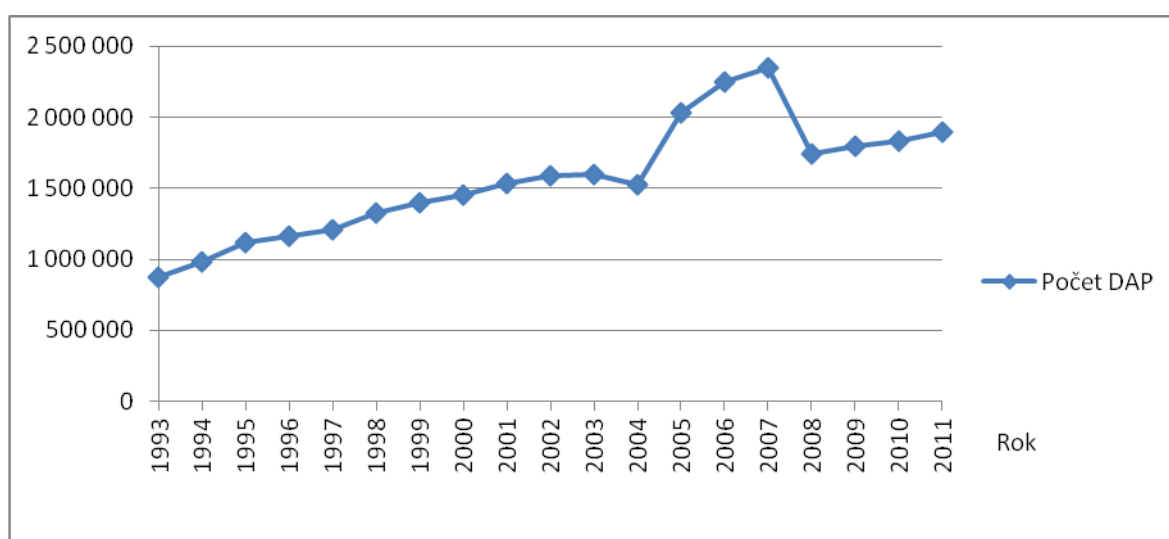
Tabulka 9: Vývoj počtu podaných daňových přiznání k DPFO za roky 1993 až 2011

Zdaňovací období	Počet DAP	Meziroční změna v %	Bazický index
1993	870 485	X	1,0000
1994	981 759	12,78	1,1278
1995	1 115 081	13,58	1,2810
1996	1 163 781	4,37	1,3369
1997	1 205 802	3,61	1,3852
1998	1 330 034	10,30	1,5279
1999	1 398 394	5,14	1,6065
2000	1 448 084	3,55	1,6635
2001	1 535 281	6,02	1,7637
2002	1 592 244	3,71	1,8291
2003	1 598 164	0,37	1,8359
2004	1 524 649	-4,60	1,7515
2005	2 034 434	33,44	2,3371
2006	2 246 839	10,44	2,5811
2007	2 348 299	4,52	2,6977
2008	1 739 241	-25,94	1,9980
2009	1 794 573	3,18	2,0616
2010	1 834 136	2,20	2,1070
2011	1 898 255	3,50	2,1807

Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových přiznání [online]. [vid. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/13887.html?year=0>. (dále citováno jako Údaje z daňových přiznání). Vlastní zpracování.

Z Tabulky 9 a Obrázku 2 je patrné, že počet podaných daňových přiznání za jednotlivá zdaňovací období vykazuje rostoucí trend. Výjimkou je rok 2004 s meziročním poklesem 4,6 %, který lze přisuzovat zavedení institutu minimálního základu daně dle § 7c ZDP, který nepochybně odradil část fyzických osob od podnikání, a rok 2008, kdy bylo zrušeno

ustanovení § 13a o společném základu daně manželů a druhý z manželů tak zpravidla přestal podávat daňové přiznání. Souvislost tohoto výkyvu se společným základem daně manželů lze odvodit rovněž od nejvyššího meziročního zvýšení počtu podaných daňových přiznání, k němuž došlo v roce 2005, kdy tento institut začal platit. Počet daňových přiznání za rok 2011 je 2,18 krát vyšší než jejich počet za rok 1993. V počtech jsou zahrnuta veškerá DAP k dani z příjmů fyzických osob bez ohledu na důvod jejich podání a na dílčí základy daně v nich uvedené (§ 6 až § 10 ZDP).

Obrázek 2: Vývoj počtu podaných přiznání k dani z příjmů fyzických osob za roky 1993 až 2011
Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových přiznání. Vlastní zpracování.

Nyní budou počty daňových přiznání podaných za jednotlivá zdaňovací období konfrontovány s celkovou výší daně předepsanou v následujícím období, tj. v období povinnosti podat daňové přiznání dle daňového řádu, a bude zjištěna průměrná daňová povinnost v jednotlivých zdaňovacích obdobích. Při výpočtu byla předpokládána neměnná meziroční výše předepsaných záloh. Údaje za roky 1993 až 2010 (údaje o daňových povinnostech předepsaných v roce 2012 nebyly v době zpracování zveřejněny) obsahuje Tabulka 10 na následující straně, graficky jsou zpracovány v Obrázku 3 na str. 55. Z údajů je patrný nejprve pozvolný pokles průměrné výše předepsané daně v letech 1993 až 1999. Tento pokles lze částečně přičíst na vrub soustavnému změkčování stupnice klouzavě progresivní sazby daně v uvedeném období, avšak z větší míry bude zapříčiněn zejména nárůstem konkurence v 90. letech minulého století, který měl nepochybně za následek nižší zisky podnikajících fyzických osob. Náзор je podpořen soustavně rostoucím počtem podaných daňových přiznání mezi lety 1993 až 1999, viz Tabulka 9. Naproti tomu

v případě meziročního zvýšení průměrné daně za rok 2000 oproti roku 1999 není zdůvodnění jednoznačné, průměrná výše daně stoupla i přes zrušení páté, nejvyšší daňové sazby 40 % ze základu daně nad 1.104 tis. Kč. To ostatně připouští i tehdejší Ústřední finanční a daňové ředitelství (ÚFDR).

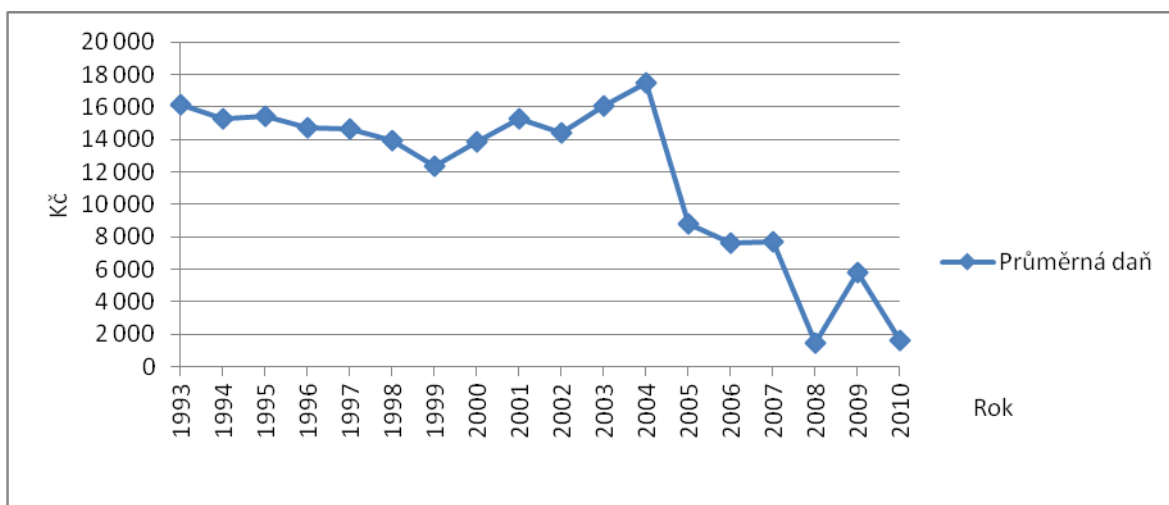
Tabulka 10: Vývoj průměrné výše předepsané daně na jedno podané daňové přiznání za roky 1993 až 2010

Zdaňovací období	Počet DAP	Předepsaná daň v násl. zdaň. období v mil. Kč	Průměrná daň v Kč
1993	870 485	14 049	16 139
1994	981 759	14 961	15 239
1995	1 115 081	17 210	15 434
1996	1 163 781	17 126	14 716
1997	1 205 802	17 688	14 669
1998	1 330 034	18 485	13 898
1999	1 398 394	17 252	12 337
2000	1 448 084	20 011	13 819
2001	1 535 281	23 451	15 275
2002	1 592 244	22 885	14 373
2003	1 598 164	25 645	16 047
2004	1 524 649	26 661	17 487
2005	2 034 434	17 847	8 772
2006	2 246 839	17 150	7 633
2007	2 348 299	18 065	7 693
2008	1 739 241	2 618	1 505
2009	1 794 573	10 439	5 817
2010	1 834 136	2 920	1 592

Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových přiznání. Výroční zprávy a související dokumenty [online] [vid. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>. □ Vlastní úprava.

Dle ÚFDR na nárůst inkasa, respektive předpis daně, v roce 2001 (tj. za rok 2000) nemá vliv žádný dominantní faktor, ale promítá se v něm řada dílčích vlivů, jako např. menší počet žádostí poplatníků o stanovení záloh jinak, snížení počtu poplatníků uplatňujících odpočet ztrát z předchozích období, kontrolní a preventivní činnost správce daně a

hospodářský růst a zvýšená spotřebitelská poptávka.⁵¹ Obdobné vysvětlení mělo ÚFDR i pro nárůst předepsané daně v roce 2001 oproti roku 2000.⁵²

Obrázek 3: Vývoj průměrné výše předepsané daně na jedno podané přiznání k dani z příjmů fyzických osob za roky 1993 až 2010

Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových přiznání. Vlastní zpracování.

Na Obrázku 3 je zřejmý následný pokles průměrné výše daně v roce 2002 a poté nárůst v letech 2003 a 2004, kdy bylo dosaženo nejvyšší průměrné výše předepsané daně (činila 17.487 Kč). ÚFDR opět spatřuje příčinu v růstu ekonomiky.⁵³ Nepochybně svůj vliv zanechalo rovněž zavedení institutu minimálního základu daně dle § 7c ZDP a zrušení možnosti uplatnit odpočet 10 % ze vstupní ceny hmotného majetku dle § 34 ZDP. V roce 2005 došlo k rapidnímu poklesu průměrné výše daně téměř o 50 % na částku 8.772 Kč. Z Obrázku 1 na str. 50 je zřejmé, že svůj vliv sehrálo jednak zavedení společného zdanění manželů, jednak zavedení daňového zvýhodnění na vyživované dítě (ve výši 6 tis. Kč na jedno dítě) včetně daňových bonusů. Průměrná výše daně se dále snižovala s výjimkou výkyvu v roce 2009, posledním údajem za rok 2010 je hodnota 1.592 Kč. Svou roli jistě sehrál institut mimořádných odpisů, neboť úhrn daňových odpisů vykázaných v daňových přiznáních se zvýšil z hodnoty 20,8 mld. Kč v roce 2009 na 64,4 mld., tj. o 43,6 mld. Kč.⁵⁴ To představuje daňovou optimalizaci cca 6,5 mld. Kč.

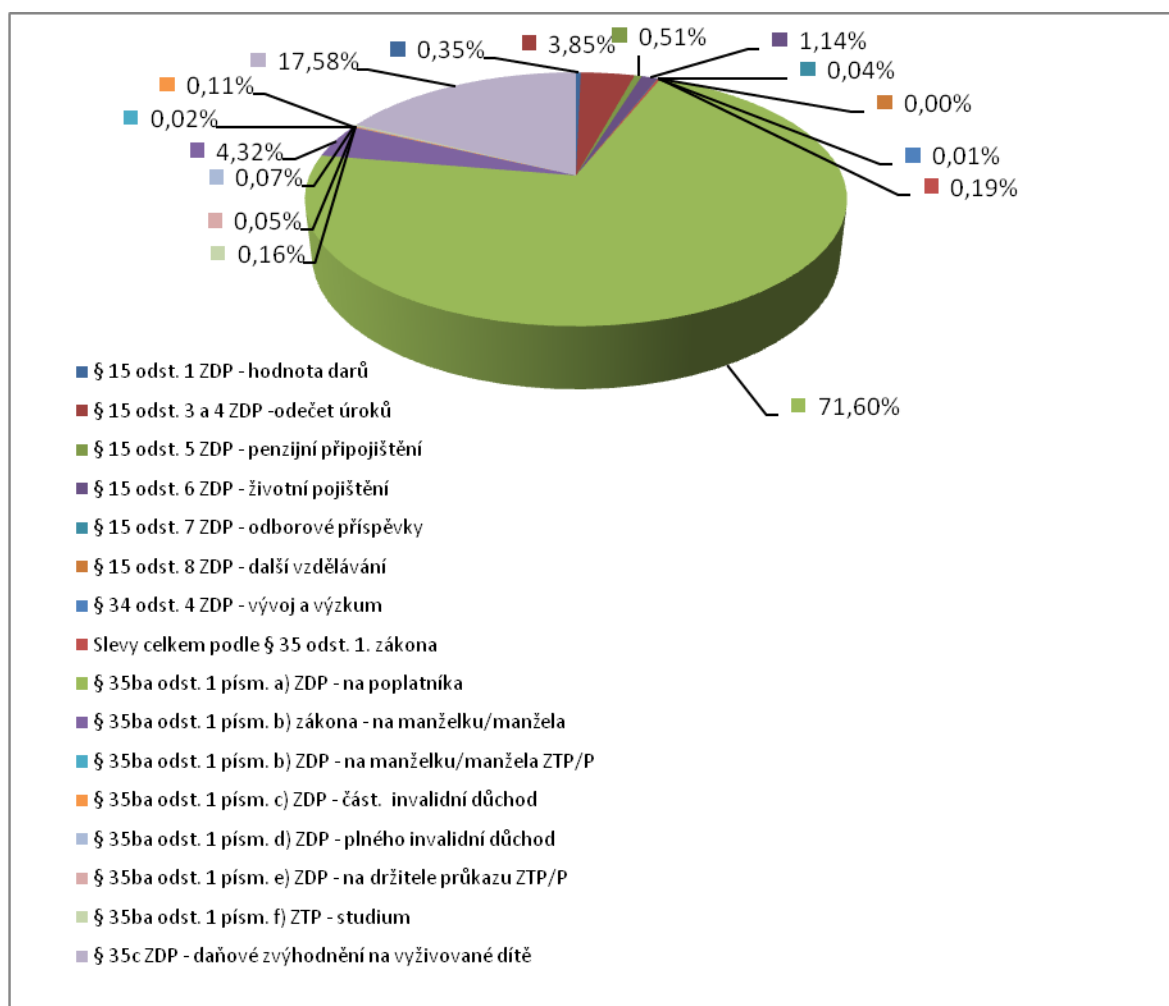
⁵¹ *Výsledky činnosti územních finančních orgánů za rok 2001* [online]. Praha: Ústřední finanční a daňové ředitelství, 2002 [vid. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

⁵² *Informace o činnosti daňové správy České republiky za rok 2002* [online]. Praha: Ústřední finanční a daňové ředitelství, 2003 [vid. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

⁵³ *Informace o činnosti české daňové správy za rok 2004* [online]. Praha: Ústřední finanční a daňové ředitelství, 2005 [vid. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

⁵⁴ *Informace o činnosti daňové správy ČR za rok 2011* [online]. Praha: Generální finanční ředitelství, 2012 [vid. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/325.html?year=0> (dále citováno jako *Informace o činnosti daňové správy ČR za rok 2011*)

Z tabulek uvedených v Příloze A je patrné využití možností uplatnění nezdaniitelných částí základu daně, slev na dani a daňového zvýhodnění fyzickými osobami podávajícími daňové přiznání za roky 2006 až 2011, rovněž jsou zde obsaženy údaje o výši jednotlivých dílčích základů daně. Z údajů je zřejmé, že daň snižuje v největším objemu sleva na poplatníka, jejíž úhrn v daňových přiznáních se zvýšil z hodnoty 15,1 mld. Kč v roce 2006 na hodnotu 44,9 mld. v roce 2011. Druhou nejvýznamnější položkou je daňové zvýhodnění na vyživované dítě, jehož úhrn se zvýšil z hodnoty 7,3 mld. Kč v roce 2006 na 11 mld. Kč v roce 2011. Podíl jednotlivých nezdaniitelných částí základu daně, slev na dani a daňového zvýhodnění na snížení daně u poplatníků podávajících daňové přiznání za rok 2011 zobrazuje Obrázek 4.

Obrázek 4: Podíl jednotlivých nezdaniitelných částí základu daně, slev na dani a daňového zvýhodnění na snížení daně v daňových přiznáních za rok 2011
Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových přiznání. Vlastní zpracování.

Údaje o nezdanitelných částech základu daně byly pro účely porovnání jejich ekonomického významu s významem slev na dani a daňového zvýhodnění přepočteny na daň jejich vynásobením koeficientem 0,15. Z Obrázku 4 je patrné, že daň je nejvíce (71,6 %) snižována slevou na poplatníka, což je dáno jednak výší této slevy, jednak plošným charakterem této slevy, který byl omezen až od roku 2013, viz oddíl 3.2. S poměrně značným odstupem následuje daňové zvýhodnění na vyživované dítě (17,58 %), sleva na manžela/manželku (4,32 %), odečet úroků z úvěrů na financování bytových potřeb (3,85 %) a za zmínku ještě stojí odpočet pojistného na soukromé životní pojištění (1,14 %). Ostatní položky jsou v řádech desetin a setin % a ovlivňují úhrn předepsané daně pouze marginálně. Pro úplnost nutno dodat, že slevy celkem podle § 35 odst. 1 ZDP představují slevy na zaměstnance se zdravotním postižením a těžším zdravotním postižením, které byly zmíněny v oddíle 1.1.

3.2 Přehled hlavních legislativních změn ve zdaňování podnikajících fyzických osob na rok 2013 a následující

Pro zdaňovací období roku 2013 dosud (březen 2013) nabylo účinnosti několik změn v ZDP, které mohou okrajově či výrazněji ovlivnit základ daně či samotnou daňovou povinnost podnikajících fyzických osob. Jedná se o tyto změny:

- v § 7 odst. 7 písm. c) stanovení limitů (taktéž „zastropování“) paušálních výdajů ZDP uplatňovaných k příjmům z jiného podnikání podle zvláštního právního předpisu a k příjmům z jiné samostatné výdělečné činnosti dle § 7 odst. 2 písm. a) až d), výdaje k těmto příjmům lze nově uplatnit nejvýše do částky 800 tis. Kč,
- v § 7 odst. 7 písm. d) stanovení limitů paušálních výdajů k příjmům z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku dle § 7 odst. 2 písm. e) ZDP a v § 9 odst. 4 ZDP paušálních výdajů k příjmům z pronájmu, výdaje k těmto příjmům lze nově uplatnit nejvýše do částky 600 tis. Kč (počítáno zvlášť u § 7 a zvlášť u § 9 ZDP),
- nové ustanovení § 16a Solidární zvýšení daně, dle něhož se daň zvyšuje o 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně dle § 6 (příjmy v hrubé výši, nikoliv superhrubá mzda) a dílčího základu daně dle § 7 ZDP v příslušném zdaňovacím období a 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení,

- v § 35ba odst. 1 písm. a) nemožnost nově uplatnit slevu na poplatníka, pokud ten pobírá k 1. lednu zdaňovacího období starobní důchod z důchodového pojištění nebo ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu,
- nové ustanovení § 35ca, dle něhož uplatní-li poplatník u dílčího základu daně dle § 7 nebo § 9 paušální výdaje, a součet těchto dílčích základů daně je vyšší než 50 % celkového základu daně, nemůže snížit daň o slevu na manželku dle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP ani uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP.⁵⁵

Dále v roce 2011 prošly legislativním procesem další změny, které však nabývají účinnosti až od roku 2015. MFČR však v lednu 2013 předložilo do mezirezortního připomínkového řízení návrh zákona, na jehož základě by tyto změny měly nabýt účinnosti o rok dříve, tj. od 1. ledna 2014.⁵⁶ Datum účinnosti těchto změn tedy v současné době není zaručeno.

Pro (podnikající) fyzické osoby lze za nejdůležitější považovat tyto změny:

- zvýšení sazby daně z příjmů fyzických osob z 15 na 19 % (s výjimkou příjmů zdaněných srážkovou daní), které je u zaměstnanců kompenzováno zrušením tzv. „superhrubé mzdy“,
- snížení limitu pro odpočet úroků z úvěru ze stavebního spoření a hypotečního úvěru použitých na financování bytových potřeb z 300 tis. Kč na 80 tis. Kč ročně na domácnost (§ 15 odst. 3 a 4),
- nemožnost uplatnit základní slevu na poplatníka dle § 35ba odst. 1 písm. a), pokud jeho základ daně převyšuje 48násobek průměrné měsíční hrubé mzdy za kalendářní rok, který o dva roky předchází zdaňovacímu období, za nějž se daňové přiznání podává,
- zvýšení hranice pro osvobození příjmů z příležitostných činností nebo příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby neprovozované podnikatelem, z částky 20 tis. Kč na 30 tis. Kč (§ 10 odst. 3 písm. a)).⁵⁷

⁵⁵ Daňové zákony 2013, s. 2-60.

⁵⁶ MFČR. *Návrh změnového zákona* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013, [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dc2_legis_a_metod_76196.html.

⁵⁷ Česko. Zákon č. 458 ze dne 20. prosince 2011 o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2011, částka 158, s. 6082-6171. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz> (dále citováno jako zákon č. 458/2011 Sb.)

3.3 Predikce vlivu schválených legislativních změn na daňovou povinnost podnikajících fyzických osob v letech 2013 až 2015

V tomto oddíle bude predikována schopnost legislativních změn popsaných v oddíle 3.2 ovlivnit základ daně a daňovou povinnost podnikajících fyzických osob.

Omezení související s paušálními výdaji

V případě limitů paušálních výdajů je nutné zdůraznit, koho se tato změna dotkne, a to zejména v souvislosti s její schopností či neschopností eliminovat tzv. švarcsystém, viz oddíl 2.2. Změna se dotýká poplatníků s příjmy z jiného podnikání podle zvláštních právních předpisů (např. činnost lékařů, lékárníků, veterinárních lékařů, advokátů, notářů, exekutorů, daňových poradců, znalců a tlumočnicků, rozhodců, architektů a inženýrů v investiční výstavbě atd., viz oddíl 1.2), s příjmy z výkonu nezávislého povolání, příjmů znalce, tlumočnicka, insolventního správce atd. a s příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví a práv autorských, a dále poplatníků pronajímajících majetek zařazený v obchodním majetku či s příjmy z pronájmu dle § 9.

Z vyjmenovaných poplatníků změna negativně ovlivní pouze ty, jejichž roční příjmy z uvedených činností přesahují 2 mil. Kč, tzn. pouze vysokopříjmové skupiny těchto poplatníků, a to pouze za předpokladu, že jejich skutečné výdaje jsou nižší než 40 %, resp. v případě pronájmu 30 % jejich příjmů. S výjimkou příjmů z pronájmu majetku tak **ovlivní zejména sofistikovanější činnosti s předpokladem vysoké přidané hodnoty**, jejichž 40% paušál se již v předchozích obdobích mohl v porovnání s paušály dalších skupin poplatníků jevit jako nízký. Lze předpokládat, že tito poplatníci se budou často snažit zachovat původní výši svých daňových povinností (před přechodem na skutečné výdaje) např. investicemi do majetku, ale také např. vykazováním vysokých cestovních výdajů. Naproti tomu poplatníků s příjmy ze zemědělské výroby a poplatníků s příjmy ze živnosti se změna nedotkne vůbec, přitom právě u živnostníků jsou výdajové paušály velmi často zneužívány při švarcsystému. Je značný rozdíl mezi živnostníkem řemeslníkem, spotřebovávajícím vlastní materiál, náradí, pohonné hmoty, případně práci vlastních zaměstnanců a další vstupy, a mezi řemeslníkem, pracujícím na živnostenský list pro jedinou firmu, která mu veškeré vstupy obstarává na vlastní náklad a on jí fakturuje pouze práci. U prvního z nich paušál 80 % většinou nepokryje skutečné výdaje, u druhého

dochází k daňovému úniku, jemuž výrazně napomáhá ZDP. V praxi je pak většinou obtížné prokázat, že se jedná o švarcsystém, nikoli o subdodávku či outsourcing.

U příjmů z pronájmu lze těžko předpokládat výrazné zvýšení základu daně, neboť paušál představuje pouze 30 % příjmů a do skutečných výdajů jsou zahrnovány odpisy, úroky z úvěrů, opravy na pronajímaném majetku atd., spíše je zde předpoklad určitého zvýšení administrativní zátěže související s uplatňováním výdajů ve skutečné výši.

Za větší překážku v souvislosti s výdajovými paušály lze zřejmě považovat nové ustanovení § 35ca, dle něhož uplatní-li poplatník u dílčího základu daně dle § 7 nebo § 9 ZDP paušální výdaje, a součet těchto dílčích základů daně je vyšší než 50 % celkového základu daně, nemůže snížit daň o slevu na manželku dle § 35ba odst. 1 písm. b) ZDP ani uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP. Toto ustanovení nejcitelněji zasáhne osoby zneužívající švarcsystém, jejichž manželka (manžel) navíc nemá vlastní příjmy přesahující 68 tis. Kč, případně ani příjmy ve výši alespoň šestinásobku minimální mzdy, aby mohla uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované děti včetně daňových bonusů. Zde bude záležet na poplatníkovi, jaký způsob uplatnění výdajů zvolí, a to s ohledem na skutečnost, zda rozdíl daně (před odpočty) při uplatnění paušálních a skutečných výdajů zvýšený o administrativní výdaje převyší součet slevy na manželku a daňového zvýhodnění na vyživované děti. V Tabulce 11 je ilustrován příklad poplatníka, který má manželku s vlastními příjmy nepřesahujícími 68 tis. Kč, vyživuje v domácnosti jedno dítě a v roce 2012 i 2013 uplatní výdajový paušál, čímž v souladu s § 35ca ZDP pozbude možnost uplatnit slevu na manželku a daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Záporná hodnota daně v tabulce značí daňový bonus.

Tabulka 11: Daň poplatníka uplatňujícího paušální výdaje, vyživujícího manželku a jedno dítě (údaje v Kč)

Roční základ daně	Daň z příjmů fyzických osob 2012	Daň z příjmů fyzických osob 2013	Rozdíl
180 000	- 13 404	2 160	15 564
360 000	- 9 084	29 160	38 244
600 000	26 916	65 160	38 244
1 200 000	116 916	155 160	38 244

Zdroj: MFČR. Důvodová zpráva k DPFO 2013 až 2015, s. 37.

Paušální výdaje využívá cca 300 tis. osob a MFČR předpokládá, že omezení paušálů přinese do veřejných rozpočtů částku 3,5 mld. Kč ročně.⁵⁸ Vzhledem ke skutečnosti, že celková výše předepsané DPFO za rok 2010 činila cca 2,9 mld. Kč (viz Tabulka 10 str. 54), a že celková výše slevy na manželku uplatňovaná v daňových přiznáních dlouhodobě (od roku 2008) osciluje kolem 2,75 mld. Kč⁵⁹ (úhrn všech poplatníků podávajících přiznání), lze silně pochybovat o schopnosti tohoto ustanovení více než zdvojnásobit výši předepsané daně (u manželky s vlastními příjmy je předpoklad uplatnění daňového zvýhodnění na děti, pokud je manžel s paušálními výdaji nebude moci uplatnit). Reálnější odhad přínosu veřejným rozpočtům je v rozmezí 1 až 2 mld. Kč.

Solidární zvýšení daně

Ustanovení bylo schváleno jako přechodné pro léta 2013 až 2015 a ačkoliv to Vláda České republiky jako navrhovatel zákona v důvodové zprávě popírá, ve své podstatě se jedná o progresivní zdanění příjmů dle § 6 a § 7 ZDP. Z okruhu podnikajících fyzických osob se dotkne těch, u nichž součet dílčího základu daně dle § 7 a hrubého příjmu dle § 6 ZDP přesáhne 48násobek průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Průměrná mzda pro rok 2013 je stanovena ve výši 25.884 Kč, její 48násobek činí 1.242.432 Kč.⁶⁰ Tyto osoby tedy zaplatí navíc 7 % z částky, o níž součet dílčího základu daně dle § 7 a hrubého příjmu dle § 6 překročí částku 1.242.432 Kč.

Vláda České republiky v důvodové zprávě očekává, že se toto opatření dotkne přibližně 80 tis. osob (včetně zaměstnanců) a přinese v letech 2013 až 2015 do veřejných rozpočtů 1,5, resp. 1,9 a 2,2 mld. Kč.⁶¹ Z dostupných údajů o úhrnech dílčích základů daně dle § 6 a § 7 ZDP vykázaných v daňových přiznáních (viz Tabulka 12) lze dovodit, že solidární zvýšení daně se dotkne většího počtu zaměstnanců než podnikajících fyzických osob. Z platebního principu daně z příjmů vyplývá, že částka 1,5 mld. Kč predikovaná na rok 2013 je tvořena pouze zálohami na daň z příjmů ze závislé činnosti. Na platbách podnikatelů se solidární zvýšení daně projeví až v roce 2014, předpoklad přínosu do veřejných rozpočtů u těchto

---

⁵⁸ Vláda ČR. *Sněmovní tisk č. 801/0, část č. 1/6, s. 36*. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2012, [vid. 2013-03-20]. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=801&CT1=0> (dále citováno jako Důvodová zpráva DPFO 2013 až 2015).

⁵⁹ FS ČR. Údaje z daňových přiznání.

⁶⁰ MFČR. *Aktuální dotazy a odpovědi k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pro rok 2013* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013, [vid. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz>

⁶¹ Důvodová zpráva DPFO 2013 až 2015, s. 36.

poplatníků tak činí přibližně 400 mil. Kč. Důvod rozdílu ve vládní predikci na roky 2014 a 2015 se nepodařilo zjistit ani odvodit, nebude tedy dále uvažován.

Je třeba upozornit, že v Tabulce 12 jsou zahrnuti pouze ti zaměstnanci, kteří podali daňové přiznání. Všichni poplatníci, jichž se solidární zvýšení daně v letech 2013 až 2015 bude týkat, budou povinni podat daňové přiznání. Hrubým odhadem lze předpokládat, že tato povinnost se nově bude týkat zhruba 20 tis. osob, když dalších cca 60 tis. osob s příjmy dle § 6 a § 7 převyšujícími 48násobek průměrné mzdy (z toho přes 20 tis. podnikajících) již přiznání podává.⁶²

Tabulka 12: Porovnání úhrnů hrubých příjmů dle § 6 s úhrny dílčího základu daně dle § 7 ZDP vykázaných v daňových přiznáních za rok 2008 ve výši od 1.201 tis. Kč na poplatníka (údaje v tis. Kč)

Základ daně	Úhrn dílčího základu daně dle § 6 ZDP	Úhrn hrubých příjmů dle § 6 ZDP	Úhrn dílčího základu daně dle § 7 ZDP
1201 – 1300	7 706 711	5 708 675	2 628 401
1301 – 1400	6 637 644	4 916 773	2 321 733
1401 – 1500	6 567 577	4 864 872	2 057 188
1501 – 1600	5 861 509	4 341 859	1 790 225
1601 – 1700	5 038 392	3 732 142	1 666 110
1701 – 1800	4 318 146	3 198 627	1 395 235
1801 – 1900	3 867 404	2 864 744	1 351 293
1901 – 2000	3 263 804	2 417 633	1 109 030
2001 – 2250	6 815 399	5 048 444	2 419 645
2251 – 2500	5 526 291	4 093 549	2 175 748
2501 – 2750	4 459 327	3 303 205	1 941 875
2751 – 3000	3 781 173	2 800 869	1 850 609
3001 – 3500	5 947 560	4 405 600	2 732 129
3501 – 4000	5 000 346	3 703 960	2 520 494
4001 – 4500	3 900 907	2 889 561	2 164 659
4501 – 5000	2 694 318	1 995 791	1 785 742
nad 5000	35 588 267	26 361 679	35 188 059
Celkem	116 974 775	86 647 981	67 098 175

Zdroj: Daňová statistika 2005 až 2009. Vlastní zpracování.

⁶² MFČR. *Daňová statistika 2005 - 2009* [online]. [vid. 2013-01-20]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Danova_statistika_2005-2009_pdf.pdf (dále citováno jako Daňová statistika 2005 až 2009)

Zrušení slevy na poplatníka u starobních důchodců

Změna v ustanovení § 35ba odst. 1 ZDP byla opět schválena jako přechodná pro léta 2013 až 2015, jedná se prakticky o návrat ke stavu platnému do roku 2007 s tím rozdílem, že již není limitována výše důchodu, při jejímž překročení není možné slevu uplatnit. Ustanovení by se mělo týkat cca 140 tis. pracujících starobních důchodců, očekávaný přínos pro veřejné rozpočty činí 2 mld. Kč v roce 2013, 2,5 mld. ročně v letech 2014 a 2015 a 0,5 mld. v roce 2016.⁶³ Přínos v roce 2013 je opět tvořen pouze zálohami na daň z příjmů ze závislé činnosti a podnikající fyzické osoby ustanovení zasáhne až v roce 2014 při platbě daně za předchozí rok, přínos veřejných rozpočtů ze strany podnikatelů lze očekávat ve výši cca 400 mil. Kč ročně, u příjmů z pronájmu dle § 9 cca 100 mil. Kč ročně. Lze však zároveň očekávat, že toto ustanovení odradí část starobních důchodců od legální ekonomické aktivity, část pracujících osob předdůchodového a důchodového věku naopak požádá o starobní důchod později.

Omezení možnosti uplatnit slevu na poplatníka výší jeho základu daně

Okruh poplatníků, kteří mohou uplatnit základní slevu na poplatníka, se nejpozději od roku 2015 dále zúží, neboť ji nově nebudou moci uplatnit poplatníci, jejichž základ daně ve zdaňovacím období přesáhne 48násobek průměrné měsíční hrubé mzdy (za kalendářní rok, který o dva roky předchází zdaňovacímu období, za něj se daňové přiznání podává).⁶⁴ Opatření se dotkne většího okruhu poplatníků než dříve popsané solidární zvýšení daně, neboť zahrnuje součet všech dílčích základů daně (§ 6 až 10 ZDP). Odhadem ze statistik lze předpokládat, že se dotkne cca 90 tis. osob, přičemž u každé z nich bude mít za následek zvýšení daňové povinnosti o 24.840 Kč, předpokládaný dopad na veřejné rozpočty tak bude činit cca 2,2 mld. Kč, z toho 1 mld. (cca 45 %) tvoří podíl podnikajících osob. Každá z dotčených osob bude povinna podat daňové přiznání. Dopad na veřejné rozpočty je obdobný jako v případě zrušení stejné slevy u starobních důchodců, ačkoli se dotkne menšího počtu osob (předpoklad 90 tis. versus 140 tis. osob). Důvodem je skutečnost, že u starobních důchodců často pro nízký základ daně sleva překračuje

---

⁶³ Důvodová zpráva DPFO 2013 až 2015, s. 36.

⁶⁴ Zákon č. 458/2011 Sb.

daňovou povinnost (před slevou) a potenciál slevy snížit daňovou povinnost tak není zcela využit.

Zvýšení sazby daně z 15 na 19 %

Zvýšení sazby daně v § 16 ZDP z 15 na 19 %, jehož účinnost je zatím stanovena na rok 2015, je u zaměstnanců kompenzováno zrušením superhrubé mzdy. U podnikajících fyzických osob však nadále zůstává v platnosti, že pojistné na důchodové spoření, na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění nelze uplatnit jako daňově uznatelný výdaj. Zvýšení daně o 4 procentní body se nedotkne např. těch poplatníků, jejichž celkový základ daně bude nižší než 130.799 Kč a vypočtená daň tak nepřesáhne základní slevu na poplatníka (s výjimkou starobních důchodců). U většiny podnikajících fyzických osob (výjimkou jsou např. osoby vykazující ztrátu či velmi nízký základ daně) dojde na základě změny tohoto ustanovení ke zvýšení daňové povinnosti, a to až o 26,7 % stávající povinnosti, reálný průměr u všech osob podávajících daňové přiznání lze očekávat mezi 10 až 14 % předepsané daně. Pokud jsou za základ vzaty údaje roku 2010 (viz Tabulka 10 str. 54), lze očekávat zvýšení úhrnu předepsané daně ve výši 300 až 400 mil. Kč, z toho 80 % připadá na poplatníky s příjmy dle § 7 ZDP.

Snížení limitů pro odpočet úroků z úvěru

Úhrnná částka zaplacených úroků z úvěru ze stavebního spoření, z hypotečního úvěru a úvěrů s nimi souvisejících poskytnutých na financování bytových potřeb, kterou je možno odečíst od základu daně ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti, byla od roku (zatím) 2015 snížena z 300 tis. Kč na 80 tis. Kč ročně. Vývoj úhrnné a průměrné výše úroků uplatněných jako nezdanitelné části základu daně dle § 15 odst. 3 a 4 ZDP v podaných daňových přiznáních přináší Tabulka 13 na následující straně.

Počet poplatníků uplatňujících v daňovém přiznání odpočet úroků zaznamenal výkyv v letech 2007 a 2008, jinak lze sledovat rostoucí trend. Rostoucí trend lze zaznamenat rovněž v případě úhrnné a průměrné výše úroků uplatněných v daňových přiznáních. To lze přisuzovat zejména snadnější dostupnosti úvěrů v souvislosti zejména se snižováním úrokových sazeb. Průměrná výše úroků však zdaleka nedosahuje částky představující nový limit pro jejich odpočet, tedy 80 tis. Kč. Při uvažované úrokové sazbě 3,5 % p.a. převyší

limit úvěr s nesplacenou jistinou převyšující zhruba 2.286 tis. Kč, přičemž průměrná výše hypotečního úvěru poskytnutého v prosinci 2012 činila přes 1,7 mil. Kč.⁶⁵

Tabulka 13: Vývoj počtu poplatníků uplatňujících v daňových příznacích nezdanitelnou část základu daně dle § 15 odst. 3 a 4 ZDP a celkové a průměrné výše uplatněných úroků za roky 2005 až 2011

Zdaňovací období (rok)	Úhrn úroků uplatněných v DAP v Kč	Počet poplatníků uplatňujících v DAP úroky	Průměrná výše uplatněných úroků v Kč
2005	7 297 267 381	327 271	22 297
2006	8 820 826 867	389 853	22 626
2007	11 117 228 557	442 588	25 119
2008	11 878 895 874	342 002	34 733
2009	13 988 425 983	352 052	39 734
2010	15 356 255 660	362 282	42 388
2011	16 059 136 035	375 637	42 752

Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových příznacích. Vlastní zpracování.

S ohledem na rozmach úvěrového financování bydlení a s tím související vzestupný úhrn úroků uplatňovaných v daňových příznacích lze za stávajícího stavu úrokových sazeb pod 3,5 % p.a. a průměrné výše poskytovaného hypotečního úvěru předpokládat schopnost schválené změny pouze zpomalit vzestupný trend úhrnu uplatňovaných úroků. Pokud nenastane např. razantní zvýšení úrokových sazeb, snižující současně dostupnost úvěrů na bydlení, lze stěží předpokládat snížení úhrnu uplatňovaných úroků. Zjednodušeně lze říci, že opatření dopadne pouze na poplatníky s nadprůměrnou (a dosud nesplacenou) jistinou.

Zvýšení hranice pro osvobození příjmů z příležitostných činností

Se změnami popsány výše kontrastuje zvýšení hranice pro osvobození příjmů z příležitostných činností nebo příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby neprovozované podnikatelem, z částky 20 tis. Kč na 30 tis. Kč dle § 10 odst. 3 písm. a) ZDP. Jedná se o změnu příznivou pro poplatníky, a to včetně podnikajících fyzických osob. Je to však změna kontroverzní, neboť bezpochyby napomáhá rozvoji šedé ekonomiky jednak u samotných poplatníků dosahujících příjmů dle § 10, jednak u podnikajících fyzických osob. Ze zkušenosti pracovníka finančního úřadu lze říci, že jsou to právě podnikající fyzické osoby, které toto ustanovení zneužívají k daňovým únikům,

⁶⁵ Hrušová, M. *Fincentrum Hypoindex prosinec 2012: Nejvyšší objemy a nejnižší sazby roku* [online]. [vid. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/fincentrum-hypoindex-prosinec-2012-nejvyssi-objemy-a-nejnizsi-sazby-roku/>

např. předstírají výdaje za práce, které nebyly provedeny, a tyto výdaje ve skutečnosti nebyly osobám deklarovaným na výdajových dokladech vyplaceny. Další možností daňových úniků je zahrnování příjmů se znaky soustavné činnosti (zaměstnání či podnikání) zdaňovaných dle § 6 a § 7 ZDP pod příjmy dle § 10. Pokud podnikající fyzická osoba začne takto „optimalizovat“, zpravidla tak postupuje řadu let a upustí od této činnosti až po doměření správcem daně. S ohledem na omezení výdajových paušálů a současné zvýšení hranice pro osvobození příležitostných příjmů lze očekávat vzestupný trend zneužívání tohoto ustanovení.

V souvislosti se změnou tohoto ustanovení lze tedy předpokládat snížení úhrnné výše předepsané daně. V daňovém přiznání každoročně uvádí příjmy dle § 7 ZDP přes 1 mil. poplatníků.⁶⁶ Při předpokladu, že každý 20. z nich, tj. cca 50 tis. poplatníků, zahrnuje do daňových výdajů platby třem fyzickým osobám za příležitostnou činnost ve výši celkem 60 tis. Kč a tyto výdaje umožní změna ustanovení zvýšit o 3x 10 tis. Kč, lze při sazbě daně 19 % předpokládat snížení úhrnné výše předepsané daně cca o 0,3 mld. Kč. Další negativní dopad na veřejné rozpočty lze předpokládat u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a u povinných pojistných za zaměstnance, a to v souvislosti s přelitím části příjmů zdaňovaných dle § 6 do § 10 ZDP v limitu příjmů osvobozených.

Rekapitulace predikovaného vlivu schválených legislativních změn na daňovou povinnost

Z číselných údajů a dalších dat a informací z oddílu 3.3 byl v Tabulce 14 sumarizován předpokládaný vliv schválených legislativních změn na celkovou předepsanou daňovou povinnost všech fyzických osob podávajících daňová přiznání a dále zvlášť na celkovou daňovou povinnost podnikajících fyzických osob. Predikce roku 2014 vychází z předpokladu, že účinnost změn, schválená na rok 2015, bude posunuta na rok 2014. Pokud by se tak nestalo, lze za rok 2014 predikovat předepsanou daňovou povinnost ve výši predikce roku 2013.

---

⁶⁶ FS ČR. Údaje z daňových přiznání.

Tabulka 14: Předpokládaný vliv schválených legislativních změn na celkovou předepsanou daňovou povinnost fyzických osob podávajících daňové přiznání za roky 2013 až 2015 (v mld. Kč)

Změna ZDP	rok 2013		rok 2014		rok 2015	
	podnik.	celkem DAP	podnik.	celkem DAP	podnik.	celkem DAP
omezení, související s výdajovými paušály	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
solidární zvýšení daně	0,4	1,9	0,4	1,9	0,4	1,9
zrušení slevy na poplatníka u starobních důchodců	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5
zrušení slevy na poplatníka při základu daně nad 48násobek průměrné mzdy	neplatí	neplatí	1	2,2	1	2,2
zvýšení sazby daně	neplatí	neplatí	0,2 – 0,3	0,3 – 0,4	0,2 – 0,3	0,3 – 0,4
snížení limitu pro odpočet úroků z úvěru na bytové potřeby	neplatí	neplatí	0	0	0	0
zvýšení hranice pro osvobození příjmů z příležitostných činností	neplatí	neplatí	-0,3	-0,4	-0,3	- 0,4
Predikce celkem	1,8 – 2,8	3,4 – 4,4	2,7 – 3,8	5,4 – 6,6	2,7 – 3,8	5,4 – 6,6

Zdroj: Údaje z oddílu 3.3. Vlastní zpracování.

4 NÁVRH ZMĚN ZDP A JEJICH PŘÍNOS PRO PODNIKAJÍCÍ FYZICKÉ OSOBY A PRO STÁT

Problémy při zdaňování podnikajících fyzických osob daní z příjmů lze na základě deskripce a analýz spatřovat zejména v několika rovinách. První představují vysoké administrativní nároky na poplatníky, vyplývající jednak z povinností vést předepsané evidence, přičemž tyto nároky jsou umocněny nepřehledností či nesrozumitelností zákona, jenž musí být řešeny nejen prostřednictvím pokynů řady D vydávaných GFŘ, ale i závazným posouzením, zakomponovaným přímo v zákoně (§ 24a a § 24b, viz oddíl 2.2), jednak z oddělené správy daní, správy sociálního a správy zdravotního pojištění. Nutno podotknout, že Česká republika není jediným státem Evropské unie, který se potýká se složitým daňovým systémem. Při jeho zjednodušení je tak možné využít zkušeností jiných států, např. Dánsko zjednodušilo daňový systém v roce 2013.⁶⁷ Na problém vysokých administrativních nároků navazuje problém častých novelizací ZDP včetně tendencí k retroaktivitě, který ohrožuje právní jistotu poplatníků. Další rovina představuje problém velmi nízkého výběru daně od fyzických osob podávajících přiznání a suplování role transferových plateb (sociálních dávek), a to v případě vyplácení daňových bonusů. Navržená řešení jsou popsána v následujících oddílech.

4.1 Změny v daňovém zvýhodnění na vyživované dítě

V oddíle 3.1 byl vysloven závěr, že v největším objemu ze všech nezdanitelných částí základu daně, slev na dani a daňového zvýhodnění snižuje daň sleva na poplatníka (její úhrn v daňových přiznáních se zvýšil z hodnoty 15,1 mld. Kč v roce 2006 na hodnotu 44,9 mld. v roce 2011). Druhou nejvýznamnější položkou je daňové zvýhodnění na vyživované dítě, jehož úhrn se zvýšil z hodnoty 7,3 mld. Kč v roce 2006 na 11 mld. Kč v roce 2011. Je třeba připomenout, že daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu. Daňový bonus

---

⁶⁷ Boyd, J. (2012). Danes set to simplify tax rules. *InvestmentEurope*, (35), 41-41 [vid. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/1151473629?accountid=17116>

představuje záporný rozdíl mezi daňovou povinností poplatníka a nárokem na daňové zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c odst. 1 ZDP. S daňovým bonusem je zacházeno jako s přeplatkem na dani, a to přesto, že poplatník často žádné zálohy na daň neplatil. Vývoj daňového zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c ZDP a maximální výše daňového bonusu je zobrazen v Tabulce 8 na str. 47. Maximální výše daňového bonusu v roce 2012 činila 60.300 Kč. Oficiální údaje o úhrnné výši vyplacených daňových bonusů nejsou zveřejňovány. Příklady daňové povinnosti či „přeplatku na dani“ při různých základech daně a různém počtu vyživovaných osob uvádí Tabulka 15. Červeně označená pole značí přeplatky na dani, zapříčiněné daňovými bonusy. Lze dovodit, že poplatníci s nižším základem uplatňují daňové zvýhodnění na vyživované dítě vždy ve formě daňového bonusu. Z daňových statistik vyplývá, že poplatníci se základem daně do 400 tis. Kč uplatnili v daňových přiznáních za rok 2011 daňová zvýhodnění na děti v celkové výši 6.758 mil. Kč, z toho 3.819 mil. Kč uplatnili poplatníci se základem daně do 200 tis. Kč.⁶⁸ Lze předpokládat, že úhrn vyplacených daňových bonusů fyzickým osobám podávajícím daňové přiznání činí ročně 5 – 5,5 mld. Kč; zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů bylo v roce 2011 vyplaceno na daňových bonusech cca 3,6 mld. Kč, přičemž u obou skupin poplatníků se tento úhrn každoročně zvyšuje.⁶⁹

Tabulka 15: Příklady výše daně (daňové povinnosti či přeplatku na dani) při různých základech daně a různém počtu vyživovaných osob dle znění ZDP platného v roce 2012

Základ daně v Kč	Daň v Kč při počtu vyživovaných osob				
	1 dítě	1 dítě, manželka	2 děti	3 děti	4 děti
100 000	-13 404	-13 404	-26 808	-40 212	- 53 616
200 000	-8 244	-13 404	-21 648	-35 052	-48 456
300 000	6 756	-13 404	-6 648	-20 052	-33 456
400 000	21 756	-3 084	8 352	-5 052	-18 456
500 000	36 756	11 916	23 352	9 948	-3 456

Zdroj: Daňové zákony 2012. Vlastní zpracování.

Lze vyslovit názor, že daňový bonus je sociální dávkou, de facto vládním transferem, který však snižuje výběr daně z příjmů fyzických osob a tím i její efektivitu. Naprostá většina drobných podnikatelů vyživujících děti očekává po termínu pro podání daňového přiznání

⁶⁸ FS ČR. *Daňová statistika k roku 2011* [online]. Praha: Generální finanční ředitelství, 2013[vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/21005.html?year=0> (dále citováno jako Daňová statistika 2011).

⁶⁹ Informace o činnosti daňové správy ČR za rok 2011, s. 11.

daňové „přeplatky“, které však v naprosté většině případů nejsou přeplatky v pravém slova smyslu, ale pouze jinou formou přídatků na děti.

Na základě výše popsaných skutečností lze navrhnout v souvislosti s daňovým zvýhodněním na vyživované dítě (§ 35c ZDP) zrušení daňových bonusů a ponechání pouze slevy na dani na vyživované dítě. V důsledku tohoto opatření lze předpokládat v následujících obdobích **zvýšení úhrnu předepsané daně z příjmů fyzických osob podávajících daňové přiznání o cca 5,5 mld. Kč a průměrné výše předepsané daně o cca 2.900 Kč na poplatníka** (při počtu DAP podaných za rok 2011). Dalším přínosem pro stát je snížení administrativních a dalších nákladů spojených s vrácením přeplateků. Nízkopříjmovým skupinám poplatníků by mohlo být zrušení daňových bonusů částečně kompenzováno změnou v předpisech, upravujících sociální zabezpečení.

4.2 Snížení administrativní a daňové zátěže

Nedílnou součástí daňové reformy a její platformu tvoří projekt implementace jednoho inkasního místa. JIM je již součástí právního řádu České republiky, a to prostřednictvím zákona č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů, jehož účinností je zatím od 1. ledna 2015.⁷⁰ Ten přináší i do ZDP řadu změn, nejpodstatnější změny pro podnikající fyzické osoby již byly zmíněny v oddíle 3.2.

Záměrem projektu JIM je vytvoření jednoho výběrního místa pro daně, cla a pojistná na sociální a zdravotní pojištění. Projekt JIM respektuje požadavek na usnadnění agend souvisejících se správou a výběrem daní a odvodů a prostřednictvím sjednocení ohlašovacích a vykazovacích povinností vede ke zjednodušení agend na straně povinných subjektů. Cílem je, aby se výhody JIM projeví nejen na straně státu, ale i na straně povinných (daňových) subjektů.⁷¹ Stát bude vybírat daně, cla a pojistná na jednom místě, přičemž výběrem se rozumí i kontrola, správa nedoplateků a jejich vymáhání. Nyní exekuci může provádět pouze finanční a celní správa, které postupují dle daňového řádu. Česká

---

⁷⁰ Zákon č. 458/2011 Sb.

⁷¹ Deloitte Česká republika. *Studie proveditelnosti jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů* [online]. Praha: MFČR, 2011, s. 13 [vid. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dc_jim_64741.html (dále citováno jako Studie proveditelnosti JIM)

správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) a zdravotní pojišťovny nemají vlastní legislativní nástroje k vymáhání nedoplatků a musí tak postupovat soudní cestou, která je mnohdy zdoluhavá. Také odpadají možné disproporce v údajích, které uvádí podnikatelé v daňovém přiznání a přehledech o příjmech a výdajích, které jsou tyto osoby povinny předkládat ČSSZ a zdravotním pojišťovnám. Tyto přehledy často nejsou vůbec podávány a uvedené instituce musí vyzývat správce daně ke sdělení údajů, uvedených v daňových přiznáních dotčených subjektů. Také po dodatečném vyměření daně většinou daňové subjekty opomenou (neúmyslně či úmyslně) podat opravné přehledy na ČSSZ a zdravotní pojišťovny. V praxi správce daně sděluje změnu v základu daně těmto institucím pouze na jejich výzvu, avšak ty prakticky nemají možnost zjistit, že ke změně došlo, takže nemají důvod výzvu vydávat. Očekávaným přínosem JIM pro stát je zvýšení efektivity výběru odvodů o 30 %, již v prvním roce zavedení je předpokládán přínos cca 2,2 mld. Kč, přičemž návratnost investice je předpokládána ve 3. roce od implementace.⁷² Předpokladem je snížení počtu zaměstnanců ČSSZ a zdravotních pojišťoven o cca 2 až 3 tis. osob.⁷³ Přínosem pro podnikatele bude snížení administrativy spojené se zjednodušením agend, např. podávání přiznání k dani z příjmů fyzických osob a k pojistným bude realizováno na jednom formuláři, tento přínos je těžko kvantifikovatelný.⁷⁴

Práce na spuštění projektu JIM intenzivně probíhají. **S ohledem na výše uvedené lze jen doporučit urychlenou realizaci spuštění projektu JIM.** Spíše řečnickou otázkou zůstává, zda nemohlo být obdobné uspořádání přijato již na počátku 90. let minulého století, kdy došlo k oddělení odvodů daní a pojistného a s tím spojenému nárůstu byrokracie, aby nyní byly tyto odvody opět centralizovány včetně znovuzavedení takového institutu, jakým je odvod z úhrnu mezd (§ 39c až § 39m ZDP).⁷⁵ **V souvislosti se zvýšením efektivity výběru odvodů se nejen na dani z příjmů fyzických osob vytváří prostor pro snížení daňového zatížení podnikatelů, jehož kvantifikace je závislá na úspěšnosti přijímaných opatření.** Existuje obava, že zejména etapa redukce počtu zaměstnanců na ČSSZ a zdravotních pojišťovnách v řádech tisíců osob nenalezne politickou vůli a zaměstnanci se pouze přesunou do jiných institucí. Indicií z minulosti

⁷² Studie proveditelnosti JIM, s. 562.

⁷³ Tamtéž, s. 692.

⁷⁴ Tamtéž, s. 548.

⁷⁵ Zákon č. 458/2011 Sb.

může být například delimitace v souvislosti s rušením okresních úřadů ke konci roku 2002 i samotná restrukturalizace české daňové správy na Finanční správu České republiky (včetně „rušení“ finančních ředitelství) prováděná v roce 2012.

4.3 Zvýšení právní jistoty poplatníků

Právní jistota poplatníků ve vztahu k ZDP je narušena ve dvou základních směrech. Již několikrát byl v této práci zmíněn problém nejednoznačnosti a nekonkrétnosti zákona, který musí být řešen pokynem GFŘ řady D. Tyto pokyny však nejsou součástí právního řádu České republiky a při jejich aplikaci a následně i při správě daní je nutné pracovat s judikáty (nejlépe Nejvyššího správního soudu či Ústavního soudu) v obdobných věcech. Ačkoliv v právním systému České republiky oficiálně neexistuje precedens, správci daně (prvoinstanční i odvolací) a následně i krajské soudy postupují v řízení s ohledem na tyto judikáty. Tak dochází k situacím, že soudci Nejvyššího správního soudu vydají obsáhlou publikaci např. k daňovému řádu a uživateli díla nezbyvá než doufat, že případný soudní spor (v tomto případě kasační stížnost) bude rozhodovat právě senát složený z těchto soudců. **Zde lze jen doporučit zrušení pokynů a jejich vhodnou a citlivou implementaci přímo do ZDP s cílem zabezpečit jednoznačnost a srozumitelnost zákona.**

Druhým problémem ZDP narušujícím právní jistotu poplatníků jsou jeho velmi časté novelizace včetně tendencí k retroaktivní účinnosti. Pokud např. poplatník uzavře smlouvu o stavebním spoření za zákonem stanovených podmínek včetně daňových, mělo by být zcela vyloučeno, aby mu tyto podmínky v průběhu trvání smlouvy byly změněny. V souvislosti s problémem častých novelizací lze opět pozitivně hodnotit včasnost přijetí legislativy související se vznikem JIM, jež byla přijata již koncem roku 2011, tedy s dostatečným předstihem před jeho spuštěním. **Lze jen doporučit, aby změny všech daňových zákonů byly přijímány a poplatníkům sdělovány s dostatečným předstihem.** V praxi je to však obtížně dosažitelné s ohledem na řadu faktorů, mezi něž patří např. vlivy politické či vlivy hospodářského cyklu.

ZÁVĚR

Hlavními cíly této práce bylo pojmenovat hlavní problémy spojené s optimalizací základu daně a daně u podnikajících fyzických osob, které zákon o daních z příjmů přináší těmto osobám a státu, predikovat vliv již schválených legislativních změn na základ daně a daňovou povinnost v letech 2013 – 2015 a pokusit se nalézt kompromis při řešení těchto problémů, přijatelný pro daňovou veřejnost i pro stát. Jak bylo v úvodu práce zmíněno, podnikající fyzické osoby představují nejpočetnější okruh podnikatelských subjektů v České republice. Předpokládaný přínos této práce spočívá zejména v odhalení zákonných příčin způsobujících velmi nízký výběr daně od podnikajících fyzických osob a v návrhu řešení, přijatelných pro daňovou veřejnost i pro stát.

Z provedených deskripcí a z analýzy vlivu hlavních milníků historického vývoje legislativních možností optimalizace základu daně a daňové povinnosti podnikajících fyzických osob byl učiněn závěr, že hlavní problém nízkého výběru daně z příjmů od podnikajících fyzických osob je způsoben jednak institutem daňových bonusů na vyživované děti, nastavenou výší slev na poplatníka a na manželku, institutem mimořádných odpisů (nyní již neaktuálním) a výší paušálních výdajů, zejména u příjmů ze živností. Byly popsány hlavní legislativní změny ve zdaňování podnikajících fyzických osob účinné od roku 2013, tj. limity paušálních výdajů, změny v okruhu osob, které mohou uplatnit slevu na poplatníka, a omezení možnosti uplatnění slevy na manželku a daňového zvýhodnění na dítě v případě uplatnění paušálních výdajů. Následně byly popsány změny ZDP související se vznikem JIM, účinné (zatím) od roku 2015, tj. zvýšení sazby daně z 15 na 19 %, snížení limitu pro odpočet úroků z úvěrů, omezení možnosti uplatnit slevu na poplatníka výší jeho základu daně a zvýšení hranice pro osvobození příjmů z příležitostných činností. S výjimkou poslední jmenované změny všechny schválené změny zvyšují daňovou zátěž podnikajících fyzických osob, změny v úhrnné výši předepsané daně byly predikovány u každé legislativní změny a za každé zdaňovací období (rok 2013 až 2015) zvlášť.

V závěrečné části práce jsou nejprve pojmenovány hlavní problémy při zdaňování podnikajících fyzických osob daní z příjmů, kterými jsou jednak vysoké administrativní nároky na poplatníky a nepřehlednost či nesrozumitelnost zákona, jeho časté novelizace a

tendence k retroaktivitě, snižující právní jistotu, jednak problém velmi nízkého výběru daně z příjmů od fyzických osob podávajících přiznání, který je umocněn vyplácením daňových bonusů na vyživované děti. Řešení jsou navržena v několika rovinách. První představuje zrušení institutu daňových bonusů a ponechání pouze slevy na dani na vyživované dítě, tzn. zamezení vzniku „přeplatků“ na dani. Ve druhé, administrativní rovině, byl vysloven souhlas se vznikem jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů, od něhož lze očekávat částečné snížení administrativní zátěže na straně poplatníků i státu a zvýšení efektivity odvodů do veřejných rozpočtů. V souvislosti se zvýšením efektivity výběru těchto povinných plateb se vytvoří prostor pro snížení daňového zatížení, daň z příjmu fyzických osob nevyjímaje. V další rovině byla navržena jednak implementace pokynů rady D přímo do zákona, jednak přijímání legislativních změn s dostatečným předstihem před jejich účinností. Poslední z těchto návrhů je vskutku akademický s vědomím obtížné realizace v důsledku politických a hospodářských tlaků.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Citace

Boyd, J. (2012). Danes set to simplify tax rules. *InvestmentEurope*, (35), 41-41 [vid. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/1151473629?accountid=17116>

Československo. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [vid. 2012-12-05]. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zivnostensky-zakon/>

Československo. Zákon č. 586 ze dne 18. prosince 1992 o daních z příjmů. In *Sbírka zákonů, Česká a Slovenská Federativní Republika*, 1992, částka 117, s. 3473-3491. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb117-92.pdf>

Česko. Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2009, částka 87, s. 4038-4140. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz>

Česko. Zákon č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [vid. 2012-03-02]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz>

Česko. Zákon č. 458 ze dne 20. prosince 2011 o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*, 2011, částka 158, s. 6082-6171. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz>

Daňové zákony – úplná znění platná v roce 2013, 1. vyd. Bratislava: DonauMedia, 2013. ISBN 978-80-89364-41-1.

Daňové zákony XXL Profi, 1. vyd. Bratislava: DonauMedia, 2012. ISBN 978-80-89364-23-7.

Daňové zákony 2009. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2009. ISBN 978-80-7208-727-3.

Delloite Česká republika. *Studie proveditelnosti jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011 [vid. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dc_jim_64741.html

FS ČR. *Daňová statistika k roku 2011* [online]. Praha: Generální finanční ředitelství, 2013 [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/21005.html?year=0>

FS ČR. Údaje z daňových přiznání. Výroční zprávy a související dokumenty [online]. [vid. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

Hrušová, M. *Fincentrum Hypoindex prosinec 2012: Nejvyšší objemy a nejnižší sazby roku* [online]. [vid. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.hypoindex.cz/fincentrum-hypoindex-prosinec-2012-nejvyssi-objemy-a-nejnizsi-sazby-roku/>

Informace o činnosti české daňové správy za rok 2004 [online]. Praha: Ústřední finanční a daňové ředitelství, 2005 [vid. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

Informace o činnosti daňové správy České republiky za rok 2002 [online]. Praha: Ústřední finanční a daňové ředitelství, 2003 [vid. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

Informace o činnosti daňové správy ČR za rok 2011 [online]. Praha: Generální finanční ředitelství, 2012 [vid. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz>

JANOUSEK, K., *Cestovní náhrady ve 180 příkladech*. 2. vyd. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-505-4.

KOBÍK, J. a A. KOHOUTKOVÁ. *Daňový řád s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-616-7.

Lewis, R., & Buzev, A. (2012). The european private company: Entrepreneurial flexibility & the practicalities of national law. *International Journal of Business and Social Science*, 3(21) [vid. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://search.proquest.com>

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony, úplná znění platná k 1.1.2007*. 15. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-2087-6.

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony, úplná znění platná k 1.1.2008*. 16. vyd. Praha: Grada publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2385-3.

MFČR. *Daňová statistika 2005 - 2009* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2010 [vid. 2013-01-20]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Danova_statistika_2005-2009_pdf.pdf

MFČR. *Aktuální dotazy a odpovědi k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pro rok 2013* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013 [vid. 2013-03-20]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz>

MFČR. *Finanční zpravodaj 7/2011*. Praha, 2011, roč. XLV, č. 7, s. 167 [vid. 2012-12-15]. ISSN-0322-9653. Dostupné také z: <http://www.mfcr.cz>

MFČR. *Návrh změnového zákona* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2013 [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz>

TREZZIOVÁ, A. *V diskusi o správné výši výdajových paušálů by měly být zohledněny reálné náklady OSVČ*. Komora.cz. Praha: C.O.T. media, 2012, č. 4. ISSN 1802-1247.

Účetnictví podnikatelů 2004 - edice úplných znění č. 405, Ostrava: Sagit, 2004. ISBN 80-7208-399-6.

ÚZ Daně z příjmů podle stavu k 1.8.2006, Ostrava: Jiří Motloch – Sagit, 2006. ISBN 80-7208-576-X.

Vláda ČR. *Sněmovní tisk č. 801/0, část č. 1/6, s. 36*. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2012 [vid. 2013-03-20]. Dostupné také z: <http://www.psp.cz>

Výsledky činnosti územních finančních orgánů za rok 2001 [online]. Praha: Ústřední finanční a daňové ředitelství, 2002 [vid. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/>

Bibliografie

BUNDESMINISTERIUM DER FINANZEN. *Amtliches Einkommensteuer-Handbuch 2011*. Stuttgart: Schäffer-Poeschel Verlag, 2012. ISBN-13: 978-3791031682.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz)

MACHÁČEK, I. *Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-188-8.

Monitoring tax revenues and tax reforms in EU Member States 2010. Brusel: Evropská unie, 2010. ISBN 978-92-79-14808-8.

PITTERLING, M. *Daňově uznatelné výdaje*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-307-2.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A:	Tabulka A1: Chronologický přehled vybraných údajů z DAP k DPFO za zdaňovací období 2006 až 2008, 1 s.	80
	Tabulka A2: Chronologický přehled vybraných údajů z DAP k DPFO za zdaňovací období 2009 až 2011, 1 s.	81
Příloha B:	Formulář přiznání k DPFO, vzor č. 13 včetně pokynů, 8 s.	82

Tabuľka A2: Chronologický prehľad vybraných údajů z DAP k DPFO za zdaňovací období 2009 až 2011

	2009			2010			2011		
	Počet DAP	Výše v Kč	Počet DAP	Výše v Kč	Počet DAP	Výše v Kč	Počet DAP	Výše v Kč	
Vybrané údaje z DAP k DPFO za zdaňovací období									
Časťka podľa § 15	Díleží základ daně dle § 6 zákona								
	988 329	430 528 304 611	1 015 913	442 338 284 657	1 069 523	470 266 752 302			
	Úhrn povinného pojistného podle § 6 odst. 13. zákona								
	951 514	92 257 617 364	973 263	99 199 038 095	1 022 324	106 121 555 590			
	Díleží základ daně dle § 7 zákona								
	991 913	147 992 777 827	1 002 736	142 472 676 036	1 019 844	145 125 424 490			
	Díleží základ daně dle § 8 zákona								
	240 516	4 448 748 470	212 290	4 250 898 192	199 829	5 353 844 043			
	Díleží základ daně dle § 9 zákona								
	219 772	20 597 531 407	233 733	21 051 881 624	248 292	21 950 385 570			
	Díleží základ daně dle § 10 zákona								
	76 978	10 803 657 592	82 017	10 374 902 989	90 587	9 829 328 492			
	Základ daně ř. 42								
	Časťka podľa § 15	1 722 065	622 479 846 923	1 761 796	627 397 652 499	1 828 821	657 042 810 887		
Uplatňovaná výše ztráty									
22 472		2 780 716 259	21 554	2 540 865 399	21 892	2 523 891 775			
odst. 1 zákona - hodnota darů									
113 965		1 493 532 379	116 960	1 510 644 604	121 135	1 465 391 789			
odst. 3 a 4 zákona - odečet úroků									
352 218		13 988 425 983	362 283	15 356 255 660	375 637	16 059 136 035			
odst. 5 zákona - penzijní připojištění									
232 989		2 136 675 744	231 704	2 123 860 992	232 940	2 127 287 813			
odst. 6 zákona - životní pojištění									
603 397		4 790 662 745	597 705	4 756 888 348	604 343	4 779 936 455			
odst. 7 zákona - odborové příspěvky									
75 958		153 639 299	74 962	156 499 829	76 038	161 790 668			
odst. 8 zákona - úhrada za další vzdělávání									
Časťka podľa § 35ba	469	2 126 637	496	2 411 198	523	2 267 873			
	§ 34 odst. 4 zákona - vývoj a výzkum								
	59	36 801 199	63	32 612 130	54	41 458 594			
	Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů								
	1 712 269	597 253 813 700	1 752 027	601 179 826 000	1 819 638	630 115 190 100			
	Daň podle § 16 zákona								
	1 712 269	89 588 058 564	1 752 027	90 176 973 150	1 819 638	94 517 277 765			
	Slevy celkem podle § 35 odst. 1. zákona								
	2 693	134 777 612	2 244	124 972 967	2 015	116 341 945			
	písm. a) zákona (na poplatníka)								
	1 791 966	44 512 398 180	1 832 989	45 531 438 480	1 897 678	44 857 870 900			
	písm. b) zákona (na manželku/manžela)								
	113 183	2 767 467 870	111 127	2 709 853 560	111 169	2 709 058 680			
	písm. b) zákona (na manželku/manžela, která/ktelý je držitelem ZTP/P)								
Časťka podľa § 35ba	232	10 722 600	239	11 173 860	224	10 569 420			
	písm. c) zákona (na manželku/manžela, která/ktelý je držitelem ZTP/P)								
	28 543	67 615 590	27 940	66 207 120	28 988	68 572 770			
	písm. d) zákona (na požívatelē část. invalidního důchodu)								
	13 403	62 627 880	10 631	50 039 640	9 635	44 582 160			
	písm. e) zákona (na požívatelē plného invalidního důchodu)								
	2 158	33 807 920	2 101	32 683 500	2 031	31 577 910			
	písm. f) zákona (studium)								
	26 945	91 351 820	28 056	93 949 410	30 036	99 477 915			
	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě								
	575 186	9 481 317 740	593 304	10 689 499 902	611 199	11 015 478 965			
	Daň po uplatnění slevy podle § 35c zákona								
	817 227	49 339 523 614	835 221	48 507 729 558	901 629	52 081 571 541			

Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových příznání. Vlastní úprava.

Tabulka A1: Chronologický přehled vybraných údajů z DAP k DPFO za zdaňovací období 2006 až 2008

Vybrané údaje z DAP k DPFO za zdaňovací období												
2006				2007				2008				
	Počet DAP	Výše v Kč		Počet DAP	Výše v Kč		Počet DAP	Výše v Kč		Počet DAP	Výše v Kč	
Částka podle § 15	Dílčí základ daně dle § 6 zákona											
	1 333 925	315 425 949 211		1 423 063	356 840 782 354		962 566	418 200 750 488				
	Uhrn povinného pojistného podle § 6 odst. 13. zákona											
	1 293 339	41 617 542 152		1 377 535	47 261 251 646		930 049	92 122 743 930				
	Dílčí základ daně dle § 7 zákona											
	957 604	121 386 270 616		965 008	129 867 864 672		974 743	188 583 907 409				
	Dílčí základ daně dle § 8 zákona											
	284 800	1 385 584 845		269 346	1 635 697 589		261 832	11 132 646 109				
	Dílčí základ daně dle § 9 zákona											
	187 877	12 889 264 891		196 744	13 659 408 963		207 879	18 407 627 254				
	Dílčí základ daně dle § 10 zákona											
	61 343	6 018 640 843		66 957	6 609 413 922		73 811	12 759 448 476				
	Základ daně ř. 42											
		2 010 271	469 835 897 277		2 111 247	520 689 111 526		1 673 566	658 366 522 536			
Částka podle § 15	Uplatňovaná výše ztráty											
	odst. 1 zákona - hodnota darů											
	38 828	5 076 828 077		27 904	3 507 765 123		27 904	3 507 765 123				
	odst. 3 a 4 zákona - odečet úroků											
	132 474	1 341 090 197		141 096	1 469 092 117		110 615	1 425 191 599				
	odst. 5 zákona - penzijní připojištění											
	389 858	8 820 826 867		442 602	11 117 228 557		342 004	11 878 895 874				
	odst. 6 zákona - životní pojištění											
	231 572	2 091 463 937		264 969	2 413 620 056		232 300	2 160 948 703				
	odst. 7 zákona - odborové příspěvky											
	764 874	5 367 299 181		838 018	6 022 531 626		608 939	4 807 184 313				
	odst. 8 zákona - úhrada za další vzdělávání											
	131 904	241 681 890		135 883	260 245 610		78 051	156 762 514				
	Částka podle § 35ba odst. 1	§ 34 odst. 4 zákona - vývoj a výzkum										
114		21 596 001		107	46 673 401		70	32 157 124				
Základ daně zaokrouhlený na celá sta Kč dolů												
2 195 646		459 788 977 000		2 298 343	508 091 535 800		1 665 818	634 514 655 500				
Daň podle § 16 zákona												
2 195 644		87 598 106 726		2 298 341	97 734 546 869		1 665 817	95 177 175 655				
Slevy celkem podle § 35 odst. 1. zákona												
4 490		162 821 469		4 166	163 480 600		3 091	144 546 702				
písm. a) zákona (na poplatníka)												
2 098 278		15 109 777 806		2 193 086	15 790 319 624		1 736 415	43 132 110 240				
písm. b) zákona (na manželku/manžela)												
196 456		814 969 420		191 119	792 437 800		116 538	2 851 725 150				
písm. c) zákona (na manželku/manžela, která/ktý je držitelem ZTP/P)												
360		2 844 800		350	2 755 200		253	11 770 020				
písm. d) zákona (na poživatele plného invalidního důchodu)												
39 603	55 005 375		44 776	62 120 500		28 961	68 332 530					
písm. e) zákona (na poživatele část. invalidního důchodu)												
27 686	76 185 500		30 264	83 235 250		15 819	73 507 640					
písm. f) zákona (na držitele průkazu ZTP/P)												
3 392	31 320 000		3 658	33 788 800		2 633	41 100 510					
písm. g) zákona (studium)												
34 534	70 414 200		39 687	80 502 600		29 925	101 122 430					
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě												
783 469	7 314 926 500		817 084	7 641 425 000		554 372	9 102 128 560					
Daň po uplatnění slevy podle § 35c zákona												
1 724 164	66 460 996 430		1 856 878	75 876 558 374		865 478	53 728 597 791					

Zdroj: FS ČR. Údaje z daňových příznání. Vlastní úprava.

Příloha B

Než začnete vyplňovat tiskopis, přečtěte si, prosím, pokyny.

Finančnímu úřadu pro / Specializovanému finančnímu úřadu

Územnímu pracovišti v, ve, pro

01 Daňové identifikační číslo

02 Rodné číslo

03 DAP¹⁾

řádné

opravné

dodatečné

04 Kód rozlišení typu DAP²⁾

Důvody pro podání dodatečného DAP zjištěny dne

Datum

05 DAP zpracoval a předkládá daňový poradce na základě plné moci k zastupování, která byla uplatněna u správce daně před uplynutím neprodložené lhůty³⁾

ano

ne

05a Zákonná povinnost ověření účetní závěrky auditorem⁴⁾

ano

ne

PŘIZNÁNÍ

k dani z příjmů fyzických osob

podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)

za zdaňovací období (kalendářní rok) nebo jeho část? od do

dále jen „DAP“

1. ODDÍL – Údaje o poplatníkovi

06 Příjmení	07 Rodné příjmení	08 Jméno(-a)
09 Titul	10 Státní příslušnost	11 Číslo pasu

Adresa místa pobytu v den podání DAP

12 Obec	13 Ulice / část obce	14 Číslo popisné / orientační
15 PSČ	16 Telefon / mobilní telefon	17 Fax / e-mail
		18 Stát

Adresa místa pobytu k poslednímu dni kalendářního roku, za který se daň vyměřuje

Řádky 19 až 22 vyplňte pouze v případě, že adresa k poslednímu dni kalendářního roku, za který se DAP podává, je rozdílná od adresy v den podání DAP.

19 Obec	20 Ulice / část obce	21 Číslo popisné / orientační	22 PSČ
---------	----------------------	-------------------------------	--------

Adresa místa pobytu na území České republiky, kde se poplatník obvykle ve zdaňovacím období zdržoval

Řádky 23 až 28 vyplňte pouze v případě, že nemáte bydliště (trvalý pobyt) na území České republiky.

23 Obec	24 Ulice / část obce	25 Číslo popisné / orientační
26 PSČ	27 Telefon / mobilní telefon	28 Fax / e-mail

29 Kód státu – vyplní jen daňový nerezident

29a Výše celosvětových příjmů

Kč

30 Spojení se zahraničními osobami⁵⁾

ano

ne

25 5405 MFin 5405 vzor č. 19

2. ODDÍL – Dílčí základ daně, základ daně, ztráta

1. Výpočet dílčího základu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 6 zákona)

	poplatník	finanční úřad
31 Úhrn příjmů od všech zaměstnavatelů		
32 Úhrn povinného pojistného podle § 6 odst. 13 zákona		
33 Daň zaplacená v zahraničí podle § 6 odst. 14 zákona		
34 Dílčí základ daně podle § 6 zákona (ř. 31 + ř. 32 – ř. 33)		
35 Úhrn příjmů plynoucí ze zahraničí zvýšený o povinné pojistné podle § 6 odst. 13 zákona		

2. Dílčí základy daně z příjmů fyzických osob podle § 6, § 7, § 8, § 9 a § 10 zákona, základ daně a ztráta

36 Dílčí základ daně ze závislé činnosti podle § 6 zákona (ř. 34)		
36a Dílčí základ daně ze závislé činnosti podle § 6 zákona po vymezení (ř. 36 – úhrn vyňatých příjmů ze zdrojů v zahraničí podle § 6 zákona nebo ř. 36)		
37 Dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona (ř. 113 přílohy č. 1 DAP)		
38 Dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona		
39 Dílčí základ daně nebo ztráta z pronájmu podle § 9 zákona (ř. 206 přílohy č. 2 DAP)		
40 Dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona (ř. 209 přílohy č. 2 DAP)		
41 Úhrn řádků (ř. 37 + ř. 38 + ř. 39 + ř. 40)		
41a Úhrn dílčích základů daně podle § 7 až § 10 zákona po vymezení (ř. 41 – úhrn vyňatých příjmů ze zdrojů v zahraničí podle § 7 až § 10 zákona nebo ř. 41)		
42 Základ daně (36a + kladná hodnota z ř. 41a)		
43 (neobsazeno)		
44 Uplatňovaná výše ztráty – vzniklé a vyměřené za předcházející zdaňovací období maximálně do výše ř. 41a		
45 Základ daně po odečtení ztráty (ř. 42 – ř. 44)		

3. ODDÍL – Nezdánitelné části základu daně, odčitatelné položky a daň celkem

Částka podle § 15	Počet měsíců	Počet měsíců
46 Odst. 1 zákona (hodnota daru/darů)		
47 Odst. 3 a 4 zákona (odečet úroků)		
48 Odst. 5 zákona (penzijní připojištění a penzijní pojištění)		
49 Odst. 6 zákona (životní pojištění)		
50 Odst. 7 zákona (odborové příspěvky)		
51 Odst. 8 zákona (úhrada za další vzdělávání)		
52 § 34 odst. 4 zákona (výzkum a vývoj)		
53 Další částky		
54 Úhrn nezdanitelných částí základu daně a položek odčitatelných od základu daně (ř. 46 + ř. 47 + ř. 48 + + ř. 49 + ř. 50 + ř. 51 + ř. 52 + ř. 53)		
55 Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně a položky odčitatelné od základu daně (ř. 45 – ř. 54)		
56 Základ daně zaokrouhlený na celé sta Kč dolů		
57 Daň podle § 16 zákona		

4. ODDÍL – Daň celkem, ztráta

58 Daň podle § 16 zákona (ř. 57) nebo částka z ř. 330 přílohy č. 3 DAP		
59 (neobsazeno)		
60 Daň celkem zaokrouhlená na celé Kč nahoru (ř. 58)		
61 Daňová ztráta - zaokrouhlená na celé Kč nahoru bez znaménka minus		

5. ODDÍL – Uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění

62 Slevy celkem podle § 35 odst. 1 zákona		
63 Sleva podle § 35a nebo § 35b zákona		

Tab. č. 1 ÚDAJE O MANŽELCE (MANŽELOVI)

Příjmení, jméno, titul manželek (manžela)	Rodné číslo			
Částka podle § 35ba odst. 1	Počet měsíců		Počet měsíců	
64 písm. a) zákona (na poplatníka)				
65a) písm. b) zákona (na manželku/manžela)				
65b) písm. b) zákona (na manželku/manžela, která/který je držitelem ZTP/P)				
66 písm. c) zákona (na poživatele invalidního důchodu pro invaliditu prvního nebo druhého stupně)				
67 písm. d) zákona (na poživatele invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně)				
68 písm. e) zákona (na držitele průkazu ZTP/P)				
69 písm. f) zákona (studium)				
70 Úhm slev na dani podle § 35, § 35a, § 35b a § 35ba zákona (ř. 62 + ř. 63 + ř. 64 + ř. 65a + ř. 65b + ř. 66 + ř. 67 + ř. 68 + ř. 69)				
71 Daň po uplatnění slev podle § 35, § 35a, § 35b a § 35ba zákona (ř. 60 – ř. 70)				

Tab. č. 2 ÚDAJE O DĚTÍCH ŽIJÍCÍCH V DOMÁCNOSTI

	Příjmení a jméno(-a)	Rodné číslo	Počet měsíců	Počet měsíců se ZTP/P
	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				
Celkem				

72 Daňové zvýhodnění na vyživované dítě		
73 Sleva na dani (částka z ř. 72, uplatněná maximálně do výše daně na ř. 71)		
74 Daň po uplatnění slevy podle § 35c zákona (ř. 71 – ř. 73)		

75 Daňový bonus (ř. 72 – ř. 73)		
76 Úhm vyplacených měsíčních daňových bonusů podle § 35d zákona (včetně případného doplatku na daňovém bonusu)		
77 Rozdíl na daňovém bonusu (ř. 75 – ř. 76)		

6. ODDÍL – Dodatečné DAP

78 Poslední známá daň		
79 Zjištěná daň podle § 141 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (ř. 74)		
80 Rozdíl řádků (ř. 79 – ř. 78) : zvýšení (+) částka daně se zvyšuje, snížení (–) částka daně se snižuje		
81 Poslední známá daň – daňová ztráta podle § 5 zákona		
82 Zjištěná ztráta podle § 141 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu (ř. 61)		
83 Rozdíl řádků (ř. 82 – ř. 81): zvýšení (+) – daňová ztráta se zvyšuje, snížení (–) daňová ztráta se snižuje		

7. ODDÍL – Placení daně

84 Úhm sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (po slevách na dani)		
85 Na zbývajících zálohách zaplacené poplatníkem celkem		
86 Zaplacená daň stanovená paušální částkou podle § 7a zákona		
87 Sražená daň podle § 36 odst. 6 zákona (státní dluhopisy)		
87a Sražená daň podle § 36 odst. 7 zákona		
88 Zajištěná daň plátcem podle § 38e zákona		
89 Sražená daň podle § 38f odst. 12 zákona		
90 Zaplacená daňová povinnost (záloha) podle § 38gb odst. 2 zákona		
91 Zbývá doplatit (ř. 74 – ř. 77 – ř. 84 – ř. 85 – ř. 86 – ř. 87 – ř. 87a – ř. 88 – ř. 89 – ř. 90): (+) zbývá doplatit, (–) zaplacen více		

PŘÍLOHY DAP:

Ve sloupci uveďte počet listů příloh.

Název přílohy	
Příloha č. 1 – „Výpočet dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona)“	
Příloha č. 2 – „Výpočet dílčích základů daně z příjmů z pronájmu (§ 9 zákona) a z ostatních příjmů (§ 10 zákona)“	
Příloha č. 3 – „Výpočet daně z příjmů ze zahraničí (§ 38f zákona)“ včetně Samostatných listů 1. oddílu	
Účetní závěrka poplatníka, který vede účetnictví	
Seznam pro poplatníky uplatňující nárok na vyloučení dvojího zdanění podle § 38f odst. 10 zákona	
„Potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a z funkčních požitků a o sražených zálohách na daň a daňovém zvýhodnění“ za příslušné zdaňovací období od všech zaměstnavatelů (např. podle § 38j odst. 3 zákona)	
Doklad o poskytnutém daru	
Potvrzení o poskytnutém úvěru na bytové potřeby a o výši úroků z tohoto úvěru	
Potvrzení o zaplacených částkách na penzijní připojištění nebo penzijní pojištění	
Potvrzení o zaplacených částkách na soukromé životní pojištění	
Potvrzení o zaplacené úhradě na další vzdělávání	
Důvody pro podání dodatečného DAP	
Další přílohy výše neuvedené	
Počet listů příloh celkem	

**PROHLAŠUJI, ŽE VŠECHNY MNOU UVEDENÉ ÚDAJE V TOMTO PŘÍZNÁNÍ JSOU PRAVDIVÉ A ÚPLNÉ
A STVRZUJI JE SVÝM PODPISEM**

Údaje o zástupci:	Kód zástupce:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Jméno(-a) a příjmení / Název právnické osoby	
<input type="text"/>	
Datum narození / Evidenční číslo osvědčení daňového poradce / IČ právnické osoby	
<input type="text"/>	
Fyzická osoba oprávněná k podpisu (je-li zástupce právnickou osobou), s uvedením vztahu k právnické osobě (např. jednatel, pověřený pracovník apod.)	
Jméno(-a) a příjmení / Vztah k právnické osobě	
<input type="text"/>	

Daňový subjekt / osoba oprávněná k podpisu	
Datum	Vlastnoruční podpis daňového subjektu / osoby oprávněné k podpisu
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Otisk razítka	

- ¹⁾ Označte křížkem odpovídající variantu
²⁾ Údaj vyplňte, pouze máte-li kód rozlišení typu DAP v případech uvedených v § 38gb zákona a dále v případech uvedených v § 239 a § 244 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu ve znění pozdějších předpisů

Otisk podacího razítka finančního úřadu

ŽÁDOST O VRÁCENÍ PŘEPLATKU NA DANI Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Podle ust. § 154 a 155 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů, žádám o vrácení:

přeplatku na dani z příjmů fyzických osob ..... Kč.

Přeplatek zašlete na adresu: .....

nebo vraťte na účet vedený u ..... č. ....

kód banky ..... specifický symbol .....

Vlastník účtu ..... měna, ve které je účet veden .....

V ..... dne ..... Podpis poplatníka (zástupce) .....

PŘÍLOHA č. 1

je součástí tiskopisu PŘÍZNÁNÍ k dani z příjmů fyzických osob
za zdaňovací období 2012 – 25 5405 MFin 5405 vzor č. 19 (dále jen „DAP“)

Rodné číslo:

Částky uveďte v celých Kč. Číselné hodnoty počítané v průběhu výpočtu daňové povinnosti jsou ukazateli ve smyslu ustanovení § 146 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů a jejich zaokrouhlení se provádí s přesností na dvě desetinná místa. Postupné zaokrouhlování ve dvou nebo více stupních je nepřipustné.

Výpočet dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona)

1. Výpočet dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona)

Příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky a příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí

Vedu daňovou evidenci ¹⁾	Vedu účetnictví ¹⁾	Uplatňuji výdaje procentem z příjmů ¹⁾
101 Příjmy podle § 7 zákona	poplatník	finanční úřad
102 Výdaje související s příjmy podle § 7 zákona		
103 (neobsazeno)		
104 Rozdíl mezi příjmy a výdaji (ř. 101 – ř. 102) nebo výsledek hospodaření (zisk, ztráta)		
105 Úhm částek podle § 5, § 23 zákona a ostatní úpravy podle zákona zvyšující – uveďte úhm částek zvyšujících výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji. Podkladem jsou částky uvedené v odd. E na str. (2)		
106 Úhm částek podle § 5, § 23 zákona a ostatní úpravy podle zákona snižující – uveďte úhm částek snižujících výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji. Podkladem jsou částky uvedené v odd. E na str. (2)		
107 Část příjmů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (zisk), kterou rozdělujete na spolupracující osobu (osoby) podle § 13 zákona		
108 Část výdajů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (ztráta), kterou rozdělujete na spolupracující osobu (osoby) podle § 13 zákona		
109 Část příjmů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (zisk), která připadla na Vás jako na spolupracující osobu podle § 13 zákona		
110 Část výdajů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (ztráta), která připadla na Vás jako na spolupracující osobu podle § 13 zákona		
111 (neobsazeno)		
112 Váš podíl jako společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti. Vykáže-li společnost ztrátu, označte svůj podíl znaménkem minus (–)		
113 Dílčí základ daně (ztráta) z příjmů podle § 7 zákona (ř. 104 + ř. 105 – ř. 106 – ř. 107 + ř. 108 + ř. 109 – ř. 110 – ř. 111 + ř. 112)		

2. Doplnující údaje (§ 7 zákona)

A. Údaje o obratu a odpisech

Roční úhm čistého obratu

Uplatněné odpisy celkem

Z toho odpisy nemovitostí

B. Druh činnosti²⁾

Název hlavní (převažující) činnosti

Sazba výdajů
% z příjmů

Příjmy

Výdaje

CZ - NACE

--	--	--	--	--

Název dalších činností

Celkem				

C. Údaje o podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

Datum zahájení činnosti Datum přerušení činnosti Datum ukončení činnosti Datum obnovení činnosti Počet měsíců činnosti

--	--	--	--	--

D. Tabulka pro poplatníky, kteří vedou daňovou evidenci podle § 7b zákona

Vyplňte pouze v případě, vedete-li daňovou evidenci podle § 7b zákona. Údaje, prosím, vyplňte v celých Kč.

	Na začátku zdaňovacího období	Na konci zdaňovacího období
1. Hmotný majetek		
2. Peněžní prostředky v hotovosti*)		
3. Peněžní prostředky na bankovních účtech*)		
4. Zásoby		
5. Pohledávky včetně poskytnutých úvěrů a půjček		
6. Ostatní majetek*)		
7. Závazky včetně přijatých úvěrů a půjček		
8. Rezervy		

9. Mzdy

*) označené údaje jsou nepovinné

E. Úpravy podle § 5, § 23 zákona²⁾

Č. ř.	Popis úpravy podle § 5, § 23 zákona zvyšující výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji	poplatník uvede v celých Kč
1.		
2.		
3.		
4.		

Č. ř.	Popis úpravy podle § 5, § 23 zákona snižující výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji	poplatník uvede v celých Kč
1.		
2.		
3.		
4.		

F. Údaje o účastnících sdružení²⁾

Jste-li účastník sdružení, které není právnickou osobou, vyplňte údaje o ostatních členech sdružení

	Jména	Příjmení	DIČ	Podíl na příjmech v %	Podíl na výdajích v %
1.					
2.					
3.					

G. Údaje o spolupracujících osobě²⁾

Jste-li osoba, která rozděluje příjmy a výdaje podle § 13 zákona, uveďte údaje o spolupracujících osobě

	Jména	Příjmení	DIČ (RČ)	Podíl na příjmech a výdajích v %
1.				
2.				

H. Údaje o osobě, která rozděluje příjmy a výdaje

Jste-li spolupracující osoba podle § 13 zákona, uveďte údaje o osobě, která na Vás rozděluje příjmy a výdaje

	Jména	Příjmení	DIČ	Podíl na příjmech a výdajích v %
1.				

I. Údaje o veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti²⁾

Daňové identifikační číslo veřejné obchodní společnosti, kde jste společníkem, nebo komanditní společnosti, kde jste komplementářem, a výše Vašeho podílu v procentech	DIČ	%
--	-----	---

¹⁾ Z předtištěných možností v rámečku vyberte odpovídající variantu a označte křížkem²⁾ Údaje, pro které nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volný list a přiložte k tiskopisu

POKYNY K PŘÍLOZE č. 1

Do následujících řádků se uvádějí příjmy ze zdrojů na území České republiky i příjmy ze zdrojů v zahraničí, a to přepočtené na Kč. Příjmy ze zdrojů v zahraničí se pro účely tohoto zákona rozumí příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí snížené o související výdaje stanovené podle tohoto zákona ve skutečné výši nebo v procentech z příjmů. Podle § 25 odst. 1 písm. i) zákona u poplatníka (§ 2 odst. 2 zákona) nelze za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů vynatých podle mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění uznat výdaje převyšující tyto příjmy. Odčitatelné položky a položky snižující základ daně podle zahraničních právních předpisů nelze při stanovení základu daně použít.

Pro účely vyloučení dvojího zdanění příjmů ze zahraničí podle § 38f zákona se pro přepočet měny pro daňové účely použije § 38 zákona následovně:

- Pokud vedete účetnictví, použijte kurzy devizového trhu vyhlášené Českou národní bankou uplatňované v účetnictví.
- Pokud nevedete účetnictví, použijte jednotný kurz stanovený podle § 38 odst. 1 zákona, jestliže nepoužijete kurzy devizového trhu vyhlášené Českou národní bankou uplatňované v účetnictví.

Částky uveďte v celých Kč. Číselné hodnoty počítané v průběhu výpočtu daňové povinnosti jsou ukazateli ve smyslu ustanovení § 146 daňového řádu a jejich zaokrouhlení se provádí s přesností na dvě desetinná místa. Postupné zaokrouhlování ve dvou nebo více stupních je nepřipustné.

1. Výpočet dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona)

V tabulce vyberte pouze jednu z předtištěných možností a v rámečku označte odpovídající variantu křížkem.

ř. 101 Příjmy podle § 7 zákona – do řádku vyplňte úhrn příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona) ovlivňujících základ daně z příjmů fyzických osob podle zákona k 31. 12. 2012 (podle druhu Vaší podnikatelské činnosti se nezahnují např. i příjmy podle § 8 zákona). Vedete-li daňovou evidenci, jsou podkladem o příjmech údaje z této evidence.

Neuplatňujete-li výdaje v prokázané výši, uveďte v tomto řádku úhrn zdanitelných příjmů podle § 7 zákona evidovaných v záznamech o příjmech podle § 7 odst. 8 zákona. V příjmech uvedených na tomto řádku bude i Vaš podíl na příjmech účastníka sdružení, které není právníkou osobou, ve výši stanovené smlouvou o sdružení nebo rovným dílem.

Na tomto ř. 101 neuvádějte Vaš podíl na příjmech osoby samostatně výdělečně činné podle § 13 zákona, který máte jako spolupracující osoba (uveďte na ř. 109), a Vaš podíl společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti na zisku (uveďte na ř. 112). Vedete-li účetnictví, vyplňte výsledek hospodaření před zdaněním – (zisk, ztráta) do ř. 104. Částky uvádějte před úpravou podle § 5 a § 23 zákona.

ř. 102 Výdaje související s příjmy podle § 7 zákona – do řádku vyplňte úhrn výdajů souvisejících s příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 zákona) ovlivňujících základ daně z příjmů fyzických osob podle zákona k 31. 12. 2012. Vedete-li daňovou evidenci, jsou podkladem o výdajích údaje z této evidence. Výdaje uplatníte u všech druhů podnikání a jiných samostatných výdělečných činností podle § 7 zákona, které tvoří jeden dílčí základ daně, stejně, tzn. ve výši prokazatelně vynaložených výdajů podle § 24 zákona. Neuplatňujete-li výdaje v prokázané výši, uveďte výdaje uplatněné procentem z příjmů (§ 7 odst. 7 zákona) z úhrnu zdanitelných příjmů evidovaných v záznamu o příjmech podle § 7 odst. 8 zákona. Pro výpočet výdajů uvedených na tomto řádku použijte níže uvedenou tabulku „B. Druh činnosti“. Pro zdaňovací období 2012 si můžete uplatnit výdaje ve výši 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství (zákon č. 252/1997 Sb.) a z příjmů ze živností řemeslných, 60 % z příjmů ze živností s výjimkou příjmů ze živností řemeslných, 40 % v ostatních případech uvedených v ustanovení § 7 odst. 7 písm. c) zákona (např. autorské honoráře) a 30 % z příjmů z pronájmu majetku zařazeného v obchodním majetku. Pokud jste ve zdaňovacím období 2011 uplatnil výdaje v prokázané výši a ve zdaňovacím období 2012 chcete uplatnit výdaje procentem z příjmů, upravte výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji za zdaňovací období 2011 podle § 23 odst. 8 zákona prostřednictvím dodatečného daňového přiznání za zdaňovací období roku 2011. Ve výdajích uvedených na tomto řádku bude i Vaš podíl na výdajích účastníka sdružení, které není právníkou osobou, ve výši stanovené smlouvou o sdružení nebo rovným dílem. Na tomto ř. 102 neuvádějte Vaš podíl na výdajích osoby samostatně výdělečně činné podle § 13 zákona, který máte jako spolupracující osoba (uveďte na ř. 110), a Vaš podíl společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti na ztrátě, kterou uveďte na ř. 112. Vedete-li účetnictví, vyplňte výsledek hospodaření před zdaněním – ztrátu do ř. 104. Částky uvádějte před úpravou podle § 5 a § 23 zákona.

ř. 103 Pro zdaňovací období 2012 nevyplňujte.

ř. 104 Rozdíl mezi příjmy a výdaji (ř. 101 – ř. 102) nebo výsledek hospodaření před zdaněním (zisk, ztráta) – uveďte podle údajů v tiskopisu. Poplatníci vedoucí daňovou evidenci a poplatníci, kteří nevedou účetnictví, uvedou rozdíl mezi příjmy a výdaji a poplatníci, kteří vedou účetnictví, uvedou výsledek hospodaření před zdaněním. Údaje jsou uváděny před úpravou podle § 5 a § 23 zákona. V případě, že výdaje přesahují příjmy nebo výsledek hospodaření před zdaněním je ztráta, označte částku znaménkem minus.

ř. 105 Úhrn částek podle § 5, § 23 a ostatní úpravy podle zákona zvyšující – uveďte úhrn částek zvyšujících výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji. Podkladem jsou částky uvedené v odd. E na str. (2). Mezi těmito částkami mohou být např.: zvyšující částky při nesplnění podmínek (§ 34 odst. 6 zákona) pro uplatnění částek podle § 34 odst. 3 zákona v platném znění do 31. 12. 2004, částky sražené pojistného neodvedeného do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období u zaměstnavatelů vedoucích účetnictví, částky úprav při ukončení nebo přerušení činnosti a při změně způsobu uplatňování výdajů, nebo částky podle § 5 odst. 10 zákona apod.

ř. 106 Úhrn částek podle § 5, § 23 a ostatní úpravy podle zákona snižující – uveďte úhrn částek snižujících výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji. Podkladem jsou částky uvedené v odd. E na str. (2). Mezi těmito částkami mohou být např.: částky rozdílu mezi účetními a daňovými odpisy, částky úprav při ukončení nebo přerušení činnosti a při změně způsobu uplatňování výdajů. Vedete-li účetnictví, vyléčte na tento řádek příjmy z kapitálového majetku zahrnuté ve výsledku hospodaření nebo částky podle § 5 odst. 11 zákona.

Příjmy z kapitálového majetku jsou dílčím základem daně podle § 8 zákona – uveďte na ř. 38, 2. oddíl základní části DAP na str. 2.

ř. 107 Část příjmů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (zisk), kterou rozdělujete na spolupracující osobu (osoby) podle § 13 zákona – uveďte část příjmů nebo výsledku hospodaření (zisk), kterou rozdělujete na spolupracující osobu (osoby) podle § 13 zákona.

ř. 108 Část výdajů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (ztráta), kterou rozdělujete na spolupracující osobu (osoby) podle § 13 zákona – uveďte část výdajů nebo výsledku hospodaření (ztráta), kterou rozdělujete na spolupracující osobu (osoby) podle § 13 zákona.

Údaje o osobách, na které rozdělujete podíl na společných příjmech a výdajích připadající na spolupracující osobu (osoby) nebo podíl na výsledku hospodaření (zisk, ztráta), uveďte na str. (2) do oddílu G.

ř. 109 Část příjmů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (zisk), která připadla na Vás jako na spolupracující osobu podle § 13 zákona – uveďte část příjmů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (zisk), která připadla na Vás jako na spolupracující osobu podle § 13 zákona.

ř. 110 Část výdajů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (ztráta), která připadla na Vás jako na spolupracující osobu podle § 13 zákona – uveďte část výdajů nebo výsledku hospodaření před zdaněním (ztráta), která připadla na Vás jako na spolupracující osobu podle § 13 zákona. Údaje o osobě podnikatele, která na Vás rozděluje podíl na společných příjmech a výdajích připadající na spolupracující osobu nebo podíl na výsledku hospodaření (zisk, ztráta), uveďte na str. (2) do oddílu H.

ř. 111 Pro zdaňovací období 2012 nevyplňujte.

ř. 112 Váš podíl jako **společníka veřejné obchodní společnosti nebo komplementáře komanditní společnosti** – jako společník veřejné obchodní společnosti nebo komplementář komanditní společnosti zde uveďte část základu daně (§ 7 zákona) veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti stanoveného podle § 23 – § 33 zákona. Tato část základu daně se stanoví ve stejném poměru, jako je rozdělován zisk podle společenské smlouvy, jinak rovným dílem. Vykáže-li veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost ztrátu, rozděluje se část této ztráty stejně jako základ daně. V tomto případě označte svůj podíl znaménkem minus (–), tzn. v konečném součtu na ř. 113 částku odečtete.

ř. 113 **Dílčí základ daně (ztráta) z příjmů podle § 7 zákona (ř. 104 + ř. 105 – ř. 106 – ř. 107 + ř. 108 + ř. 109 – ř. 110 – ř. 111 + ř. 112)** – vypočtete částku podle pokynů. Rozdíl menší než nula je dílčí ztrátou podle § 7 zákona. Údaj přeneste na ř. 37, 2. oddíl, základní části DAP na stranu 2.

2. K doplňujícím údajům (k § 7 zákona)

A. Údaje o obratu a odpisech

Roční úhrn čistého obratu – vedete-li účetnictví, uveďte roční úhrn čistého obratu podle § 20 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Uplatněné odpisy celkem – uveďte uplatněné odpisy z obchodního majetku Vámi evidovaného.

Z toho odpisy nemovitostí – uveďte z celkově uplatněných odpisů z obchodního majetku poplatníka odpisy nemovitostí.

B. Druh činnosti

Název činnosti – uveďte slovní označení předmětu Vašeho podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti a pokud bylo vykonáváno více činností, uveďte i další činnosti. Při uplatnění výdajů procentem z příjmů (podle § 7 odst. 7 zákona) ke každé činnosti uveďte výši příjmů v Kč, výši výdajů v Kč a výši procentní sazby pro stanovení výše výdajů (viz pokyny k ř. 102). Údaje, pro které nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volný list a přiložte k tiskopisu.

CZ - NACE – vyplní pouze finanční úřad.

C. Údaje o podnikání a o jiné samostatné výdělečné činnosti

Neuvádějte údaje o skutečnostech, ke kterým došlo před 1. 1. 2012.

Datum zahájení činnosti – uveďte datum skutečného zahájení činnosti.

Datum přerušení činnosti – uveďte datum přerušení činnosti.

Datum ukončení činnosti – uveďte datum skutečného ukončení činnosti.

Datum obnovení činnosti – uveďte datum obnovení činnosti.

Počet měsíců činnosti – uveďte počet měsíců, ve kterých jste provozoval činnost podle § 7 odst. 1 písm. a), b) nebo c) zákona

D. Tabulka pro poplatníky, kteří vedou daňovou evidenci podle § 7b zákona

Údaje na ř. 1 až ř. 7 se uvádějí podle § 7b zákona

K řádku 1: na konci zdaňovacího období se uvádí zůstatková cena hmotného majetku podle § 29 zákona definovaného podle § 26 odst. 2 zákona

K řádku 2: na konci zdaňovacího období uveďte stav peněžních prostředků v hotovosti a cenin podle § 7b zákona

K řádku 3: na konci zdaňovacího období uveďte stav peněžních prostředků na bankovních účtech podle § 7b zákona

K řádku 4: na konci zdaňovacího období se uvádí zjištěný skutečný stav zásob k poslednímu dni zdaňovacího období

K řádku 5: na konci zdaňovacího období se uvádí zjištěný skutečný stav pohledávek k poslednímu dni zdaňovacího období

K řádku 6: na konci zdaňovacího období uveďte stav ostatního majetku podle § 7b zákona

K řádku 7: na konci zdaňovacího období se uvádí zjištěný skutečný stav závazků k poslednímu dni zdaňovacího období

K řádku 8: údaje o rezervách definovaných v zákoně č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, se přebírají z karet zákonných rezerv.

K řádku 9: údaje o mzdách se přebírají ze mzdové agendy (mzdové listy, rekapitulace mezd apod.). Uveďte celkový objem zúčtovaných mezd za zdaňovací období.

Údaje uvedené v tabulce v tomto členění můžete uvést k prokázání obchodního majetku pro účely zvláštních předpisů.

E. Úpravy podle § 5, § 23 zákona a ostatní úpravy podle zákona

V případě, že zvyšujete, snižujete výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji o položky podle § 5, § 23 zákona a ostatní úpravy podle zákona, uveďte jejich popis a výši v celých Kč v následujících tabulkách. V první tabulce uveďte položky zvyšující a v tabulce druhé položky snižující výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji. Údaje, pro které nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volný list a přiložte k tiskopisu.

F. Údaje o účastnících sdružení

Jste-li účastník sdružení, které není právnickou osobou, vyplňte předepsané údaje o ostatních účastnících sdružení.

G. Údaje o spolupracujících osobách

Jste-li osoba, která rozděluje příjmy a výdaje podle § 13 zákona, uveďte předepsané údaje o spolupracujících osobách.

H. Údaje o osobě, která rozděluje příjmy a výdaje

Jste-li spolupracující osoba podle § 13 zákona, uveďte předepsané údaje o osobě, která na Vás rozdělila příjmy a výdaje.

I. Údaje o veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti

Uveďte přidělené Daňové identifikační číslo (DIČ) veřejné obchodní společnosti, kde jste společníkem, nebo komanditní společnosti, kde jste komplementářem, a výši Vašeho podílu v procentech.